

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 20.2.2004
COM (2004) 29 τελικό/2

CORRIGENDUM

Point 2.5., premier paragraphe.
Concerne uniquement le FR.

Footnotes 5 et 7 et note en bas de la page
annexe 1.
Concerne les 11 versions linguistiques.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΑΡΙΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΝΩΣΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει τη στρατηγική της Λισσαβώνας εδώ και τέσσερα χρόνια. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκε αναμφισβήτητη πρόοδος, που αποτέλεσε την αφετηρία για την αναγκαία μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης, που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης και χαρακτηρίζεται από ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή και σεβασμό του περιβάλλοντος.

Η παρούσα τέταρτη έκθεση προβαίνει σε απολογισμό της προόδου που επιτελέστηκε από το έτος 2000 και μετά. Καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που προσφέρουν η πρόσφατη οικονομική ανάκαμψη και η επικείμενη διεύρυνση και να δώσει την αναγκαία ώθηση στη στρατηγική της Λισσαβώνας.

Επιτελεσθείσα πρόοδος

Η ανάλυση της προόδου που επιτελέστηκε από την Ένωση και τα κράτη μέλη στηρίζεται κυρίως στις εκθέσεις εφαρμογής των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής και των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, καθώς και στους διαρθρωτικούς δείκτες που πρότεινε η Επιτροπή και ενέκρινε το Συμβούλιο.

Η ανάλυση υπογραμμίζει ιδίως την ανάγκη για αποφασιστική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων στους διάφορους τομείς μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών. Η ανεπαρκής εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας θα μπορούσε να έχει σημαντικό καθαρό κόστος για την Ευρώπη: μείωση της ανάπτυξης, καθυστέρηση της βελτίωσης των επιπέδων απασχόλησης και αύξηση του χάσματος που μας χωρίζει από μερικούς μεγάλους βιομηχανικούς μας εταίρους στους τομείς της εκπαίδευσης και της E&A.

Οι μελέτες και οι προσομοιώσεις που διεξήγαγε η Επιτροπή κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η ταυτόχρονη και ολοκληρωμένη υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων θα αυξήσει τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Ένωσης κατά περίπου 0,5-0,75 εκατοστιαίες μονάδες κατά τα επόμενα 5 έως 10 χρόνια.

Πέρα από την πρόοδο που επιτεύχθηκε σε ορισμένους τομείς, **η έκθεση επισημαίνει με σαφήνεια ότι τα μέτρα που αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι μόνο ένα μέρος των μέτρων που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Πρέπει να γίνουν ακόμη πολλές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που υπάγονται στο πεδίο ευθύνης των κρατών μελών.**

Πράγματι, σε ορισμένους τομείς υπάρχουν σημαντικά προβλήματα, που αποτελούν τροχοπέδη για ολόκληρη τη στρατηγική και εμποδίζουν την επάνοδο της ισχυρής ανάπτυξης. Το χειρότερο είναι ότι οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις έχουν εντοπιστεί σε τρεις στρατηγικούς τομείς, που έχουν καίρια σημασία για την ανάπτυξη: γνώση και δίκτυα, ανταγωνιστικότητα του βιομηχανικού τομέα και του τομέα των υπηρεσιών και παράταση του επαγγελματικού βίου.

Προτεραιότητες για το 2004

Ενόψει αυτού του ελλείμματος εφαρμογής, **τα κράτη μέλη πρέπει πλέον να επιδιώξουν με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας.** Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει στο

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να λάβει τις αναγκαίες αποφάσεις στους ακόλουθους τρεις τομείς προτεραιότητας, επισημαίνοντας ιδιαίτερα τη σημασία που έχει η ταχεία ανάληψη δράσης:

- **Βελτίωση των επενδύσεων στα δίκτυα και τη γνώση**, ιδίως με την υλοποίηση της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη, και δίνοντας συγχρόνως μεγαλύτερη προτεραιότητα στο επίπεδο και την ποιότητα των επενδύσεων στην έρευνα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση·
- **Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων**, βελτιώνοντας τις κανονιστικές ρυθμίσεις και την εφαρμογή τους, ιδίως στο βιομηχανικό τομέα, και εγκρίνοντας τόσο την πρόταση οδηγίας-πλαισίου για τις υπηρεσίες όσο και την πρόταση σχεδίου δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες·
- Τέλος, **προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου**, παρέχοντας στους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας κίνητρα για να παραμένουν στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονίζοντας τα συστήματα διά βίου μάθησης και οργάνωσης της εργασίας, καθώς και τα συστήματα πρόληψης και υγειονομικής περίθαλψης.

Προετοιμασία της ενδιάμεσης επανεξέτασης του 2005

Η Επιτροπή καλεί επίσης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να καθορίσει το πλαίσιο και τη μέθοδο για την προετοιμασία της **ενδιάμεσης επανεξέτασης της στρατηγικής της Λισσαβώνας το 2005**. Αυτή η επανεξέταση θα πρέπει να δώσει κυρίως έμφαση στην εφαρμογή και να στηριχθεί κυρίως στο προσεχές δημοσιονομικό πλαίσιο που θα ισχύσει για την περίοδο μετά το 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	2
1. Αξιοποίηση των ευκαιριών για την επίτευξη προόδου	5
1.1. Αξιοποίηση της σημερινής οικονομικής ανάκαμψης.....	5
1.2. Αξιοποίηση, επίσης, της δυναμικής την οποία δημιουργεί η διεύρυνση.....	5
2. Ανάλυση της προόδου που επιτεύχθηκε προς τους στόχους της Λισσαβώνας	6
2.1. Εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.....	7
2.2. Η απασχόληση και η παραγωγικότητα εξακολουθούν να μην υποστηρίζουν επαρκώς την ανάπτυξη.....	8
2.2.1. Η περιορισμένη ακόμη συμβολή της απασχόλησης	9
2.2.2. Η παραγωγικότητα παραμένει ανεπαρκής.....	10
2.3. Οι αδυναμίες της εσωτερικής μας αγοράς και της ανταγωνιστικότητάς μας	14
2.4. Μια ανάπτυξη που δεν είναι ακόμη αρκετά βιώσιμη	16
2.4.1. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.....	17
2.4.2. Καλύτερη συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών ανησυχιών.....	17
2.4.3. Η περιορισμένη εφαρμογή της στρατηγικής της βιώσιμης ανάπτυξης	18
2.5. Απολογισμός της επιτελεσθείσας προόδου	20
3. Προτεραιότητες 2004: έμφαση στις επενδύσεις στην ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση	21
3.1. Διατήρηση του ρυθμού των μεταρρυθμίσεων που έχουν ήδη αρχίσει.....	22
3.2. Αύξηση των επενδύσεων για την υποστήριξη της ανάπτυξης	23
3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε μια βιώσιμη οικονομία	27
3.4. Έμφαση στις μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην παράταση του επαγγελματικού βίου.....	30
4. Προετοιμασία της ενδιάμεσης επανεξέτασης του 2005	32
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2005	78

1. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΠΡΟΟΔΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει τη στρατηγική της Λισσαβώνας εδώ και τέσσερα έτη. Με βάση αυτή τη δυναμική, επιτέλεσε αναμφισβήτητες προόδους, που καθιστούν δυνατή την έναρξη της αναγκαίας μετάβασης προς μια ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης, ικανή να δημιουργεί ανάπτυξη και θέσεις απασχόλησης, να προωθεί την κοινωνική συνοχή και να σέβεται το περιβάλλον μας.

Ωστόσο, τα συνολικά επίπεδα υλοποίησης της στρατηγικής και επίτευξης προόδου στα κράτη μέλη παραμένουν και τα δύο ανεπαρκή. Μάλιστα, σε ορισμένους τομείς υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες, που υπονομεύουν το σύνολο της στρατηγικής και τα οποία θα μπορούσαν να περιορίσουν την επάνοδο μιας ισχυρής ανάπτυξης.

Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο **να δώσει νέα ώθηση** στη στρατηγική της Λισσαβώνας και να λάβει επωφελείς αποφάσεις στους τομείς στρατηγικής σημασίας. Για να επιτευχθεί η αλλαγή, είναι αναγκαία η κινητοποίηση όλων. Από την άποψη αυτή, το έτος 2004 προσφέρει ευκαιρίες τις οποίες πρέπει να αξιοποιήσει η Ένωση, αν θέλει να προχωρήσει μπροστά.

1.1. Αξιοποίηση της σημερινής οικονομικής ανάκαμψης

Η οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης παρέμεινε απογοητευτική το 2003 για τρίτο συνεχές έτος (0,8 %). Κατά τα τρία τελευταία έτη, το μέσο ετήσιο ποσοστό ανάπτυξης ήταν περίπου 1,25% έναντι του 2,7% για το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 90.

Ωστόσο, οι ευνοϊκές συνθήκες τις οποίες δημιουργούν οι μακροοικονομικές πολιτικές, η προοδευτική υποχώρηση του πληθωρισμού, η σταθερότητα των επιτοκίων, η πρόοδος των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η μείωση των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων δημιουργούν στους οικονομικούς παράγοντες ένα κλίμα επιστροφής της εμπιστοσύνης, βελτιώνουν το διεθνές περιβάλλον και ευνοούν τις επενδύσεις.

Η ανάκαμψη που ξεκίνησε το δεύτερο εξάμηνο του 2003 αναμένεται λοιπόν να συνεχιστεί και να επιταχυνθεί καθ' όλη τη διάρκεια του 2004. Το πραγματικό ποσοστό αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος θα μπορούσε να ανέλθει εφέτος στο 2% και να πλησιάσει το 2,5% το 2005¹. Με τον τρόπο αυτό, η ευρωπαϊκή οικονομία θα ήταν δυνατόν να επανεύρει βραχυπρόθεσμα υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, που θα δημιουργήσουν μια νέα δυναμική υπέρ της απασχόλησης.

1.2. Αξιοποίηση, επίσης, της δυναμικής την οποία δημιουργεί η διεύρυνση

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πραγματοποιηθεί σε λιγότερο από σαράντα ημέρες πριν από τη διεύρυνση της Ένωσης, η οποία θα γίνει την 1^η Μαΐου 2004. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή της **στρατηγικής της Λισσαβώνας θα καλύψει και τα δέκα νέα κράτη μέλη**, τα οποία, επομένως, έχουν δικαιωματικά τη θέση τους στην παρούσα έκθεση και στους διαρθρωτικούς δείκτες, μαζί με τα σημερινά κράτη μέλη.

Η διεύρυνση πρέπει να γίνει δεκτή με εμπιστοσύνη. Η προσχώρηση αυτών των νέων κρατών μελών στην Ένωση θα συμβάλει στην ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής οικονομίας, ιδίως λόγω του δυναμικού που εμπερικλείουν από πλευράς ανάπτυξης (4% ετησίως), παραγωγικότητας και προσέλκυσης επενδύσεων. Εξάλλου, η δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς 450 εκατ.

¹ SEC (2003)1222 τελικό, φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις 2003-2005.

κατοίκων, από τους οποίους τα 300 εκατ. χρησιμοποιούν το ίδιο νόμισμα, θα αυξήσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και θα προσφέρει νέες δυνατότητες επενδύσεων και βιομηχανικής οργάνωσης, που θα αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα τόσο των σημερινών όσο και των νέων κρατών μελών.

Χάρη στον καθορισμό κοινών στόχων, η **στρατηγική της Λισσαβώνας αναμένεται να συμβάλει αποφασιστικά στη δυναμική σύγκλισης και ολοκλήρωσης που αποτελεί το υπόβαθρο της διεύρυνσης**. Κατά συνέπεια, οι στόχοι της εξακολουθούν να ισχύουν και όσον αφορά τη συνολική ανάπτυξη της Ένωσης.

Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας εμφανίζεται, από πολλές απόψεις, ως η επέκταση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν ήδη πραγματοποιήσει οι χώρες αυτές εδώ και 10 και πλέον έτη και ως ο καταλύτης των προσπάθειών που πρέπει ακόμη να καταβάλουν για να φτάσουν τις σημερινές επιδόσεις και τα σημερινά πρότυπα της Ένωσης. Ωστόσο, η υστέρηση την οποία παρουσιάζουν αυτά τα νέα κράτη μέλη σε πολλούς τομείς δεν πρέπει να κρύψει τις καλές ατομικές τους επιδόσεις σε άλλους τομείς, επιδόσεις οι οποίες μερικές φορές είναι καλύτερες και από τις επιδόσεις των σημερινών κρατών μελών. Εξάλλου, αυτά τα μελλοντικά κράτη μέλη διαθέτουν μεγαλύτερα περιθώρια προόδου – και, επομένως, κάλυψης της διαφοράς - , ιδίως χάρη στην ισχυρότερη ανάπτυξή τους και στις σημαντικότερες επενδύσεις που προσελκύουν. **Με την εμπειρία που διαθέτουν στον τομέα των μεταρρυθμίσεων και τη βούλησή τους να συνεχίσουν τη διαδικασία αυτή, οι εν λόγω χώρες θα παράσχουν πολύτιμη συμβολή στη στρατηγική της Λισσαβώνας και στην πολιτική δυναμική της.**

Επομένως, η οικονομική ανάκαμψη και η διεύρυνση προσφέρουν στην Ένωση ένα δυνητικά ευνοϊκό πλαίσιο, το οποίο αυτή πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως. **Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη – σημερινά και νέα – θα προωθήσουν πιο αποφασιστικά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας και την υλοποίηση των στόχων της.**

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΥΧΘΗΚΕ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

Από το Μάρτιο του 2000, η στρατηγική της Λισσαβώνας παρέχει στην Ένωση ένα αποτελεσματικό μέσο διακυβέρνησης και ένα κατάλληλο πλαίσιο δράσης για την επίτευξη των στόχων της. Μάρτυρα του γεγονότος αυτού αποτελεί η εν γένει πρόοδος που επιτελέστηκε κατά την τελευταία τετραετία.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΥΧΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 2000 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

- Από το 1999, **δημιουργήθηκαν περισσότερες από 6 εκατ. θέσεις απασχόλησης**, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσοστό απασχόλησης να αυξηθεί από 62,5% σε 64,3% το 2002. Εξάλλου, η μακροχρόνια ανεργία υποχώρησε αισθητά στην Ευρώπη (από 4% το 1999 σε 3% το 2002). Τέλος, οι μεταρρυθμίσεις που δρομολογήθηκαν στην αγορά εργασίας αρχίζουν να αποφέρουν καρπούς, όπως αποδεικνύεται από την ικανοποιητική ανθεκτικότητα την οποία παρουσιάζει η απασχόληση στην επιβράδυνση της ανάπτυξης.
- **Πολλές αγορές βασικής σημασίας ανοίχθηκαν πλήρως ή εν μέρει** στον ανταγωνισμό: οι τηλεπικοινωνίες, οι σιδηροδρομικές μεταφορές εμπορευμάτων, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες οι αγορές ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου. Τα ανοίγματα αυτά επιτρέπουν τον εκσυγχρονισμό και την ενδυνάμωση αυτών των αγορών, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών και τη μείωση του κόστους, χωρίς αρνητικές συνέπειες στην απασχόληση. Εξάλλου, ο ενιαίος ευρωπαϊκός ουρανός θα γίνει πραγματικότητα ήδη από εφέτος, πράγμα που θα επιτρέψει τη μείωση των καθυστερήσεων και των συμφορήσεων στην εναέρια κυκλοφορία.
- **Η οικονομία της γνώσης αρχίζει να παίρνει σάρκα και οστά**, πράγμα που αποδεικνύεται, αφενός, από την ισχυρή διείσδυση του Διαδικτύου στο 93% των σχολείων αλλά και στις επιχειρήσεις, στις δημόσιες διοικήσεις και στα νοικοκυριά και, αφετέρου, από την προοδευτική δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας.
- Η προσέγγιση της **βιώσιμης ανάπτυξης αρχίζει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη των πολιτικών**. Έτσι, πολλά κράτη μέλη άρχισαν να μεταρρυθμίζουν τα συνταξιοδοτικά τους συστήματα προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού. Ομοίως, η κοινοτική δράση μεριμνά ολόένα και σε μεγαλύτερο βαθμό για τη διατήρηση και την προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος.
- Τέλος, οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν αυτά τα τέσσερα πρώτα έτη κατέστησαν δυνατή την έκδοση **περίπου 100 κανονισμών, οδηγιών και προγραμμάτων**, διαφορετικής το καθένα εμβέλειας, που όλα όμως επιδιώκουν τους στόχους της Λισσαβώνας.

Ωστόσο, παρά αυτά τα θετικά και ενθαρρυντικά πρώτα αποτελέσματα, πολλά απομένουν ακόμη να γίνουν για την επίτευξη των στόχων που έθεσε η Ένωση για το 2010. Η ανάλυση της επιτελεσθείσας προόδου² αποκαλύπτει όντως σχετικά θετικές εξελίξεις αλλά και σημαντικές δυσκολίες, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν επειγόντως. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται επίσης από τις εκθέσεις εφαρμογής των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής και των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση³, καθώς και από τη γνωμοδότηση που εξέδωσε τον περασμένο Δεκέμβριο η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁴.

Σχετικά με το θέμα αυτό, η ανάλυση της Επιτροπής διακρίνει τέσσερα ζητήματα: την αναγκαία βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, την υπερβολικά μικρή συμβολή της απασχόλησης και της παραγωγικότητας στην ανάπτυξη, την απογοητευτική δυναμική της εσωτερικής αγοράς και, τέλος, την έλλειψη βιωσιμότητας της ανάπτυξης.

2.1. Εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών

Για να αποτραπεί η υπονόμευση της ανάπτυξης που μόλις αρχίζει να διαφαίνεται και για να εξασφαλιστεί ένα οικονομικό περιβάλλον που να ευνοεί την περαιτέρω ενδυνάμωσή της, είναι απαραίτητο **να διατηρηθεί ένα σταθερό μακροοικονομικό πλαίσιο**. Ειδικότερα,

² Η ανάλυση αυτή βασίζεται εν μέρει στους 14 διαρθρωτικούς δείκτες που πρότεινε η Επιτροπή [COM(2003)585] και ενέκρινε το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 2003. Όλοι οι διαρθρωτικοί δείκτες παρέχονται στη διεύθυνση: <http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>

³ COM (2004) 20 τελικό και COM (2004) 24 τελικό.

⁴ Βλέπε γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής αριθ. 1698/2003.

άξονας των φορολογικών πολιτικών που ακολουθούνται στην Ένωση πρέπει να παραμείνει το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Ένα τέτοιο πλαίσιο εφαρμογής των δημοσιονομικών πολιτικών μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη της ανάπτυξης σταθεροποιώντας τον πληθωρισμό, μειώνοντας το δημόσιο χρέος και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και των επενδυτών.

Η δημοσιονομική και φορολογική πειθαρχία δεν τηρήθηκε με τον ίδιο τρόπο από όλα τα κράτη μέλη. Έτσι, λόγω της δυσμενούς συγκυρίας αλλά, επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω επεκτατικών δημοσιονομικών πολιτικών, το μέσο έλλειμμα της Ένωσης έφτασε σε ποσοστό 2,7% του ΑΕγχΠ το 2003. Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι οι πολιτικές αυτές οδήγησαν σε αύξηση της αποταμίευσης αντί να υποστηρίξουν τον επιδιωκόμενο στόχο της ενίσχυσης της κατανάλωσης, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την εμπιστοσύνη.

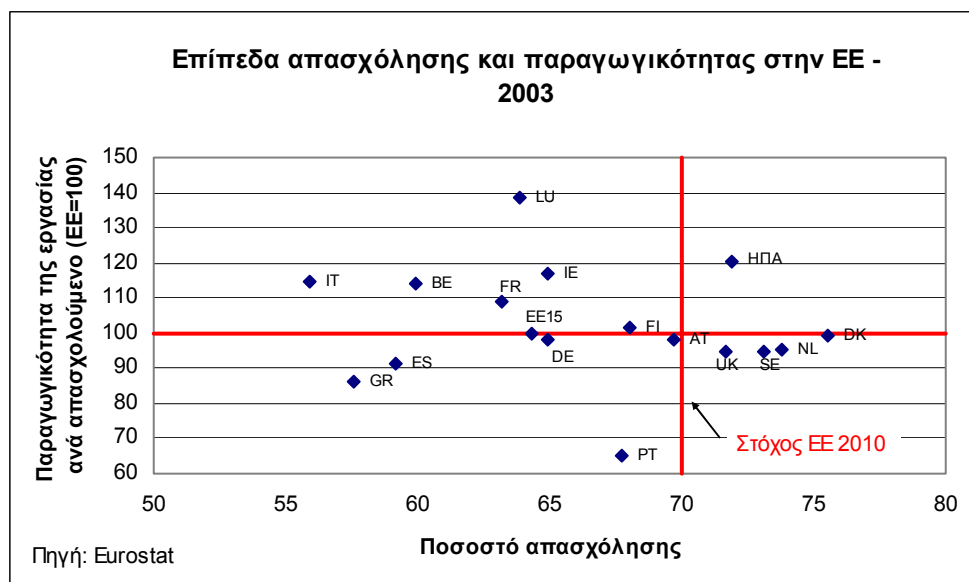
Εξάλλου, πρέπει να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότερα η **βιωσιμότητα των εθνικών δημόσιων οικονομικών** σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο, προκειμένου να κατοχυρωθεί η βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας μας εν όψει των δημογραφικών εξελίξεων. Έτσι, αν η μετανάστευση διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα, η συρρίκνωση του ενεργού πληθυσμού σε συνδυασμό με το κόστος που συνεπάγεται η γήρανσή του θα μπορούσε να οδηγήσει μακροπρόθεσμα την οικονομική ανάπτυξη σε ποσοστά χαμηλότερα του 2%. Υπάρχει σαφής κίνδυνος τουλάχιστον στα μισά κράτη μέλη: το 2003, το μέσο επίπεδο του δημόσιου χρέους στην Ένωση αναμένεται να ανέλθει σε 64,1% του ΑΕγχΠ, ενώ 6 κράτη μέλη αναμένεται να καταγράψουν ποσοστό ανώτερο από την τιμή αναφοράς (60% του ΑΕγχΠ).

Στο πλαίσιο αυτό, σε πολλά κράτη μέλη δρομολογήθηκαν τους τελευταίους μήνες μεταρρυθμίσεις των **συνταξιοδοτικών συστημάτων** και των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα συστήματα αυτά θα είναι κοινωνικώς αποδεκτά και οικονομικώς αποτελεσματικά και βιώσιμα. Οι προσπάθειες αυτές, που κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, πρέπει να συνεχιστούν.

2.2. Η απασχόληση και η παραγωγικότητα εξακολουθούν να μην υποστηρίζουν επαρκώς την ανάπτυξη

Η ευρωπαϊκή ανάπτυξη παρέμεινε χαμηλή κατά την τελευταία τριετία. Ως εκ τούτου, το σχετικό επίπεδο του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ένωσης παρέμεινε αμετάβλητο το 2003. Η Ένωση δεν κατορθώνει να καλύψει τη διαφορά που τη χωρίζει από τις Ηνωμένες Πολιτείες: το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν μας ισούται με το 72% του αντίστοιχου των ΗΠΑ.

Οι λόγοι αυτής της υπερβολικά χαμηλής ανάπτυξης είναι γνωστοί. Σε αντίθεση με τις Ηνωμένες Πολιτείες, η απασχόληση και η παραγωγικότητα έχουν πολύ περιορισμένη συμβολή.

Η Δανία, οι Κάτω Χώρες, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ήδη υπερβεί το στόχο που τέθηκε για το 2010 όσον αφορά το συνολικό ποσοστό απασχόλησης, ενώ το επίπεδο παραγωγικότητάς τους είναι πολύ κοντά ή μόλις κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Στη Γερμανία, την Αυστρία και τη Φινλανδία το ποσοστό απασχόλησης εξακολουθεί να βρίσκεται κάτω από το στόχο, αλλά τα επίπεδα παραγωγικότητας είναι κοντά στο μέσο όρο της Ένωσης. Το Βέλγιο, η Γαλλία, η Ιρλανδία, η Ιταλία και το Λουξεμβούργο είναι χώρες με σχετικά υψηλά επίπεδα παραγωγικότητας, αλλά με ποσοστά απασχόλησης τα οποία υστερούν ακόμη πολύ σε σχέση με το στόχο του 2010. Στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία το ποσοστό απασχόλησης εξακολουθεί να βρίσκεται κάτω από το στόχο που έχει θέσει η ΕΕ (70%), ενώ η παραγωγικότητα της εργασίας είναι χαμηλότερη από το μέσο όρο της Ένωσης. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή πρέπει να σχετικοποιηθεί λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης προόδου την οποία σημείωσαν η Ισπανία και η Ελλάδα⁵ κατά τα τελευταία έτη.

2.2.1. Η περιορισμένη ακόμη συμβολή της απασχόλησης

Στην αρχή της περιόδου επιβράδυνσης, η **απασχόληση παρουσίασε αρκετά ικανοποιητική ανθεκτικότητα** και η αύξηση της ανεργίας παρέμεινε περιορισμένη. Το αποτέλεσμα αυτό εξηγείται εν μέρει από τη σχετική σταθερότητα της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών, καθώς και από τις πρώτες προσπάθειες μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας που δρομολογήθηκαν ή συνεχίστηκαν σε ορισμένα κράτη μέλη.

Ωστόσο, η οικονομική επιβράδυνση άρχισε να κάνει αισθητές τις συνέπειές της στην απασχόληση. Για πρώτη φορά από το 1994, η ευρωζώνη σημείωσε υποχώρηση, χάνοντας περίπου 200.000 θέσεις εργασίας (σε καθαρές τιμές) το 2003. Με δεδομένη τη βραδύτητα της ανάκαμψης και τη διατήρηση ορισμένων ακαμψιών, προβλέπεται ότι το 2004 θα δημιουργηθούν πολύ λίγες θέσεις απασχόλησης και ότι το ποσοστό ανεργίας θα εξακολουθήσει να αυξάνει ελαφρώς φτάνοντας το **8,2% το 2004** (9,1% στην ευρωζώνη), **ενώ αναμένεται να μειωθεί το 2005⁶**.

Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται απολύτως αναγκαίο να αυξηθεί η συμβολή της απασχόλησης στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίστηκαν από το 2000.

⁵ Cf. Graph "Employment and productivity developments-1999-2003", Annex 1.

⁶ SEC (2003)1222 τελικό, φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις 2003-2005.

Ωστόσο, τα σχετικά ποσοστά εξακολουθούν να παραμένουν πολύ χαμηλά, πράγμα που επιβάλλει την καταβολή πρόσθετων προσπάθειών από τα κράτη μέλη.

- Το **συνολικό ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 64,3% το 2002**, έναντι 62,5% το 1999. Παρά την αύξηση κατά 1,8% σε διάστημα 3 ετών, ο ενδιάμεσος στόχος του 67% για το 2005 δεν θα καταστεί δυνατόν να επιτευχθεί για το σύνολο της Ένωσης. Ωστόσο, ο στόχος του 70% που τέθηκε για το 2010 παραμένει ρεαλιστικός, αν η οικονομική ανάκαμψη επιτρέψει την επίτευξη ποσοστών εξίσου υψηλών με εκείνα του τέλους της δεκαετίας του '90. Εξάλλου, λαμβανομένου κυρίως υπόψη του μικρού αριθμού δημιουργίας θέσεων εργασίας, το μέσο ποσοστό απασχόλησης στα νέα κράτη μέλη ήταν μόνο 57% το 2001. Ωστόσο, η Τσεχική Δημοκρατία, Κύπρος και η Σλοβενία βρίσκονταν ήδη πάνω από τον κοινοτικό μέσο όρο. Η γενικά απογοητευτική αυτή κατάσταση εξηγείται ιδίως από τη συνεχιζόμενη ύπαρξη διαρθρωτικών εμποδίων στις αγορές εργασίας και την πολύ μικρή συμμετοχή των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.
- Η **εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας από 55 έως 64 ετών είναι όντως ανησυχητική**. Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 3 εκατοστιαίες μονάδες από το 1999, φτάνοντας στο 40,1% το 2002, πρέπει να δημιουργηθούν ακόμη 7 εκατ. περίπου θέσεις απασχόλησης στην εν λόγω κατηγορία εργαζομένων για να επιτευχθεί ο στόχος του 50% για το 2010. Τα χειρότερα αποτελέσματα καταγράφονται στο Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και την Ιταλία. Η διαπίστωση αυτή πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με την αύξηση της μέσης ηλικίας εξόδου από την αγορά εργασίας, η οποία ανέβηκε από 60,4 έτη το 2001 στα 60,8 έτη το 2002. Η κατάσταση αυτή είναι ακόμη περισσότερο ανησυχητική αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το μέσο ποσοστό για τα νέα κράτη μέλη μόλις φτάνει το 30%. Αυτοί οι δύο στόχοι είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθούν με τους σημερινούς ρυθμούς. Η Ένωση πρέπει να κινητοποιηθεί για να **προωθήσει και να διασφαλίσει την παράταση του επαγγελματικού βίου του εργατικού δυναμικού της**, αν θέλει να επιτύχει τους στόχους της.
- Το **ποσοστό απασχόλησης των γυναικών** αυξάνει αναλογικά με ταχύτερους ρυθμούς από το μέσο ποσοστό απασχόλησης, καλύπτοντας, με τον τρόπο αυτό, ελαφρά την πολύ σημαντική διαρθρωτική υστέρησή του. Έτσι, το εν λόγω ποσοστό αυξήθηκε κατά 2,7 μονάδες σε διάστημα τριών ετών και έφτασε στο 55,6% το 2002. Επομένως, ο στόχος του 60% για το 2010 παραμένει ρεαλιστικός. Τα νέα κράτη μέλη βρίσκονταν κατά μέσο όρο στα επίπεδα του 50,1% το 2001. Παράλληλα, σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών φροντίδας για τα παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών και τη δυνατότητα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές. Ωστόσο, όπως υπογραμμίζει η έκθεση για την ισότητα ανδρών και γυναικών, που υποβλήθηκε στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι γυναίκες εξακολουθούν να είναι πιο ευάλωτες στην ανεργία και την αεργία. Εξάλλου, οι διακρίσεις μεταξύ των δύο φύλων στην αγορά εργασίας, ιδίως ως προς τα εισοδήματα, μειώθηκαν ελάχιστα κατά τα τελευταία έτη.

Η ειδική ομάδα για την απασχόληση στην Ευρώπη, πρόεδρος της οποίας ήταν ο κ. Wim Kok, καταλήγει στα ίδια συμπεράσματα στην έκθεση που υπέβαλε στην Επιτροπή τον περασμένο Νοέμβριο.

2.2.2. Η παραγωγικότητα παραμένει ανεπαρκής

Η παραγωγικότητα, που είναι η δεύτερη συνιστώσα της ανάπτυξης, δεν παρέχει ούτε αυτή επαρκή συμβολή. Το **ποσοστό αύξησης της παραγωγικότητας ανά απασχολούμενο άτομο** στην Ευρώπη μειώνεται από τα μέσα της δεκαετίας του 90 και μετά και **κυμαίνεται σήμερα**

μεταξύ 0,5% και 1% (έναντι 2% στις Ην. Πολιτείες). Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι η ανακοπή της διαδικασίας μείωσης της διαφοράς που χωρίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία και το Βέλγιο επιτυγχάνουν τα καλύτερα αποτελέσματα.

Το ποσοστό ωριαίας παραγωγικότητας παραμένει γενικά σταθερό, αντιστοιχώντας πάντοτε σχεδόν με το 90% του αντίστοιχου των Ηνωμένων Πολιτειών, αν και είναι ιδιαίτερα χαμηλό στην Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Εξάλλου, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι, ενώ η παραγωγικότητα ανά απασχολούμενο στα νέα κράτη μέλη είναι κατά 50% χαμηλότερη από το σημερινό μέσο όρο της Ένωσης, όλες αυτές οι χώρες παρουσιάζουν ισχυρή και ανώτερη από τον κοινοτικό μέσο όρο αύξηση της παραγωγικότητας.

Η χαμηλή αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας στην Ευρώπη οφείλεται κυρίως σε δύο βασικούς παράγοντες: αφενός, στη χαμηλή συμβολή των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) και, αφετέρου, στην ανεπάρκεια των επενδύσεων. Κατά συνέπεια, οι προσπάθειες της Ένωσης για αύξηση της παραγωγικότητάς της πρέπει να εστιαστούν στις προτεραιότητες αυτές, ούτως ώστε να μπορέσουμε να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί έναντι των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά και, γενικότερα, σε σχέση με άλλους εταίρους μας, και ιδίως την Κίνα και την Ινδία.

Μικρότερη συμβολή των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας

Η συμβολή των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην αύξηση της παραγωγικότητας είναι κατά 50% χαμηλότερη από εκείνη των Ηνωμένων Πολιτειών. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην **πολύ βραδεία ακόμη χρήση και διάδοση αυτών των τεχνολογιών** σε ορισμένους τομείς υπηρεσιών (στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στους τομείς του χονδρικού και του λιανικού εμπορίου), καθώς και σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στο Βέλγιο, την Ισπανία και τη Γαλλία, ενώ η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις. Αντίθετα, στα νέα κράτη μέλη γίνονται σημαντικές επενδύσεις στον τομέα αυτόν, πράγμα που καθιστά δυνατή τη μεγαλύτερη διείσδυση των ΤΠΕ.

Αυτή η μικρή συμβολή οφείλεται σε ένα έλλειμμα επενδύσεων στις τεχνολογίες αυτές, καθώς και στην ανεπάρκεια συνοδευτικών μέτρων για την κατάρτιση και την πραγματοποίηση οργανωτικών μεταρρυθμίσεων στις επιχειρήσεις.

Η μείωση των συνολικών επενδύσεων ...

Οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε όλους γενικά τους τομείς αποτελούν κριτήριο νευραλγικής σημασίας για τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές προοπτικές. Όμως, οι **επενδύσεις των επιχειρήσεων μειώθηκαν** από 18,3% του ΑΕγχΠ το 2000 σε 17,2% το 2002. Η μείωση των επενδύσεων είναι επίσης αισθητή και στα νέα κράτη μέλη, παρά το γεγονός ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις παραμένουν πολύ σημαντικές. Αντιπροσωπεύουν μεταξύ 1,5% του ΑΕγχΠ στη Λιθουανία και 5% στην Εσθονία.

Το ίδιο ισχύει και για τις δημόσιες επενδύσεις, η βαρύτητα των οποίων ως ποσοστό του ΑΕγχΠ, η οποία παρουσίασε πτωτική τάση στην Ένωση κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 90, πέφτει σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα από εκείνα των Ηνωμένων Πολιτειών (3,3% έναντι 2,4% το 2003). Αυτή η συνολική επιβράδυνση είναι ακόμη περισσότερο ανησυχητική αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι γίνεται **εις βάρος των τομέων προτεραιότητας που προβλέπει**

η στρατηγική της Λισσαβώνας: των σχεδίων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, όπως οι διεθνείς υποδομές δικτύων, και του τομέα της γνώσης (έρευνα, καινοτομία, εκπαίδευση, κατάρτιση).

Στο πλαίσιο αυτό, η **ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη και το πρόγραμμα ταχείας έναρξης**, που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αντιπροσωπεύουν έναν σημαντικό κινητήριο μοχλό για την πραγματοποίηση επενδύσεων στους τομείς των υποδομών και της γνώσης.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΑΧΕΙΑΣ ΕΝΑΡΞΗΣ

Το **πρόγραμμα ταχείας έναρξης** αποτελεί το επίκεντρο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη. Σκοπός του είναι να εξασφαλίσει την πολιτική δέσμευση και τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων προτεραιότητας που παρουσιάζουν ευρωπαϊκό ενδιαφέρον. Το πρόγραμμα αυτό, που είναι δυνατόν να εξελιχθεί αν τα προβλεπόμενα κριτήρια ικανοποιηθούν και από άλλα σχέδια, περιλαμβάνει **54 "έτοιμα για εκκίνηση" διασυνοριακά επενδυτικά σχέδια**, τα οποία επελέγησαν σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, έπειτα από διεξοδική αξιολόγηση των προτεραιοτήτων και των αναγκών βάσει αντικειμενικών και συγκεκριμένων κριτηρίων, και τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις πηγές χρηματοδότησης που είναι δυνατόν να εξευρεθούν σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

- 31 σχέδια προϋπολογισμού 38 δισ. ευρώ έως το 2010 για τα διασυνοριακά τμήματα του διευρωπαϊκού δικτύου (ΔΕΔ) μεταφορών. Δεν καθορίζεται καμία νέα δέσμη προτεραιοτήτων, αλλά εντοπίζονται τμήματα που είναι έτοιμα να ξεκινήσουν εντός 3 ετών.
- 15 σχέδια προϋπολογισμού 10 δισ. ευρώ έως το 2010 για σημαντικά ΔΕΔ του τομέα της ενέργειας.
- 8 σχέδια προϋπολογισμού 14 δισ. ευρώ για κινητά επικοινωνιακά δίκτυα υψηλής ταχύτητας, E&A και καινοτομία.
- Σύνολο 10 δισ. ευρώ ετησίως (6 δισ. ευρώ από την Ένωση και από εθνικούς δημοσιονομικούς πόρους, ήτοι περίπου 0,05% του ΑΕγχΠ της Ένωσης). Κατανομή 60/40 μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης. Για την ιδιωτική χρηματοδότηση απαιτούνται κανονιστικές μεταρρυθμίσεις και καινοτόμα χρηματοοικονομικά «εργαλεία», από τον προϋπολογισμό της ΕΚ και από τον όμιλο της ΕΤΕπ. Τα περιθώρια για νέα ανακατανομή εντός των σημερινών δημοσιονομικών προοπτικών είναι μικρά.

... ιδίως στην έρευνα και την καινοτομία...

Γενικά, τα μέτρα που αποσκοπούν, αφενός, στην αύξηση του όγκου των επενδύσεων στην έρευνα και, αφετέρου, στη βελτίωση του ερευνητικού περιβάλλοντος ήταν αποσπασματικά και δυσκίνητα. Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (2001) δείχνουν ότι οι συνολικές επενδύσεις της Ένωσης στην E&A προσεγγίζουν το 2% του ΑΕγχΠ. Ωστόσο, το μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης ανέρχεται στο 4% (1997-2002), επίπεδο που είναι γενικά ανεπαρκές για την επίτευξη του στόχου του 3% έως το 2010. Ενώ το μεγαλύτερο μέρος των κρατών μελών και των υπό προσχώρηση χωρών έχουν θέσει στόχους για την αύξηση των δαπανών στον τομέα της έρευνας, πολύ λίγα από αυτά κατόρθωσαν να κάνουν τους στόχους αυτούς πραγματικότητα σε δημοσιονομικό επίπεδο, ενώ σε πολλές περιπτώσεις πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δαπανών τους.

Επιπροσθέτως, παρά τη σταθερή πρόοδο, όπως η δημιουργία πολλών ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών, ο ευρωπαϊκός χώρος έρευνας δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί πλήρως. Στο πλαίσιο αυτό, η έκδοση του σχεδίου δράσης "Επενδύοντας στην έρευνα" από το Συμβούλιο το 2003 είναι ένα πρώτο σημαντικό βήμα για την επίτευξη αυτού του στόχου⁷.

⁷ COM (2003) 226 τελικό, «Επενδύοντας στην έρευνα: ένα σχέδιο δράσης για την Ευρώπη».

Τέλος, αν οι σημερινές τάσεις διατηρηθούν, η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει μεγάλες ελλείψεις ερευνητικού προσωπικού υψηλής ειδίκευσης. Αν και ο **αριθμός των ερευνητών στην Ένωση** αυξήθηκε ελαφρά από 5,4 ανά 1000 εργαζομένους το 1999 σε 5,7 το 2001, το επίπεδο αυτό είναι πολύ χαμηλότερο από το επίπεδο των χωρών που βρίσκονται κοντά ή και πάνω από τον κοινοτικό στόχο για επενδύσεις ύψους 3% στην E&A (ΗΠΑ 8,1/1000· Ιαπωνία 9,1/1000)⁸.

... και στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

Οι επενδύσεις – δημόσιες και ιδιωτικές – στο ανθρώπινο κεφάλαιο εξακολουθούν να **θεωρούνται ανεπαρκείς**. Ενώ το επίπεδο των δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕγχΠ στην Ένωση (4,9%) είναι συγκρίσιμο με το αντίστοιχο των Ηνωμένων Πολιτειών (4,8%) και υψηλότερο από εκείνο της Ιαπωνίας (3,6%), ωστόσο το επίπεδο των ιδιωτικών επενδύσεων είναι πολύ χαμηλότερο⁹. Η συμβολή του ιδιωτικού τομέα είναι τρεις φορές μεγαλύτερη στην Ιαπωνία και πέντε φορές μεγαλύτερη στις Ηνωμένες Πολιτείες απ' ό,τι στην Ευρώπη. Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι ένα επιπλέον έτος σχολικής φοίτησης μπορεί να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα κατά 6,2% για μια τυπική ευρωπαϊκή χώρα. Η βελτίωση αυτή είναι ιδιαίτερα υψηλή στη νότια Ευρώπη, φτάνοντας το 9,2% για την Πορτογαλία¹⁰.

Όμως, η απλή άνοδος του συνολικού επιπέδου των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο δεν είναι αρκετή: είναι σαφής η **ανάγκη για αποτελεσματικότερες επενδύσεις**, δηλαδή για πραγματοποίηση των επενδύσεων σε εκείνους τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης οι οποίοι θα αποφέρουν τα σημαντικότερα οφέλη¹¹. Σχετικά με το θέμα αυτό, το Συμβούλιο ενέκρινε το Μάιο του 2003 επίπεδα αναφοράς για να διευκολύνει τη συγκροτημένη μεταρρύθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το σχέδιο κοινής έκθεσης, που πρέπει να υποβάλουν το Συμβούλιο και η Επιτροπή στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, επισημαίνει τα σημαντικά ελλείμματα της Ένωσης στα θέματα αυτά.

⁸ Πηγές: Third European Report on Science and Technology Indicators (Τρίτη ευρωπαϊκή έκθεση για τους δείκτες επιστήμης και τεχνολογίας) και Key Figures 2003 (Βασικά αριθμητικά στοιχεία για το 2003).

⁹ COM (2003) 685 τελικό, «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010 – η επείγουσα ανάγκη μεταρρυθμίσεων για την ευόδωση της στρατηγικής της Λισσαβώνας (σχέδιο κοινής ενδιάμεσης έκθεσης)».

¹⁰ Πηγή: "Human Capital in a global and knowledge-based economy" (Το ανθρώπινο κεφάλαιο σε μια παγκόσμια οικονομία της γνώσης), A. de la Fuente και A. Cicccone, έρευνα για τη ΓΔ Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, 2003.

¹¹ Βλέπε «Αποδοτικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση: επιτακτική ανάγκη για την Ευρώπη», COM(2002) 779 τελικό και «Η οικονομία της ΕΕ: επισκόπηση 2003», (Κεφάλαιο 4: εκπαίδευση, κατάρτιση και ανάπτυξη) ECFIN/391/03.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ: ΕΠΙΠΕΔΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

- Η **αναλογία των ενηλίκων ηλικίας 25 έως 64 ετών** που έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυξήθηκε από 55,4% το 1995 σε 64,6% το 2002. Για την κατηγορία των ατόμων ηλικίας 20-24 ετών, ο μέσος όρος των νέων κρατών μελών είναι σαφώς ανώτερος από εκείνον της σημερινής Ένωσης (86% έναντι 73%).
- Ο αριθμός των **νέων που εγκαταλείπουν το σχολικό σύστημα χωρίς προσόντα** ανέρχεται σε 18,1% το 2003. Ωστόσο, παραμένουμε ακόμη πολύ μακριά από το στόχο του 10% ο οποίος έχει τεθεί για το 2010, ενώ το ποσοστό της Πορτογαλίας εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλό (41,1% το 2003), πράγμα που επιβάλλει την επείγουσα λήψη μέτρων.
- Η συμμετοχή των ενηλίκων στη **διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση** αυξήθηκε σημαντικά κατά τα τελευταία έτη και έφτασε το 8,5% το 2002. Ωστόσο, ο στόχος αύξησης του ποσοστού αυτού σε 12,5% έως το 2010 θα απαιτήσει πιο σημαντικές προσπάθειες, ιδίως μέσω κατάλληλων εθνικών στρατηγικών.
- Το 17,2% των νεαρών ευρωπαίων ηλικίας 15 ετών δεν κατέχουν τα **ελάχιστα απαιτούμενα προσόντα** (ανάγνωση, γραφή και αριθμητική).

2.3. Οι αδυναμίες της εσωτερικής μας αγοράς και της ανταγωνιστικότητάς μας

Η ανεπάρκεια των επενδύσεων στους στρατηγικής σημασίας τομείς της έρευνας και της καινοτομίας επηρεάζει εξίσου σημαντικά την ανταγωνιστικότητά μας. Παράλληλα, η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να ευνοεί το δυναμισμό των επιχειρήσεων, καθώς και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Όμως, παρά τις επιτυχίες που σημειώθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία, το δυναμικό της **εσωτερικής αγοράς δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως**. Υπάρχουν πολλές αρνητικές καταστάσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν επείγοντως¹².

- Η Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια **επιβράδυνση του ρυθμού ολοκλήρωσης των αγορών προϊόντων της**. Το διασυνοριακό μεταποιητικό εμπόριο παρουσιάζει στασιμότητα, καθώς αυξήθηκε κατά μόνο 2,5% το 2001 και στη συνέχεια συρρικνώθηκε κατά 0,3 % το 2002. Επιπροσθέτως, οι τιμές στην Ένωση σταμάτησαν να συγκλίνουν κατά τα τελευταία 5 έως 6 χρόνια. Οι διασυνοριακές επενδύσεις βρίσκονται επίσης σε χαμηλά επίπεδα. Εξάλλου, η ύπαρξη πολλών τεχνικών εμποδίων εξακολουθεί να περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Τέλος, η έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών στις διασυνοριακές συναλλαγές και στο ηλεκτρονικό εμπόριο περιορίζει τις δυνατότητες συμβολής του ελεύθερου διασυνοριακού ανταγωνισμού στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας.
- Ο **κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς εξακολουθεί να χαρακτηρίζει σε σημαντικό βαθμό τον τομέα των υπηρεσιών**, και ιδίως τους υποτομείς της διανομής και των λιανικών πωλήσεων. Ο τομέας των υπηρεσιών αντιπροσωπεύει το 70% του ΑΕγχΠ. Αλλά οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλούς περιορισμούς όσον αφορά την εγκατάσταση και την παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών, πράγμα που περιορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας.

¹² COM(2004) 22 τελικό, Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της εσωτερικής αγοράς (2003-2006).

- Το άνοιγμα της αγοράς στις **βιομηχανίες δικτύου** δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη και τα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την αποτελεσματικότητα, τη διασυνδεσιμότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού στην Ένωση δεν είναι ακόμη αισθητά. Η κατάσταση φαίνεται να ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των υπό προσχώρηση χωρών. Οι περισσότερες από τις υπό προσχώρηση χώρες έχουν προβεί σε απορύθμιση των τηλεπικοινωνιακών αγορών τους. Η Σλοβενία και η Πολωνία έχουν ήδη ανοίξει στον ανταγωνισμό πάνω από το 50% των αγορών τους στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, σε πολλές από τις υπό προσχώρηση χώρες, ο ανταγωνισμός στους τομείς αυτούς εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής.
- Παράλληλα, πολλά **μέτρα στρατηγικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητά μας εξακολουθούν να παραμένουν «μπλοκαρισμένα» από έλλειψη πολιτικής βούλησης.** Έτσι, μεταρρυθμίσεις όπως το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, η έννομη προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας καθώς και ο καθορισμός μιας ενοποιημένης κοινής βάσης για τη φορολόγηση των κερδών των εταιρειών λείπουν σήμερα από την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς.
- Τέλος, το **ποσοστό μεταφοράς των οδηγιών που συνδέονται με την εσωτερική αγορά παρουσιάζει αισθητή υποχώρηση κατά τους τελευταίους μήνες**, καθώς μειώθηκε από 98,2% το Μάιο του 2002 σε 97,3% το Νοέμβριο του 2003. Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία πραγματοποίησαν τη μεγαλύτερη πρόοδο, ενώ το έλλειμμα του Βελγίου αυξήθηκε σημαντικά. Μόνο η Δανία, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο τηρούν το στόχο του 98,5% που τέθηκε στη Βαρκελώνη για τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο. Το Βέλγιο, η Γαλλία και η Γερμανία βρίσκονται στα επίπεδα του 96,5%, με έλλειμμα μεταφοράς άνω των 53 οδηγιών. Εξάλλου, η Δανία, η Φινλανδία και η Πορτογαλία είναι τα μόνα κράτη μέλη που δεν παρουσιάζουν καθυστερήσεις μεταφοράς ανώτερες των 2 ετών. Η κατάσταση είναι ακόμη χειρότερη για τις οδηγίες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ «ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ»

Η Ένωση εξέδωσε πάνω από 70 οδηγίες στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας¹³, πράγμα που αναμένεται να επιτρέψει τη μεγαλύτερη εναρμόνιση και τη διαμόρφωση ενός κοινού κανονιστικού πλαισίου, ικανού να ενισχύσει την εσωτερική αγορά, την ανταγωνιστικότητά μας και, τελικά, το αναπτυξιακό μας δυναμικό. Έως το τέλος του 2003 έπρεπε να έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών 40 οδηγίες.

- Το μέσο ποσοστό μεταφοράς των οδηγιών από τα κράτη μέλη ανέρχεται μόνο σε 58,3% για τις εν λόγω 40 οδηγίες, επίδοση που χαρακτηρίζεται εξαιρετικά μέτρια.
- Η Δανία, η Ισπανία και η Ιταλία έχουν τις καλύτερες επιδόσεις (καθώς έχουν μεταφέρει ποσοστό μεταξύ 85 και 75% των οδηγιών της «Λισσαβώνας»), ενώ η Γαλλία, η Γερμανία και η Ελλάδα παρουσιάζουν τις σημαντικότερες καθυστερήσεις (μεταξύ 42 και 35%).
- Μόνο 7 από τις εν λόγω 40 οδηγίες μεταφέρθηκαν από όλα τα κράτη μέλη.
- Αυτά τα ελλείμματα μεταφοράς καθυστερούν την πραγματοποίηση κάποιων μεταρρυθμίσεων ουσιώδους σημασίας για την Ένωση: ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ταχυδρομικές υπηρεσίες, πρώτη δέσμη μέτρων για το σιδηροδρομικό τομέα, ανανεώσιμες μορφές ενέργειας στην εσωτερική αγορά ...

¹³ Ο κατάλογος των οδηγιών και ο πίνακας αποτελεσμάτων όσον αφορά τη μεταφορά τους από τα κράτη μέλη διατίθενται στο ιστοχώρο «Στρατηγική της Λισσαβώνας»: http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_fr.html

- Πέραν της μεταφοράς, η οποία αποτελεί την ελάχιστη αναγκαία προϋπόθεση, τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να εφαρμόσουν στην πράξη τις διατάξεις αυτές, προκειμένου να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και του αντικτύπου τους. Ωστόσο, ο αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που έχουν κινηθεί εξακολουθεί να είναι ανώτερος των χιλίων, ενώ η μείωση του εν λόγω αριθμού περιορίζεται σε ποσοστό 3% κατά τα τελευταία έτη.

Ωστόσο, πρέπει επίσης να καταγραφούν κάποιες εξελίξεις ή βελτιώσεις που κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και οι οποίες πρέπει να υποστηριχθούν και να επεκταθούν.

- Ο κατακερματισμός των χρηματοοικονομικών αγορών μας παραμένει ένα από τα βασικά μειονεκτήματα των επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως σε σύγκριση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο, έχει γίνει σημαντική πρόοδος όσον αφορά το σχέδιο δράσης για τις **χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, που βρίσκεται πλέον στην τελική του ευθεία**. Πρέπει να ληφθούν στο εγγύς μέλλον ορισμένα ακόμη βασικά μέτρα, ούτως ώστε να εκπληρωθεί η δέσμευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για ολοκλήρωση του εν λόγω σχεδίου δράσης έως το 2005. Βασική προϋπόθεση για την πλήρη αξιοποίηση του σχεδίου αυτού είναι η έγκαιρη και σωστή εφαρμογή όλων των μέτρων, καθώς και η έμπρακτη υλοποίησή τους.
- Η **εξάλειψη των φορολογικών στρεβλώσεων** παραμένει προτεραιότητα, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Στον τομέα αυτόν έχει γίνει πρόοδος. Αφενός, εγκρίθηκε η δέσμη φορολογικών μέτρων, που αποσκοπεί στη μείωση των στρεβλώσεων στην εσωτερική αγορά. Αφετέρου, τροποποιήθηκε το φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στα μερίσματα μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιρειών, ούτως ώστε να εξαλειφθεί κάθε μορφή διπλής φορολόγησης και φορολογικών εμποδίων στις διασυννοριακές δραστηριότητες.
- Η ύπαρξη ενός **ευνοϊκού κανονιστικού περιβάλλοντος** διαδραματίζει επίσης ουσιαστικό ρόλο για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας. Από την άποψη αυτή, η σύναψη, το 2003, της διοργανικής συμφωνίας για τη «βελτίωση της νομοθεσίας» αναμένεται να συμβάλει στην προσπάθεια να γίνει το κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο πιο αποτελεσματικό, πιο ευέλικτο και πιο απλό. Η ανάπτυξη ενός μηχανισμού ανάλυσης του αντικτύπου από την Επιτροπή και η πρόβλεψη εναλλακτικών κανονιστικών μέσων, όπως η από κοινού ρύθμιση και η αυτορρύθμιση, αποτελούν επίσης σημαντικές προόδους, οι οποίες πρέπει να αξιοποιηθούν.
- Τέλος, είναι απαραίτητο, να **διατηρηθεί μια στιβαρή πολιτική ισχυρού ανταγωνισμού** στην εσωτερική αγορά για να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά μας. Στον τομέα αυτόν έχει γίνει πρόοδος, ιδίως όσον αφορά τη μείωση του μέσου επιπέδου κρατικών ενισχύσεων (που τείνει να σταθεροποιηθεί στο 0,7% του ΑεγχΠ), καθώς και όσον αφορά τον επαναπροσανατολισμό τους προς οριζόντιους στόχους. Εξάλλου, το Συμβούλιο κατέληξε επιτέλους σε πολιτική συμφωνία για το νομοθετικό «πακέτο» σχετικά με τις συγχωνεύσεις και τον έλεγχό τους, το οποίο πρέπει τώρα να εφαρμοστεί χωρίς χρονοτριβή από τα κράτη μέλη.

2.4. Μια ανάπτυξη που δεν είναι ακόμη αρκετά βιώσιμη

Μια ισχυρή ανάπτυξη, που εδράζεται σε υψηλά επίπεδα απασχόλησης και παραγωγικότητας, πρέπει επίσης να είναι και βιώσιμη. Πράγματι, η στρατηγική της Λισσαβώνας προωθεί ένα μοντέλο ανάπτυξης που επιτρέπει τη σταθερή βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας ζωής των Ευρωπαίων, χάρη σε μια ισχυρή οικονομική

ανάπτυξη, διασφαλίζοντας συγχρόνως ένα υψηλό επίπεδο κοινωνικής συνοχής και περιβαλλοντικής προστασίας. Υιοθετώντας μια μεσομακροπρόθεσμη προοπτική, το μοντέλο αυτό δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην αλληλεξάρτηση και τη συμπληρωματικότητα των πολιτικών: σύμφωνα με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να ενισχύει την κοινωνική πρόοδο και να σέβεται το περιβάλλον, η κοινωνική πολιτική να υποστηρίζει τις οικονομικές επιδόσεις και η περιβαλλοντική πολιτική να είναι αποδοτική.

2.4.1. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε ως στόχο να προωθήσει αποφασιστικά τη μείωση της φτώχειας έως το 2010. Από την άποψη αυτή, η απειλή της **αύξησης του κινδύνου της φτώχειας σε πολλά κράτη μέλη**, ιδίως λόγω της αύξησης της ανεργίας αλλά κυρίως της μη βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των συντάξεων, παραμένει υπαρκτή. Παρά τις προόδους που επιτελέστηκαν κατά τη δεκαετία του '90, ο αριθμός των ανθρώπων που απειλούνται από τη φτώχεια παρέμεινε το 2002 πολύ υψηλός στην Ένωση - 55 εκατ. άτομα, ήτοι το 15% του συνολικού πληθυσμού, εκ των οποίων πάνω από το 50% αντιμετωπίζουν συνεχώς την απειλή αυτή. Ο εν λόγω κίνδυνος ήταν μεγαλύτερος στις χώρες της νότιας Ευρώπης και στην Ιρλανδία, όπου έφθασε στα υψηλότερα επίπεδα το 2001 (21%).

Το φαινόμενο αυτό συνδέεται ιδιαίτερα με την ανεργία, εφόσον ο κίνδυνος της φτώχειας απειλεί το 38% των ανέργων. Πλήττει επίσης τις πολυμελείς οικογένειες, τις ηλικιωμένες γυναίκες που ζουν μόνες, καθώς και τις μονογονικές οικογένειες (στο 71% των οποίων ο μόνος γονέας είναι γυναίκα). Όσον αφορά την τελευταία περίπτωση, ο κίνδυνος είναι πολύ υψηλός στο Ηνωμένο Βασίλειο (50%) και στις Κάτω Χώρες (45%).

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας και επί τη βάση κοινών στόχων, τα κράτη μέλη ανέπτυξαν και εφάρμοσαν από το 2001 και μετά **στρατηγικές κοινωνικής ενσωμάτωσης** στο πλαίσιο του σχεδίου κοινής έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την κοινωνική ενσωμάτωση¹⁴. Όπως προκύπτει από τη νέα δέσμη εθνικών σχεδίων δράσης (ΕΣΔ), **τα περισσότερα κράτη μέλη καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες για τον καθορισμό εθνικών στόχων**.

2.4.2. Καλύτερη συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών ανησυχιών

Στον περιβαλλοντικό τομέα, **οι επιδόσεις των κρατών μελών παραμένουν γενικά ανεπαρκείς**. Αποκαλύπτουν έλλειψη συνειδητοποίησης του κινδύνου τον οποίο συνεπάγεται η επιδίωξη της ανάπτυξης εις βάρος του περιβάλλοντος, μιας ανάπτυξης η οποία, σε μεσομακροπρόθεσμο επίπεδο, θα γινόταν αντιπαραγωγική.

Από τη μία πλευρά, η αποτελεσματικότερη χρήση των φυσικών πόρων συμβάλλει στην παραγωγικότητα της οικονομίας καθώς και στη μείωση της υποβάθμισης του περιβάλλοντος· η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορρύπανσης μπορεί να αποτρέψει σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία· η μείωση των κυκλοφοριακών συμφορήσεων μειώνει τις απώλειες χρόνου και, επομένως, το κόστος που συνεπάγονται οι απώλειες αυτές τόσο για τα μεμονωμένα άτομα όσο και για τις επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, μια πιο δυναμική οικονομία μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση του περιβάλλοντος, αν η ταχύτερη αξιοποίηση των κεφαλαίων που επενδύονται, σε συνδυασμό με την ταχύτερη ανάπτυξη, οδηγήσουν στην

¹⁴ COM(2003) 773 τελικό.

ευρύτερη διάδοση των νέων τεχνολογιών, οι οποίες παρουσιάζουν συχνά μεγαλύτερη ενεργειακή αποδοτικότητα και είναι λιγότερο ρυπογόνες από τον εξοπλισμό που αντικαθιστούν.

Κατά τη δεκαετία του '90, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση μειώθηκαν κατά 3,5%, ποσοστό που αντιπροσωπεύει περίπου το ήμισυ του στόχου τον οποίο είχε θέσει η Ένωση (8%) για τη μείωση των εκπομπών της κατά την περίοδο 2008-2012 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ωστόσο, αυτή η θετική τάση αντιστράφηκε το 2002. **5 χώρες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πάνω από το 50% των συνολικών εκπομπών της ΕΕ, βρίσκονται σήμερα σε καλό δρόμο για την τήρηση των στόχων που τέθηκαν στο Κιότο με τη συμφωνία επιμερισμού των βαρών** (Λουξεμβούργο, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία και Σουηδία). Ορισμένες άλλες χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Ιταλία και Κάτω Χώρες) δεν έχουν καταφέρει ακόμη να αναστρέψουν την τάση, με αποτέλεσμα οι εκπομπές τους να εξακολουθούν να υπερβαίνουν τα επίπεδα του 1990. **Περισσότερο ανησυχητική είναι η τάση στην Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία.** Παρά το γεγονός ότι η συμφωνία επιμερισμού των βαρών επιτρέπει στις χώρες αυτές να αυξήσουν τις εκπομπές τους κατά 13 έως 27% πάνω από τα επίπεδα του 1990, έχει ήδη γίνει υπέρβαση αυτών των επιπλέον ορίων.

Οι βελτιώσεις στην **ενεργειακή αποδοτικότητα** της οικονομίας της Ένωσης οδήγησαν σε μείωση της ενεργειακής έντασης κατά 11% κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90. Αν και μεγάλο μέρος της επίδοσης αυτής μπορεί να αποδοθεί σε εξαιρετικά γεγονότα, όπως η επανένωση της Γερμανίας, **όλα τα κράτη μείωσαν ή διατήρησαν την ενεργειακή ένταση της οικονομίας τους** κατά την εν λόγω περίοδο. Ο συνδυασμός της διαδικασίας μείωσης του οικονομικού χάσματος με ανάλογη αύξηση των ενεργειακών αναγκών δεν φαίνεται, ωστόσο, αναπόφευκτος, όπως δείχνει η περίπτωση της Ιρλανδίας, όπου η ισχυρή οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων ετών συμβάδισε με σημαντικές βελτιώσεις στην ενεργειακή ένταση. Παρά τις θετικές αυτές επιδόσεις, η συνολική κατανάλωση ενέργειας εξακολούθησε να αυξάνεται κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 με μέσο ετήσιο ρυθμό 1%.

Επιπροσθέτως, το μερίδιο των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας παραμένει χαμηλό (περίπου 6%). Οι πιο πρόσφατες προβολές δείχνουν σαφώς ότι, αν δεν ληφθούν πρόσθετα μέτρα πολιτικής, η ΕΕ δεν θα επιτύχει τον ενδεικτικό της στόχο του 12% για το 2010. Είναι επίσης απίθανο να μπορέσει η ΕΕ να επιτύχει το στόχο της για παραγωγή του 22% της μικτής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2010.

Τα στοιχεία του 2002 εξακολουθούν να μη δείχνουν **σημάδια αποσύνδεσης μεταξύ της αύξησης του ΑΕγχΠ και των αυξήσεων του όγκου μεταφορών**. Σε μερικές χώρες παρατηρείται όντως μια σχετική επιβράδυνση της αύξησης του μεταφορικού όγκου, ίσως όμως αυτό να αποτελεί προσωρινό φαινόμενο και ίσως η αναμενόμενη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας να επηρεάσει επίσης θετικά και το μεταφορικό τομέα. Σε πολλές χώρες η αύξηση του όγκου των μεταφορών είναι μεγαλύτερη από την αύξηση του ΑΕγχΠ.

Ανησυχία προκαλούν επίσης και άλλες τάσεις, όπως η διάβρωση των εδαφών, η μείωση της βιοποικιλότητας, η υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα και των υδάτων.

2.4.3. Η περιορισμένη εφαρμογή της στρατηγικής της βιώσιμης ανάπτυξης

Συνεχίστηκαν, σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο, οι προσπάθειες για την **εφαρμογή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη**. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ, η στρατηγική της Λισσαβώνας υπογραμμίζει την αποτελεσματική και συνεκτική συνεκτίμηση των οικονομικών, κοινωνικών και

περιβαλλοντικών πτυχών στις πολιτικές αποφάσεις, κατά τρόπον ώστε να αξιοποιούνται πλήρως οι συνέργειες μεταξύ αυτών των τριών στοιχείων.

Όλα τα κράτη μέλη και οι περισσότερες από τις υπό προσχώρηση χώρες έχουν υιοθετήσει στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης. Πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή αυτών των στρατηγικών. Μια πρώτη επισκόπηση των υφισταμένων στρατηγικών δείχνει ότι παρουσιάζουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, πράγμα που αντανακλά το συγκεκριμένο πλαίσιο κάθε χώρας. Η περιβαλλοντική διάσταση κατέχει εξέχουσα θέση σε πολλές στρατηγικές. Ωστόσο, οι περισσότερες στρατηγικές αντιμετωπίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη υπό τις τρεις διαστάσεις της και προβλέπουν σαφείς κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους. Η γεωγραφική προσέγγιση ποικίλλει επίσης σε μεγάλο βαθμό από στρατηγική σε στρατηγική, καθώς ορισμένες στρατηγικές επικεντρώνονται κυρίως ή αποκλειστικά στις εγχώριες προτεραιότητες, ενώ άλλες λαμβάνουν συγχρόνως υπόψη τους και τα παγκόσμια ζητήματα· ορισμένες αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στη γεωγραφική διάσταση, ενώ άλλες όχι. Τέλος, μερικές στρατηγικές βασίζονται σε μια τομεακή προσέγγιση – π.χ., μεταφορές, γεωργία, αλιεία κ.λπ. -, ενώ άλλες έχουν ως άξονες κάποια θεματικά ζητήματα προτεραιότητας – π.χ., αλλαγή του κλίματος, προστασία της βιοποικιλότητας, χρήση των πόρων κ.λπ.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πραγματοποιηθεί πριν από το τέλος του τρέχοντος έτους επανεξέταση της στρατηγικής του Γκέτεμποργκ για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η επανεξέταση αυτή θα δώσει τη δυνατότητα να αξιολογηθεί η πρόοδος που επιτελέστηκε μέχρι σήμερα, να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ των συμπερασμάτων της παγκόσμιας συνόδου κορυφής του 2002 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, αφενός, και των στρατηγικών της Ένωσης και των κρατών μελών για το θέμα αυτό, αφετέρου, και να προσδιοριστούν οι δράσεις προτεραιότητας που απαιτούνται για την επιτάχυνση του ρυθμού των μεταρρυθμίσεων.

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΟ 2003

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καταβλήθηκαν μεγάλες προσπάθειες για την ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ των πολιτικών και της μακροπρόθεσμης βιώσιμης ανάπτυξης.

- Η **μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής**, που αναπροσανατολίζει τα μέτρα στήριξης προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης γεωργίας· η καθιέρωση μιας ενιαίας για κάθε εκμετάλλευση πληρωμής, η οποία αποσυνδέεται πλήρως ή εν μέρει από την παραγωγική διαδικασία και συνοδεύεται από την υποχρέωση διατήρησης των γαιών σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση.
- Έκδοση της **νομοθεσίας για τη φορολόγηση των ενεργειακών προϊόντων**.
- Η **Επιτροπή δημιούργησε ένα σύστημα αξιολόγησης αντικτύπου**, το οποίο θα εφαρμοστεί σταδιακά σε όλες τις σημαντικές προτάσεις. Το σύστημα αυτό, το οποίο συνδυάζει οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές αναλύσεις, εφαρμόστηκε ήδη σε σημαντικές νομοθετικές προτάσεις κατά τη διάρκεια του 2003.
- Η πιο χαρακτηριστική, εν προκειμένω, περίπτωση είναι το νέο νομοθετικό πλαίσιο που προτάθηκε πρόσφατα για τις **χημικές ουσίες**. Αφού αναλύθηκαν οι πιθανές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες και αφού έγιναν διαφανείς και εκτεταμένες διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, προτάθηκε ένα αποδοτικό, από απόψεως κόστους, και ισορροπημένο σύστημα.
- Τέλος, η Ένωση έθεσε ποσοτικοποιημένους στόχους στον τομέα των **ανανεώσιμων μορφών ενέργειας** (22% για την «πράσινη» ηλεκτρική ενέργεια και 5,75% για τα βιοκαύσιμα για το 2010).

2.5. Απολογισμός της επιτελεσθείσας προόδου

Η ανάλυση της σημερινής κατάστασης επιτρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των κρατών μελών τα οποία **μέχρι σήμερα έχουν επιτύχει σχετικά καλύτερες συνολικές επιδόσεις (Δανία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο)** και των χωρών οι οποίες – με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα – παρουσιάζουν σχετικά χαμηλές επιδόσεις (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία και Πορτογαλία)¹⁵. Μετά από 4 έτη εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας, είναι επίσης σημαντικό να γίνει σύγκριση της **προόδου την οποία πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη από το 1999 και μετά. Το Βέλγιο, η Γαλλία και η Ελλάδα έχουν επιτελέσει μάλλον ικανοποιητική πρόοδο**, ενώ η πρόοδος στη Γερμανία, το Λουξεμβούργο, την Αυστρία και την Πορτογαλία ήταν μάλλον απογοητευτική¹⁶. Από την λεπτομερή ανάλυση προκύπτει ότι στο σύνολο των κρατών μελών εξακολουθούν να υπάρχουν δυσκολίες και ότι όλα τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλουν πρόσθετες προσπάθειες.

Το παράρτημα 2 παρουσιάζει, για κάθε κράτος μέλος, τις προόδους που επιτέλεσε και τους κυριότερους τομείς στους οποίους πρέπει ακόμη να γίνουν μεταρρυθμίσεις.

Η εφαρμογή, έστω και μερική, των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται από τη στρατηγική της Λισσαβώνας, φαίνεται να αρχίζει να αποδίδει καρπούς όσον αφορά τους στόχους στον τομέα της **απασχόλησης**. Παρά το γεγονός ότι ο ενδιαμέσος στόχος για το 2005 δεν θα επιτευχθεί, ωστόσο το ποσοστό απασχόλησης παραμένει αρκετά ικανοποιητικό, με την προϋπόθεση ότι κατά τα 7 έτη που απομένουν έως το 2010 η απασχόληση θα αυξηθεί με ρυθμό ανάλογο προς εκείνον που επιτεύχθηκε κατά τα τέλη της δεκαετίας του '90. Η Ισπανία, και σε μικρότερο βαθμό η Ιταλία, κατόρθωσαν να διατηρήσουν σχετικά ταχείς ρυθμούς δημιουργίας θέσεων απασχόλησης από το 1999 και μετά. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών παρουσίασε σχετικά θετική εξέλιξη, πράγμα που οφείλεται εν μέρει στη βελτίωση των υπηρεσιών φροντίδας για τα παιδιά. Δεν συμβαίνει το ίδιο με το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, όπου ο στόχος για το 2010 φαίνεται ανέφικτος, έστω και αν η Φινλανδία, η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες κατόρθωσαν να αυξήσουν το ποσοστό αυτό από το 1999 και μετά. Τέλος, οι επιδόσεις της Αυστρίας και της Πορτογαλίας στον τομέα της απασχόλησης σημείωσαν, από το 1999 και μετά, απογοητευτική εξέλιξη.

Εξάλλου, η **παραγωγικότητα**, παρουσίασε σχετικά θετική εξέλιξη στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η κατάσταση όμως φαίνεται ανησυχητική στους τομείς των υπηρεσιών και των πιο παραδοσιακών βιομηχανιών. Από τα στοιχεία που καθορίζουν την εξέλιξη της παραγωγικότητας, οι αναλύσεις τις οποίες διεξήγαγε η Επιτροπή αποκαλύπτουν ότι υπάρχουν 4 παράγοντες (πέρα από τη γήρανση του εργατικού δυναμικού), οι οποίοι ασκούν σημαντική επίδραση στην παραγωγικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για το επίπεδο των κανονιστικών ρυθμίσεων, για τη διάρθρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών, για το επίπεδο ολοκλήρωσης των αγορών προϊόντων και για τον όγκο των επενδύσεων στη γνώση. Σημειώνεται ότι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας ήταν ιδιαίτερα γρήγορη στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία από το 1999 και μετά, αλλά μάλλον απογοητευτική στην Ιταλία και στο Λουξεμβούργο κατά την ίδια περίοδο.

¹⁵ Βλέπε παράρτημα 1, γραφική παράσταση 15, όπου παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιδόσεις όλων των κρατών μελών για τους 14 διαρθρωτικούς δείκτες.

¹⁶ Βλέπε παράρτημα 1, γραφική παράσταση 16.

Από την παραπάνω ανάλυση των δεικτών προκύπτουν τα εξής στοιχεία: σχετικά θετική εξέλιξη των μεταρρυθμίσεων των χρηματοοικονομικών αγορών, στασιμότητα της διαδικασίας ολοκλήρωσης των αγορών προϊόντων και, κυρίως, ανησυχητική εξέλιξη όσον αφορά τις επενδύσεις στη γνώση, οι οποίες όχι μόνο δεν αυξήθηκαν με τον ίδιο ρυθμό με εκείνο των κύριων ανταγωνιστών μας, αλλά μειώθηκαν τα τελευταία έτη (παρά το γεγονός ότι οι επενδύσεις στις επιχειρήσεις στην Ιταλία, την Ισπανία και στην Ελλάδα αυξήθηκαν σχετικά γρήγορα από το 1999 και μετά).

Η ανάλυση δείχνει επίσης τη σημασία που έχει η δραστήρια εφαρμογή των ολοκληρωμένων μεταρρυθμιστικών στρατηγικών στους διάφορους τομείς. Αντίθετα, η σημερινή ανεπαρκής εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας έχει σημαντικό καθαρό κόστος για την Ευρώπη: μείωση της ανάπτυξης, καθυστέρηση της βελτίωσης των επιπέδων απασχόλησης, καθυστερήσεις στην κατάρτιση και αύξηση του χάσματος που μας χωρίζει από μερικούς μεγάλους βιομηχανικούς μας εταίρους στους τομείς της εκπαίδευσης και της E&A. Μελέτες και προσομοιώσεις που διεξήγαγε η Επιτροπή καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η ταυτόχρονη και ολοκληρωμένη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αυτών μπορεί να αυξήσει δυνητικά το ποσοστό ανάπτυξης της Ένωσης κατά 0,5 – 0,75 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕγχΠ κατά τα προσεχή 5 έως 10 έτη.

Τέλος, μολονότι έγιναν, κυρίως σε νομοθετικό επίπεδο, αρκετά βήματα προόδου στον τομέα της **βιώσιμης ανάπτυξης** και της καλύτερης ένταξης του περιβάλλοντος στην κοινοτική δράση, η Ένωση εξακολουθεί να δυσκολεύεται να αξιοποιεί τις συνέργειες μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και ιδίως των πολιτικών περιβάλλοντος, έρευνας και ανταγωνιστικότητας. Σε εθνικό επίπεδο, οι συνολικές επιδόσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος ήταν απογοητευτικές. Μάλιστα, σε μερικές περιπτώσεις οι εν λόγω επιδόσεις χειροτέρευσαν από το 1999 και μετά. Εξάλλου, η πρόοδος στον τομέα της κοινωνικής συνοχής ήταν σχετικά ικανοποιητική στην Ισπανία και τη Γαλλία αλλά ανεπαρκής στην Πορτογαλία.

3. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ 2004 : ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η Ένωση δεν κατόρθωσε ακόμη να επιτύχει όλους της τους στόχους κυρίως λόγω της ανεπαρκούς εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων από τα κράτη μέλη.

Εξάλλου, η δύναμη της στρατηγικής της Λισσαβώνας έγκειται στην ολοκληρωμένη και, συγχρόνως, στοχοθετημένη προσέγγιση την οποία ακολουθεί ως προς τις πολιτικές και τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν: καθένα από τα επιμέρους στοιχεία ενισχύει τα άλλα. Μόνο αυτή η ολοκληρωμένη, συντονισμένη και συγχρονισμένη προσέγγιση των μεταρρυθμίσεων μπορεί να καταστήσει δυνατή τη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, η Ένωση, για να προοδεύει, πρέπει να αναλάβει συνεκτική δράση σ' αυτά τα πολλά μέτωπα δραστηριότητας.

Με βάση τον απολογισμό της επιτελεσθείσας προόδου, η Ένωση πρέπει να διακρίνει τους τομείς στους οποίους πρέπει να **διατηρηθεί η ορμή των μεταρρυθμίσεων, λόγω της σχετικά ενθαρρυντικής εξέλιξής τους, και τους τομείς στους οποίους επιβάλλεται η επείγουσα ανάληψη δράσης για τη διόρθωση μιας αρνητικής εξέλιξης.**

3.1. Διατήρηση του ρυθμού των μεταρρυθμίσεων που έχουν ήδη αρχίσει

Για να ευοδωθεί η προσπάθεια αυτή, πρέπει να επιτελεστεί πρόοδος όσον αφορά την **τήρηση του συμφώνου σταθερότητας και ασφάλειας** κατά το 2004 και 2005, ιδίως από τα κράτη μέλη τα ελλείμματα των οποίων έχουν φτάσει σε υπερβολικά επίπεδα.

Η **ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση** υποστηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να εφαρμόσουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές εργασίας τους. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε το σχέδιο κοινής της έκθεσης για την απασχόληση, το οποίο βασίζεται στην ανάλυση των εθνικών σχεδίων δράσης των κρατών μελών για την απασχόληση και αξιοποιεί σε πολύ μεγάλο βαθμό τη **θετική συμβολή της ειδικής ομάδας εργασίας για την απασχόληση, που εργάστηκε υπό την προεδρία του κ. Wim Kok**. Στο πλαίσιο αυτό, η έμφαση σε επίπεδο ΕΕ πρέπει τώρα να δοθεί στην στενότερη παρακολούθηση των μεταρρυθμίσεων των κρατών μελών. Για να βελτιωθούν η παραγωγικότητα και η απασχόληση, τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να εφαρμόσουν την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και να δώσουν άμεση προτεραιότητα: στην αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, στην προσέλκυση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας, στην πραγματοποίηση περισσότερων και καλύτερων επενδύσεων στο ανθρώπινο δυναμικό και στην εξασφάλιση της ουσιαστικής εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων μέσω της καλύτερης διακυβέρνησης.

Για να υποστηριχθεί η ανάπτυξη των **τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας**, τα κράτη μέλη πρέπει να χαράξουν και να εφαρμόσουν εθνικές στρατηγικές για τα ευρυζωνικά δίκτυα, στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης e-Europe 2005.

Στον τομέα της **εσωτερικής αγοράς**, επιβάλλεται η τήρηση των δεσμεύσεων τις οποίες ανέλαβε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως προς τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Το ίδιο ισχύει και για τον μεγάλο αριθμό των διαδικασιών επί παραβάσει.

Μετά τα πρόσφατα εταιρικά σκάνδαλα εκατέρωθεν του Ατλαντικού (Parmalat, Enron κ.λπ.), πρέπει επίσης να δοθεί προτεραιότητα στην ταχεία εφαρμογή του **σχεδίου δράσης για τον εκσυγχρονισμό του εταιρικού δικαίου και την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης**, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των μετόχων, στην ενδυνάμωση της προστασίας των εργαζομένων και των πιστωτών και στην τόνωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις κεφαλαιαγορές. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση πρέπει να εκδώσει γρήγορα την οδηγία για τον υποχρεωτικό έλεγχο των λογαριασμών, ούτως ώστε να ενισχυθεί η εποπτεία επί των ελεγκτών. Τέλος, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται στενά με το American Public Company Oversight Board με στόχο την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής κοινής προσέγγισης όσον αφορά τη διεθνή ρύθμιση των ελεγκτικών εταιρειών.

Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για τη μείωση και τον αναπροσανατολισμό των **κρατικών ενισχύσεων** και να θεσπίσουν, πριν από την 1^η του προσεχούς Μαΐου, το νομοθετικό πλαίσιο που θα καθιστά δυνατή την πλήρη εφαρμογή της ευρωπαϊκής αντιμονοπωλιακής πολιτικής από τις αρχές και τα δικαστήρια των κρατών μελών.

Όσον αφορά την **πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης**, επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη, όταν καθορίζουν τις προτεραιότητές τους σε θέματα γενικών δαπανών, περιλαμβανομένων των δαπανών των διαρθρωτικών ταμείων, πρέπει να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη τους τους στόχους που προβλέπονται στα εθνικά σχέδια δράσης όσον αφορά την κοινωνική ενσωμάτωση. Επίσης, πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί

η αμοιβαία αλληλοενίσχυση μεταξύ της οικονομικής πολιτικής, της πολιτικής για την απασχόληση και της κοινωνικής πολιτικής.

Όσον αφορά τον **περιβαλλοντικό τομέα**, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να εκδώσουν χωρίς χρονοτριβή την οδηγία η οποία τροποποιεί την οδηγία που θεσπίζει ένα σύστημα ανταλλαγής ποσοτώσεων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου στην Κοινότητα, στα πλαίσια των μηχανισμών του σχεδίου του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Εξάλλου, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο Γιοχάνεσμπουργκ, η Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις ενέργειές τους υπέρ της υιοθέτησης βιώσιμων μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης, ιδίως εντείνοντας τις προσπάθειές τους στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών.

Τέλος, στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης της στρατηγικής της Λισσαβώνας, πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της ανάπτυξης με κινητήριο μοχλό τις εξαγωγές, ιδίως συνεχίζοντας τις προσπάθειες για την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας της Ντόχα και διευρύνοντας και ενισχύοντας το πρόγραμμα οικονομικών δράσεων Positive Economic Agenda με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Παράλληλα, η Ένωση θα πρέπει να αναστρέψει επειγόντως τις αρνητικές εξελίξεις σε πολλούς τομείς: επενδύσεις στα δίκτυα και τη γνώση, ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών και των υπηρεσιών, παράταση του επαγγελματικού βίου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να εστιάσει το ενδιαφέρον του στο εξής τρίπτυχο: **επενδύσεις, ανταγωνιστικότητα, μεταρρυθμίσεις.**

3.2. Αύξηση των επενδύσεων για την υποστήριξη της ανάπτυξης

Λαμβανομένης υπόψη της γενικής ανεπάρκειας του επιπέδου επενδύσεων, η ευρωπαϊκή οικονομία έχει ανάγκη από μια αναδιάταξη, αύξηση και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε πολλούς τομείς που έχουν νευραλγική σημασία για την ανάκαμψη, πράγμα που δεν είναι ασυμβίβαστο με το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης και με τους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να υιοθετήσει μια σφαιρική και συνεκτική προσέγγιση, με στόχο την αύξηση του επιπέδου και της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων.

Η Ένωση έχει ήδη χρησιμοποιήσει ένα μέρος του οπλοστασίου των χρηματοοικονομικών μέσων που διαθέτει, προκειμένου να αναπροσανατολίσει τις επενδυτικές δαπάνες προς τους στόχους οι οποίοι προσδιορίζονται από την στρατηγική της Λισσαβώνας. Οι προσπάθειες αυτές θα συνεχιστούν το 2004, ιδίως κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση των διαρθρωτικών ταμείων, καθώς και στο πλαίσιο του δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο μετά το 2006.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

- Από το έτος 2000 και μετά διατέθηκαν περίπου 80 δισ. ευρώ για την υποστήριξη τριών βασικών στόχων: επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο (20 δισ.), καινοτομία και επιχειρηματικότητα (22 δισ.) και σύνδεση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών (37 δισ.).
- Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης των διαρθρωτικών ταμείων, θα διατεθούν, πριν από τα τέλη Μαρτίου 2004, 8 δισ. ευρώ επιπλέον από το αποθεματικό απόδοσης για προγράμματα που στέφθηκαν από επιτυχία στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων της στρατηγικής της Λισσαβώνας (ιδίως στον τομέα των ευρυζωνικών υποδομών).
- Εξάλλου, τα διαρθρωτικά ταμεία θα συμβάλουν επίσης σημαντικά στην εφαρμογή της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη στον τομέα των δικτύων υψηλής απόδοσης, ιδίως για τα σχολεία και τα νοσοκομεία.
- Τέλος, για την προετοιμασία των μελλοντικών προγραμμάτων, τα νέα κράτη μέλη έλαβαν οδηγίες που δίνουν έμφαση στους στόχους της Λισσαβώνας και ιδίως στον εκσυγχρονισμό των δικτύων, το περιβάλλον, την απασχόληση, την έρευνα και την καινοτομία.

Εφαρμογή της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη

Εξασφαλίζοντας την πραγματοποίηση επενδύσεων στα πλαίσια ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος σε δύο βασικούς τομείς που επισημάνθηκαν στη Λισσαβόνα – τα δίκτυα και τη γνώση -, η Ένωση μπορεί να δώσει ένα **ισχυρό μήνυμα υπέρ των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων**. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του περασμένου Δεκεμβρίου χαιρέτισε το πρόγραμμα σχεδίων ταχείας έναρξης.

Μεσοπρόθεσμα, οι νέες επενδύσεις θα επιτρέψουν την εξοικονόμηση χρόνου παραγωγής και μεταφοράς, την πραγματοποίηση βελτιώσεων της ποιότητας, την επιτάχυνση του ρυθμού της καινοτομίας, την ενίσχυση του ανταγωνισμού και τη διεύρυνση των δυνατοτήτων επιλογής του τύπου εγκατάστασης. Η ανάπτυξη των ευρυζωνικών επικοινωνιακών δικτύων, περιλαμβανομένων των δικτύων υψηλής απόδοσης για την έρευνα (GEANT), θα συμβάλει στην προώθηση των ηλεκτρονικών (online) υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και στη διάδοση της γνώσης, τονώνοντας με τον τρόπο αυτό την οικονομική ανάπτυξη. Εξάλλου, αναμένεται να ωφεληθεί και η συνοχή της διευρυμένης Ένωσης, διότι οι χώρες και οι περιφέρειες που δεν διαθέτουν κατάλληλες υποδομές ή που έχουν περιορισμένη πρόσβαση στη γνώση και στην καινοτομία θα αποκτήσουν έτσι την ευκαιρία να ενταχθούν σε μια οικονομική ζώνη που θα έχει ως κινητήριο μοχλό τη γνώση. Συνολικά, αυτή η μεγαλύτερη προσπάθεια πραγματοποίησης επενδύσεων στα δίκτυα και στη γνώση είναι δυνατόν να αποφέρει σημαντικά οφέλη από την άποψη της αύξησης της ανταγωνιστικότητας και των δυνατοτήτων δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στην Ένωση.

Πρέπει τώρα όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να υλοποιήσουν το πρόγραμμα ταχείας έναρξης (quick-start programme).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΑΧΕΙΑΣ ΕΝΑΡΞΗΣ

Τα κράτη μέλη πρέπει

- Να θέσουν σε εφαρμογή, ήδη από το 2004, τα εθνικά σχέδια για την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη τα σχετικά με τα σχέδια μεταφορών, την έρευνα και τα ευρυζωνικά δίκτυα.
- Στο πλαίσιο αυτό, να επιταχύνουν τις προπαρασκευαστικές εργασίες για τις πρωτοβουλίες quick start στους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης και των ευρυζωνικών δικτύων έως το καλοκαίρι του 2004 και, για τα επαρκώς προχωρημένα σχέδια, να καταρτίσουν πριν από το τέλος του έτους τα σχέδια χρηματοδότησης που απαιτούνται για την υλοποίησή τους.
- Να εξαλείψουν τα τεχνικά, διοικητικά εμπόδια που παρακωλύουν την εφαρμογή των συμπράξεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει

- Να θέσει σε εφαρμογή τα κατάλληλα χρηματοοικονομικά μέσα για να διαδραματίσει ρόλο «πολλαπλασιαστή» των ιδιωτικών κεφαλαίων και να δημιουργήσει ταμεία τιτλοποίησης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει

- Να εκδώσουν πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τη δεύτερη δέσμη μέτρων για το σιδηροδρομικό τομέα.
- Να εκδώσουν πριν από το Μάιο του 2004 τους αναθεωρημένους προσανατολισμούς για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και πριν από το Μάρτιο του 2005 τους αναθεωρημένους προσανατολισμούς για τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας.
- Να εγκρίνουν πριν από το Μάρτιο του 2005 την αναθεώρηση της οδηγίας περί επιβολής τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα («ευρωβινιέτα»).

Η Επιτροπή πρέπει

- Να μελετήσει τη δυνατότητα θέσπισης ενός ειδικού κοινοτικού μέσου παροχής εγγυήσεων και, ενδεχομένως, να υποβάλει σχετική νομοθετική πρόταση.
- Να ορίσει, κατόπιν διαβουλεύσεως με τα κράτη μέλη, ευρωπαϊούς συντονιστές για ορισμένα διασυνοριακά σχέδια που συνδέονται με την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη.
- Να υποβάλει, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2004, πρόταση για την τρίτη δέσμη μέτρων στο σιδηροδρομικό τομέα, με αντικείμενο το άνοιγμα των διεθνών υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και την αύξηση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.
- να υποβάλει, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2004, Πράσινη Βίβλο για τις συμπράξεις μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.
- Να αξιολογήσει, από κοινού με την ΕΤΕπ, την εφαρμογή του προγράμματος ταχείας έναρξης έως το 2007 στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης που υποβάλλεται στο εαρινό Συμβούλιο.

Ενίσχυση των επενδύσεων στη γνώση

Η πρωτοβουλία για την ανάπτυξη συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης. Η δράση αυτή πρέπει να συνεχιστεί με την εντατικοποίηση των προσπάθειών που καταβάλλονται στους τομείς της έρευνας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, οι οποίες δεν παρέχουν σήμερα επαρκή στήριξη στη γνώση και την ανταγωνιστικότητά μας.

Είναι πλέον επείγουσα ανάγκη να προωθηθεί η εφαρμογή του προγράμματος δράσης «επενδύοντας στην έρευνα», για το οποίο η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση πριν από το τέλος

του έτους. Τα κράτη μέλη πρέπει να δώσουν ύψιστη προτεραιότητα στη βελτίωση των βασικών συνθηκών και της δημόσιας στήριξης για τις επενδύσεις στην έρευνα και να εξασφαλίσουν τη συνοχή και τις συνέργειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Σε σχέση με το θέμα αυτό, πρέπει να μεριμνήσουν για την ταχεία εφαρμογή των δράσεων που αφορούν την πρόσληψη ερευνητών, τις σταδιοδρομίες στον τομέα της E&A και τη δημόσια αναγνώριση των ερευνητών, όπως συμφώνησε το Συμβούλιο το 2003. Στο πλαίσιο αυτή, η Επιτροπή πρότεινε σχετική οδηγία και θα υποβάλει σχέδιο δράσης για την είσοδο και την παραμονή στην Ένωση ερευνητών από τρίτες χώρες, ούτως ώστε να αυξηθεί η προσφορά άριστα καταρτισμένων ερευνητών στην Ευρώπη.

Τέλος, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να δώσει αποφασιστική ώθηση στις επενδύσεις που γίνονται στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, προκειμένου να υποστηρίξει τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης. Οι σχετικές ενέργειες πρέπει να εστιαστούν σε ορισμένους τομείς βασικής σημασίας: αύξηση της συμβολής του ιδιωτικού τομέα μέσω ειδικών μέτρων παρότρυνσης (κινήτρων), ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι πόροι που διατίθενται από τα διαρθρωτικά ταμεία, και ιδίως από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, καθώς και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν επωφελώς προς την κατεύθυνση αυτή. Οι προτεραιότητες αυτές υπογραμμίζονται και στην έκθεση της ειδικής ομάδας για την απασχόληση στην Ευρώπη.

Τα κράτη μέλη πρέπει

- Να βελτιώσουν τις βασικές συνθήκες και τη δημόσια στήριξη για τις επενδύσεις στην έρευνα, διασφαλίζοντας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνοχή και συνέργεια, μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού.
- Να αυξήσουν το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της δημόσιας στήριξης στις ιδιωτικές επενδύσεις μέσω της αποτελεσματικότερης χρήσης και του καλύτερου συνδυασμού των χρηματοοικονομικών μέσων (επιχορηγήσεις, φορολογικά κίνητρα, μηχανισμοί εγγυήσεων και υποστήριξης σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου) και να ενισχύσουν τους δεσμούς μεταξύ της δημόσιας έρευνας και της βιομηχανίας.
- Να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη βελτίωση της πρόσληψης και των προοπτικών σταδιοδρομίας των ερευνητών μέσω της εφαρμογής της ανοικτής μεθόδου συντονισμού.
- Να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις σχετικά με την επίτευξη των στόχων των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο.
- Να χαράξουν και να αρχίσουν να εφαρμόζουν, ήδη από το 2005, εθνικές στρατηγικές για τη δια βίου εκπαίδευση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει

- Να εγκρίνουν, πριν από το Μάρτιο του 2005, την πρόταση για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Στην προοπτική αυτή, το Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας πρέπει να καταλήξει σε πολιτική συμφωνία πριν από το Μάιο του 2004.
- Να εγκρίνουν, πριν από το τέλος του 2005, την πρόταση προγράμματος-πλαισίου για τη διά βίου εκπαίδευση, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η έναρξη της εφαρμογής του την 1^η Ιανουαρίου 2007.

Η Επιτροπή πρέπει

- Να ολοκληρώσει τη δημιουργία της πρώτης σειράς ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών.
- Να προετοιμάσει την αναθεώρηση του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την Ε/Α.
- Να υποβάλει πρόταση οδηγίας για την είσοδο και την παραμονή στην ΕΕ ερευνητών που κατάγονται από τρίτες χώρες, καθώς και το σχετικό σχέδιο δράσης.
- Να προτείνει μια εναρμονισμένη ευρωπαϊκή νομική δομή που να διασφαλίζει τη φορολογική διαφάνεια των πράξεων επιχειρηματικού κεφαλαίου σε όλη την Ευρώπη.

Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει

- Να προωθήσουν, σε εθνικό επίπεδο, την εφαρμογή του πλαισίου δράσεων για τη διά βίου ανάπτυξη των προσόντων.

3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε μια βιώσιμη οικονομία

Η ανταγωνιστικότητα είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της στρατηγικής της Λισσαβώνας και παραμένει στο επίκεντρο των ανησυχιών των κρατών μελών και των επιχειρήσεων.

Η Ένωση διαθέτει πλέον μια στρατηγική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς μας. Αυτό που πρέπει τώρα να γίνει είναι να ενισχυθεί η εφαρμογή της στρατηγικής αυτής και να τεθούν προτεραιότητες. Η πρώτη από τις προτεραιότητες αυτές πρέπει να είναι η όσο το δυνατόν ταχύτερη έγκριση των προτάσεων που εκκρεμούν, ούτως ώστε να δοθεί ισχυρή ώθηση και θετικό μήνυμα στις επιχειρήσεις και τους επενδυτές. Είναι απόλυτα επιβεβλημένο να προχωρήσει αυτή η «δέσμη μέτρων για την ανταγωνιστικότητα», τόσο σε πρώτη όσο και σε

δεύτερη ανάγνωση, πριν από τη λήξη της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου, τον προσεχή Μάιο.

Εξάλλου, η Επιτροπή υπέβαλε πρόσφατα μια πολύ σημαντική πρόταση στον τομέα των **υπηρεσιών**¹⁷, προκειμένου να διευκολύνει τις διαμεθοριακές συναλλαγές και να απλουστεύσει το κανονιστικό πλαίσιο που τις διέπει. Οι υπηρεσίες είναι ο τομέας που παρουσιάζει τις μεγαλύτερες δυνατότητες συμβολής στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς. Η ύπαρξη αποτελεσματικών και ανταγωνιστικών υπηρεσιών θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και των άλλων τομέων. Όπως έχει ήδη εξαγγείλει η ιρλανδική προεδρία, είναι απόλυτη ανάγκη να προωθηθούν κατά προτεραιότητα οι νομοθετικές εργασίες σχετικά με την πρόταση αυτή.

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ «ΔΕΣΜΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2004

- Έκδοση του κανονισμού για το **κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας** και επίτευξη πολιτικής συμφωνίας σχετικά με τα μέσα που αφορούν τα δικαιοδοτικά ζητήματα.
- Επίτευξη πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο σχετικά με την **αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων**.
- Προώθηση του **σχεδίου δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες**: έγκριση των προτάσεων οδηγίων για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τη διαφάνεια.
- Επίτευξη πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο σχετικά με την **ενίσχυση των μέσων έννομης προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας**.
- Άμεση έναρξη των συζητήσεων σχετικά με την πρόταση **οδηγίας-πλαισίου για τις υπηρεσίες**.

Τέλος, είναι απολύτως απαραίτητο να υιοθετήσει η Ένωση το ταχύτερο δυνατόν έναν ενοποιημένο κοινό ορισμό για τη φορολόγηση των κερδών των εταιρειών, που να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Αν δεν επιτευχθεί πρόοδος από το σύνολο της Ένωσης, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων της Συνθήκης περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας

Παράλληλα με τις υπηρεσίες, η **βιομηχανική ανταγωνιστικότητα** της Ευρώπης αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας για την οικονομία μας. Η αυξημένη ανταγωνιστικότητα των ανταγωνιστών μας σε παγκόσμιο επίπεδο, η ήδη δρομολογηθείσα μετάβαση προς την οικονομία της γνώσης και η διεύρυνση της Ένωσης με την προσχώρηση νέων κρατών εγείρουν το ζήτημα της θέσης την οποία έχει και πρέπει να έχει η βιομηχανία στην οικονομία μας. Στο πλαίσιο αυτό, το φαινόμενο της αποβιομηχάνισης - που υπογραμμίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του περασμένου Οκτωβρίου - ενδέχεται να αποκτήσει ολοένα και οξύτερη μορφή.

Η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό¹⁸ και θα συνεχίσει την ανάλυσή της. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα πρώτα πορίσματα, δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι η οικονομία της Ένωσης παρουσιάζει σημεία εκτεταμένης αποβιομηχανοποίησης. Εν τούτοις, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να είναι προσεκτικοί.

¹⁷ COM(2004) 2 τελικό, πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά.

¹⁸ COM (2003) 704 τελικό, «Ορισμένα κύρια θέματα για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης – προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση».

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να σημειωθεί η **απώλεια ανταγωνιστικότητας – και θέσεων απασχόλησης – σε ορισμένους από τους βιομηχανικούς μας τομείς**, όπως η κλωστοϋφαντουργία και ο εξορυκτικός τομέας (μη σιδηρούχα μέταλλα και άνθρακας), ενώ άλλοι τομείς, όπως ο τομέας των χημικών ουσιών, ο τομέας του εξοπλισμού γραφείου ή του ηλεκτρικού εξοπλισμού και ο τομέας των τηλεπικοινωνιών, ανθίστανται αποτελεσματικότερα. Τα στοιχεία αυτά αντανακλούν την εξέλιξη της οικονομίας μας προς νέους τομείς. Υπογραμμίζουν επίσης ότι είναι επείγουσα ανάγκη να κινητοποιηθούν οι αρμόδιοι φορείς, να υλοποιηθεί η στρατηγική της Λισσαβώνας και να εκσυγχρονιστούν οι δομές της ευρωπαϊκής οικονομίας, περιλαμβανομένων και των δομών των νέων κρατών μελών. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή παραγωγικότητα και η προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, ιδίως στους τομείς που αντιμετωπίζουν προβλήματα, να εξαλειφθεί η υστέρηση της Ευρώπης ως προς τη διάδοση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, ιδίως προκειμένου να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και η παραγωγικότητα των εργαζομένων, συνοδεύοντας τις επενδύσεις στον τομέα αυτόν με συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της οργάνωσης και της κατάρτισης. Η πρόβλεψη των εν λόγω εξελίξεων και η δυνατότητα προσαρμογής σ' αυτές είναι στοιχεία που επισημαίνονται και στην έκθεση της ειδικής ομάδας για την απασχόληση στην Ευρώπη.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Επιτροπή πρέπει

- Να αναπτύξει την ποιότητα των αναλύσεων στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, ιδίως στο επίπεδο των βιομηχανικών τομέων. Κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στη βελτίωση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας πρέπει να θεμελιώνεται σε προηγούμενη ανάλυση αντικτύπου, ούτως ώστε να προσδιορίζεται η υφιστάμενη κατάσταση, να εντοπίζονται τα προβλήματα και να επιδιώκεται η κάλυψη σαφώς προσδιορισμένων αναγκών. Η εργασία αυτή πρέπει να πραγματοποιείται σε στενή συνεργασία με τους σχετικούς φορείς, περιλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων.
- Να αναπτύξει μια ανανεωμένη προσέγγιση για τη βιομηχανική πολιτική. Σχετικά με το θέμα αυτό, θα διευρύνει, ήδη από την προσεχή άνοιξη, την ανάλυση που ξεκίνησε στην ανακοίνωση του Δεκεμβρίου του 2002 σχετικά με την «βιομηχανική πολιτική στη διευρυμένη Ευρώπη» και θα συνεχίσει τον προβληματισμό της για την αποβιομηχανοποίηση, σε συνάρτηση με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου του 2003.
- Να προσδιορίσει, ήδη από το 2004, πολλές ενέργειες νευραλγικής σημασίας για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, μέσω του σχεδίου δράσης για την επιχειρηματικότητα και του σχεδίου δράσης για την καινοτομία.
- Να διασφαλίσει την υλοποίηση των προσανατολισμών της ενδιάμεσης αναθεώρησης του σχεδίου δράσης e-Europe 2005- μια κοινωνία της πληροφορίας για όλους, καθώς και την ενίσχυση των μέτρων που λαμβάνονται στον τομέα αυτόν.

Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει

- Να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την **επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις βιομηχανικές αναδιαρθρώσεις**, με βάση το κοινό κείμενο που υπέβαλαν κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2003.

Ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ ανταγωνιστικότητας και περιβάλλοντος

Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι συνέργειες μεταξύ των επιχειρήσεων και του περιβάλλοντος, ούτως ώστε να προωθηθεί μια οικονομική ανάπτυξη που να παρέχει αυξημένα οφέλη, ελαχιστοποιώντας συγχρόνως τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να εδραιωθεί ένα πολιτικό και κανονιστικό πλαίσιο που να δίνει σαφή μηνύματα σε όλους τους οικονομικούς παράγοντες και να εφαρμοστούν ρηξικέλευθα

συστήματα που να μπορούν να συνδυάζουν ορισμένες ανησυχίες των επιχειρήσεων με την προστασία του περιβάλλοντος.

Το πλαίσιο αυτό μπορεί επίσης να τονώσει περαιτέρω την ανάπτυξη και την εμπορική εκμετάλλευση καινοτομιών που συμβάλλουν σε μια οικολογικά αποδοτική οικονομία, η οποία μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να δώσει στην ευρωπαϊκή οικονομία στρατηγική υπεροχή και να αυξήσει την παραγωγικότητά της.

Αυτός είναι επίσης ο βασικός στόχος του **σχεδίου δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες**, το οποίο υπέβαλε η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο προκειμένου να δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την προώθηση των καθαρών τεχνολογιών. Η Ένωση έχει γίνει ένας από τους κυριότερους παραγωγούς και εξαγωγούς ορισμένων βασικών περιβαλλοντικών τεχνολογιών και υπηρεσιών, όπως η φωτοβολταϊκή ενέργεια, η αιολική ενέργεια και η παροχή ύδατος. Η σημερινή εξέλιξη της αγοράς στον οικοβιομηχανικό τομέα, όπως ορίζεται από τον ΟΟΣΑ, επιβεβαιώνει με σαφήνεια αυτές τις τάσεις. Τόσο ο συνολικός κύκλος εργασιών όσο και οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται σε έναν τομέα ο οποίος αντιπροσωπεύει σήμερα πάνω από 2,5 εκατ. θέσεις εργασίας ήταν συνεχώς πάνω από το μέσο όρο κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει

- Να δημιουργήσουν ένα μέσο αξιολόγησης αντικτύπου για τις προτάσεις σημαντικών τροποποιήσεων, σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία «βελτίωση της νομοθεσίας». Αυτό το ολοκληρωμένο μέσο πρέπει να καλύπτει τον οικονομικό αντίκτυπο, ιδίως στην ανταγωνιστικότητα, καθώς και τις συνέπειες για την απασχόληση και το περιβάλλον.
- Να εγκρίνουν την πρόταση για την περιβαλλοντική ευθύνη πριν από το τέλος της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου.
- Να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν το σχέδιο δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες.
- Να εγκρίνουν, πριν από το Μάρτιο του 2005, τις προτάσεις σχετικά με την επιβολή τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα (ευρωβινιέτα), τα χημικά προϊόντα (REACH), την οδηγία-πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που χρησιμοποιούν ενέργεια και την οδηγία σχετικά με την ενεργειακή αποδοτικότητα στις τελικές χρήσεις και τις ενεργειακές υπηρεσίες.

3.4. Έμφαση στις μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην παράταση του επαγγελματικού βίου

Η γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης ασκεί μεσοπρόθεσμα πολύ ισχυρή πίεση στην κοινωνία μας, στην αγορά εργασίας, στην παραγωγικότητά μας, καθώς και στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μας. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η παράταση του επαγγελματικού βίου των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας μέσω της ευρύτερης μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας, καθώς και να εκσυγχρονιστούν τόσο τα συνταξιοδοτικά συστήματα όσο και τα συστήματα πρόληψης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ούτως ώστε να αυξηθεί η διάρκεια ζωής με καλή κατάσταση υγείας.

Προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου

Για να αποφευχθεί η ταχεία μείωση της προσφοράς εργατικού δυναμικού, η οποία θα έχει αρνητικές συνέπειες στην οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, πρέπει να καταβληθούν σύντονες προσπάθειες για την προώθηση της *παράτασης του επαγγελματικού βίου*, ιδίως στα κράτη μέλη που παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και μικρή μέση ηλικία εξόδου

από την αγορά εργασίας. Η παράταση του επαγγελματικού βίου επιβάλλει την ανάληψη δράσης σε τέσσερα μέτωπα, παράλληλα με τη μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων: εξάλειψη των αντικινήτρων που αποτρέπουν τους πολίτες από το να εργάζονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και αποθάρρυνση της πρόωρης συνταξιοδότησης, τόνωση της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης για τη συνεχή ανανέωση των προσόντων, βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διατήρηση του γενικού επιπέδου υγείας του πληθυσμού ώριμης ηλικίας. Στο πνεύμα της ανάλυσης αυτής, η Επιτροπή πρότεινε τις ακόλουθες δράσεις.

ΠΡΩΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Τα κράτη μέλη, μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους, πρέπει:

- Να καταργήσουν τα **οικονομικά αντικίνητρα που αποτρέπουν τους εργαζομένους από το να συνταξιοδοτούνται σε μεγαλύτερη ηλικία και τους εργοδότες από το να προσλαμβάνουν και να διατηρούν στις επιχειρήσεις τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας**. Για την επίτευξη του στόχου αυτού πρέπει να θεσπιστούν ειδικά συστήματα φορολογικών κινήτρων και να αναπροσαρμοστεί η νομοθεσία περί απασχόλησης και συντάξεων, ούτως ώστε να μειωθούν οι διατάξεις που αποτρέπουν τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας από το να παραμένουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην απασχόληση και να αποθαρρυνθεί η πρόωρη έξοδος από την αγορά εργασίας. Πρέπει να συνεχιστούν σε όλα τα κράτη μέλη οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την αποθάρρυνση της πρόωρης συνταξιοδότησης.
- **Να προωθήσουν την πρόσβαση όλων στην κατάρτιση και να προχωρήσουν στη χάραξη στρατηγικών διά βίου μάθησης**, ιδίως για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας οι οποίοι υποεκπροσωπούνται στην κατάρτιση.
- **Να βελτιώσουν την ποιότητα της εργασίας**, με στόχο την παροχή ενός ελκυστικού, ασφαλούς και ευπροσάρμοστου εργασιακού περιβάλλοντος καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου, περιλαμβανομένης της παροχής δυνατοτήτων εργασίας μερικής απασχόλησης, καθώς και διακοπής της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Οι συστάσεις της ειδικής ομάδας για την απασχόληση στην Ευρώπη συνάδουν με τις προτάσεις αυτές.

Εκσυγχρονισμός των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης

Όλα τα κράτη μέλη, παρά την ποικιλία των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που εφαρμόζουν, αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της δημογραφικής γήρανσης και της συνεχούς πίεσης στους διαθέσιμους δημοσιονομικούς πόρους, πράγμα που οδήγησε πολλά από αυτά στην απόφαση να δρομολογήσουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις.

Ως επακόλουθο της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τον εξορθολογισμό του ανοικτού συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας – η προσέγγιση της οποίας εγκρίθηκε από το Συμβούλιο – και για να υποστηριχθούν οι προσπάθειες αυτές, να προωθηθεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών και να βελτιωθεί η απόδοση των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης από απόψεως ποιότητας, πρόσβασης και οικονομικής βιωσιμότητας, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει μια πιο συγκροτημένη και επίσημη μέθοδο συντονισμού. Η προσπάθεια αυτή, συνδυαζόμενη με τις εν εξελίξει διαδικασίες στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης και των συντάξεων, θα συμβάλει στην προώθηση ενός ευρύτερου προβληματισμού στον τομέα της υγείας, ενόψει της ενδιάμεσης επανεξέτασης της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Εξάλλου, ο ρόλος των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στη μεταρρύθμιση των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η βελτίωση της περίθαλψης, καθώς και τα κέρδη αποτελεσματικότητας που είναι δυνατόν να προκύψουν από την ανάπτυξη της «ηλεκτρονικής υγείας» (*e-health*) πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω, ιδίως στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης *e-Europe 2005*.

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει

- Να επεκτείνει την ανοικτή μέθοδο συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.

Το Συμβούλιο πρέπει

- Να εγκρίνει, πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τις εκκρεμείς προτάσεις σχετικά με το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, και ιδίως όσον αφορά την ευθυγράμμιση των δικαιωμάτων, προκειμένου να διευκολύνει την εφαρμογή της ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης ασθενείας την 1^η του προσεχούς Ιουνίου.

Η Επιτροπή πρέπει

- Να εξετάσει τις δυνατότητες ένταξης της δημόσιας υγείας στη στρατηγική της Λισσαβώνας έως το 2005, ως συμβολή στην οικονομική μεγέθυνση και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Να υποβάλει ανακοίνωση για την κινητικότητα των ασθενών και την ανάπτυξη της υγειονομικής περίθαλψης στην Ένωση.
- Να υποβάλει το 2004 ανακοίνωση σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μέριμνας για τους ηλικιωμένους.

4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 2005

Το θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης θα έχει μεταβληθεί ριζικά έως την ημερομηνία κατά την οποία θα διεξαχθεί το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2005, ιδίως λόγω των θεσμικών εξελίξεων και της υιοθέτησης ενός συντάγματος για την Ένωση.

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2004 - 2005

- Φεβρουάριος 2004: υποβολή, από την Επιτροπή, της ανακοίνωσης σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές μετά το 2006. Πρώτη συζήτηση προσανατολισμού κατά τη διάρκεια της ιρλανδικής προεδρίας.
- 26 Μαρτίου 2004: εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- **1^η Μαΐου 2004: διεύρυνση της Ένωσης με την προσχώρηση 10 νέων κρατών μελών.**
- 10-13 Ιουνίου 2004: εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Ιούνιος-Ιούλιος 2004: έγκριση, από την Επιτροπή, των νομοθετικών προτάσεων για τις δημοσιονομικές προοπτικές.
- 1^η Νοεμβρίου 2004: έναρξη της θητείας της νέας Επιτροπής.
- Τέλος 2004: επανεξέταση της στρατηγικής της βιώσιμης ανάπτυξης.
- **Μάρτιος 2005: εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και συμπλήρωση του πρώτου μισού της περιόδου εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας.**

Επομένως, το έτος 2005 θα αποτελέσει έναν ενδιάμεσο σταθμό για την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Θα είναι επίσης το πρώτο έτος εφαρμογής αυτού του προγράμματος στη διευρυμένη Ένωση, ενώ θα υπάρχει μια νέα Επιτροπή και ένα νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση είναι η τελευταία της σημερινής

Επιτροπής, η οποία σχεδίασε, ανέπτυξε και προώθησε τη στρατηγική της Λισσαβώνας από το έτος 2000 και μετά.

Αυτό το σημείο καμπής (δηλαδή η συμπλήρωση της 1^{ης} πενταετίας από την έναρξη της εφαρμογής της) πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για την επανεξέταση της στρατηγικής της Λισσαβώνας, ούτως ώστε να δοθεί νέα ώθηση για τη δεύτερη φάση της υλοποίησής της. Πρέπει επίσης να δώσει το έναυσμα για την ανάπτυξη ενός προβληματισμού σχετικά με την αναγκαία συνοχή μεταξύ των στόχων και των μέσων εφαρμογής, καθώς και σχετικά με τους παράγοντες που εμπλέκονται στα διάφορα επίπεδα. Το προσεχές **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει, χωρίς χρονοτριβή, να καθορίσει το σχετικό πλαίσιο και τους συναφείς προσανατολισμούς, ώστε να καταστήσει δυνατή τη σε βάθος προπαρασκευή των σχετικών εργασιών έως το Μάρτιο του 2005.**

Ενώ η πρώτη φάση της στρατηγικής χαρακτηρίστηκε από μια σημαντική κανονιστική δραστηριότητα με στόχο τη δημιουργία του πλαισίου των μεταρρυθμίσεων αυτών, η δεύτερη φάση πρέπει να αφιερωθεί στη δραστήρια και συγκεκριμένη υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων. Λαμβανομένης υπόψη της καθυστέρησης που παρατηρείται στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, η ενδιάμεση επανεξέταση πρέπει να αποτελέσει την ευκαιρία για τη θέσπιση μιας συνεκτικής μεθόδου προκειμένου να διορθωθεί η κατάσταση και να υποστηριχθεί η εφαρμογή.

Στο πλαίσιο της πρότασής της για τις προσεχείς δημοσιονομικές προοπτικές μετά το 2006, η Επιτροπή προτίθεται να θέσει την υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας στο επίκεντρο της δράσης της Ένωσης για τα προσεχή έτη. Προς υποστήριξη αυτής της πρότασης, η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει έναν «**χάρτη πορείας**» **για την καθοδήγηση και τη διάρθρωση των προσπαθειών υλοποίησης της στρατηγικής από την Ένωση και τα κράτη μέλη.** Σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για τον Στόχο 92, που είχε καταστήσει δυνατή τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, ο «χάρτης πορείας» θα μπορούσε να καθορίζει στοχοθετημένους ενδιάμεσους στόχους, συγκεκριμένα μέσα και αποτελεσματικά «εργαλεία», καθώς και ένα σαφές χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους.

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2004 πρέπει

- Να καθορίσει το πολιτικό και πρακτικό πλαίσιο του εγχειρήματος, και ιδίως την προετοιμασία του από την Επιτροπή και τα άλλα εμπλεκόμενα όργανα.

Η Επιτροπή πρέπει

- **Να προβεί σε λεπτομερή επισκόπηση** της προόδου που επιτεύχθηκε από το έτος 2000 και μετά, καθώς και της προσέγγισης, των «εργαλείων» και των μέσων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο αυτό, και ιδίως της ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Η Επιτροπή θα στηριχθεί, ειδικότερα, στις γνωμοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των αρμόδιων σχηματισμών του Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, καθώς και της Επιτροπής των Περιφερειών.
- Στη βάση αυτή, να παρουσιάσει στην προσεχή εαρινή της έκθεση τους **κυριότερους άξονες της στρατηγικής για την περίοδο 2005-2010**, χωρίς ωστόσο να απομακρύνεται από τις θεμελιώδεις αρχές και τους στόχους της στρατηγικής.
- Να προτείνει μία μέθοδο εργασίας για την **υποστήριξη της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων**, με βάση ένα «χάρτη πορείας».

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει

- Να εγκρίνουν τις 30 περίπου νομοθετικές προτάσεις που εκκρεμούν ακόμη (παράρτημα 3).
- Να συμβάλουν έγκαιρα στην αξιολόγηση της προόδου που επιτελέστηκε από το έτος 2000 και μετά.

Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει

- να συγκεκριμενοποιήσουν τη δέσμευσή τους για μια νέα ευρωπαϊκή συνεργασία για την αλλαγή στην Ευρώπη, με στόχο την υποστήριξη της ανάπτυξης και την επιτάχυνση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2005 πρέπει

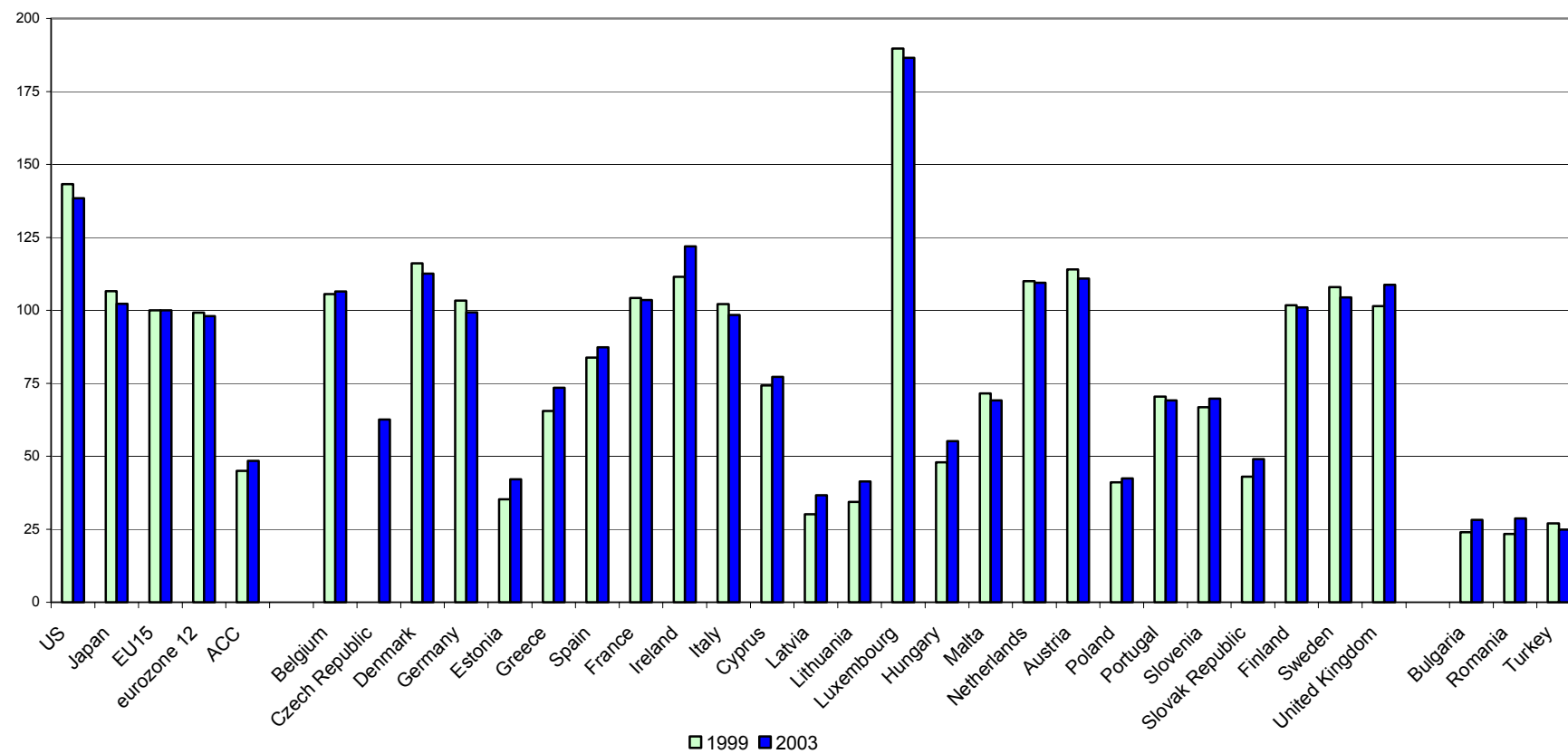
- Να δώσει νέα **πολιτική ώθηση για την περίοδο 2005-2010**, με βάση την εαρινή έκθεση του 2005.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μπορείτε να συμβουλευθείτε στα γαλλικά, αγγλικά και γερμανικά τα στοιχεία που αφορούν τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών και τους διαρθρωτικούς δείκτες στον ιστοχώρο της Στατιστικής Υπηρεσίας:
<http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 1 GDP per capita in PPS
 GDP per capita in Purchasing Power Standards (PPS), (EU-15=100)

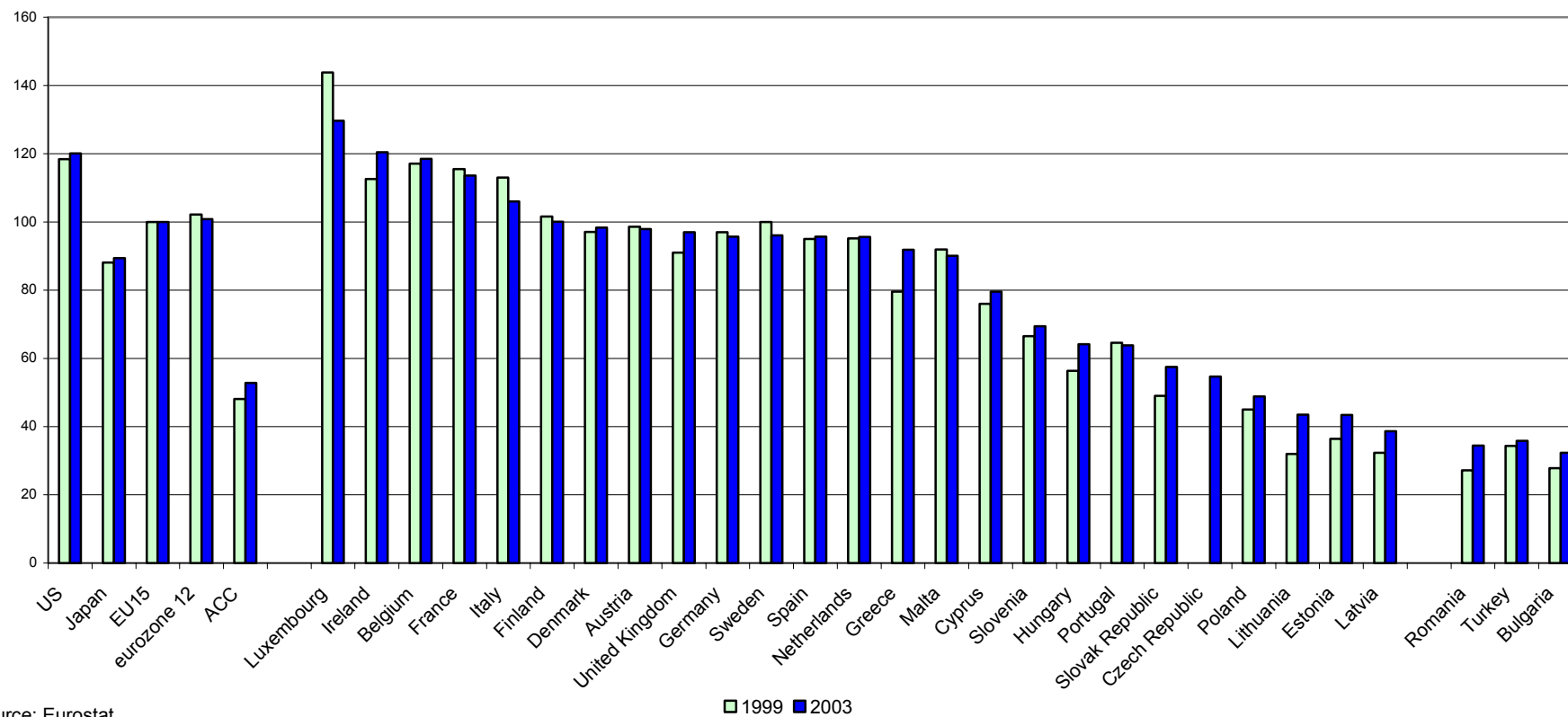
Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 2 Labour productivity per person employed
 GDP in PPS per person employed relative to the EU-15 (EU-15=100)

Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

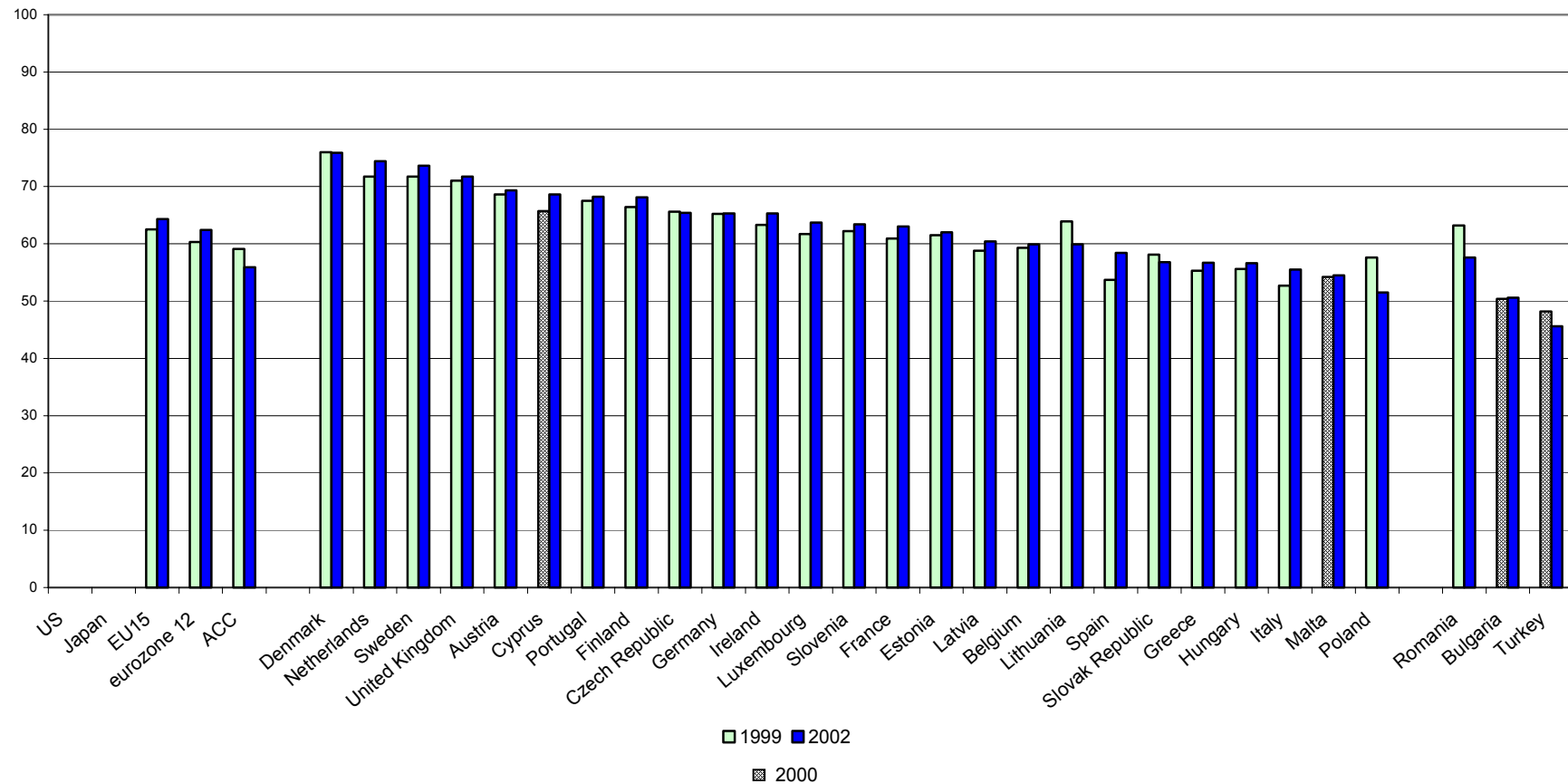
ACC: Eurostat estimate for 1999

Japan, Portugal : forecast for 1999

EMPLOYMENT

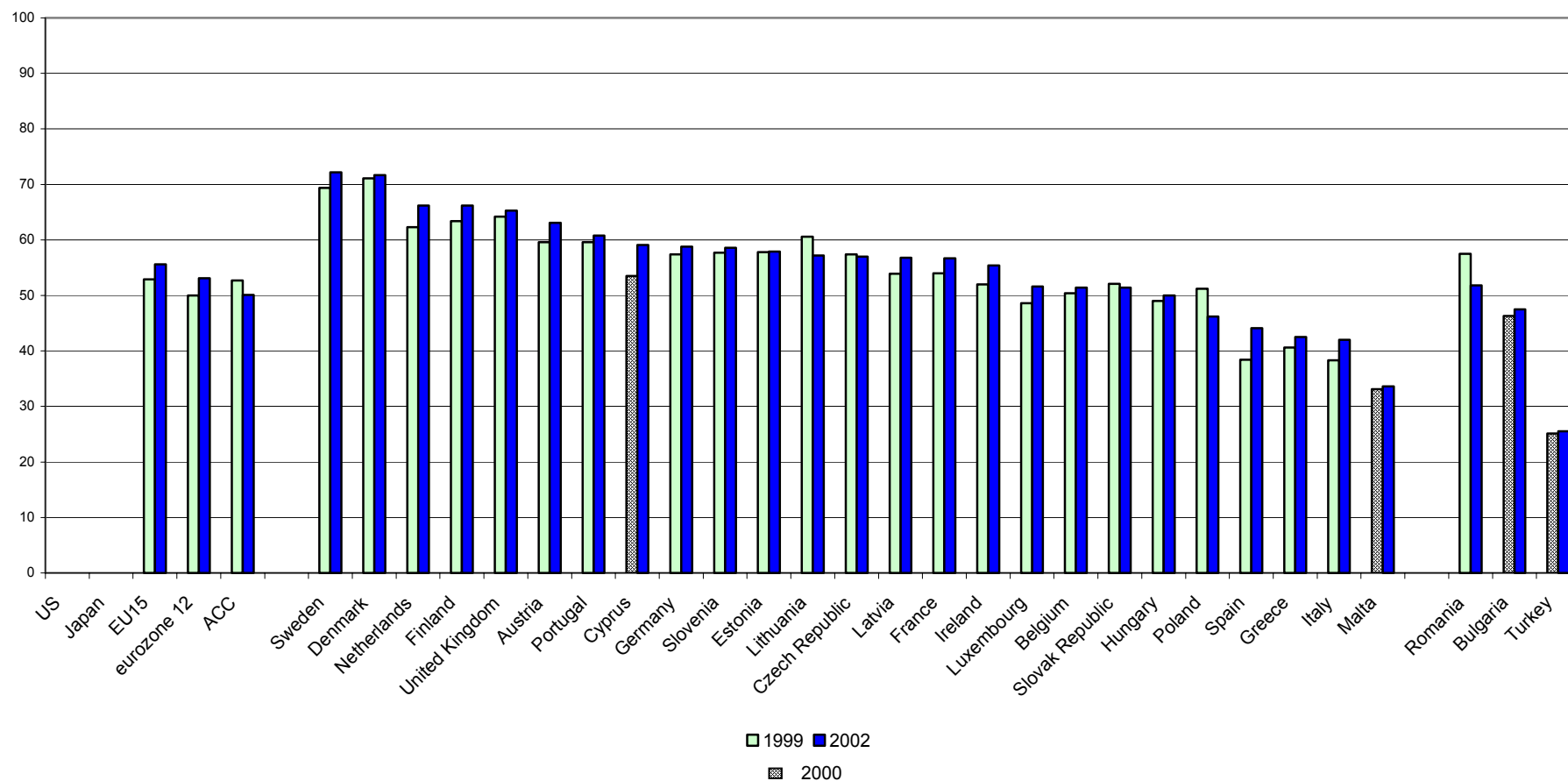
Indicator 3.1 Total employment rate

Employed persons aged 15-64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 3.2 Employment rate – females
 Employed women aged 15-64 as a share of the total female population of the same age group

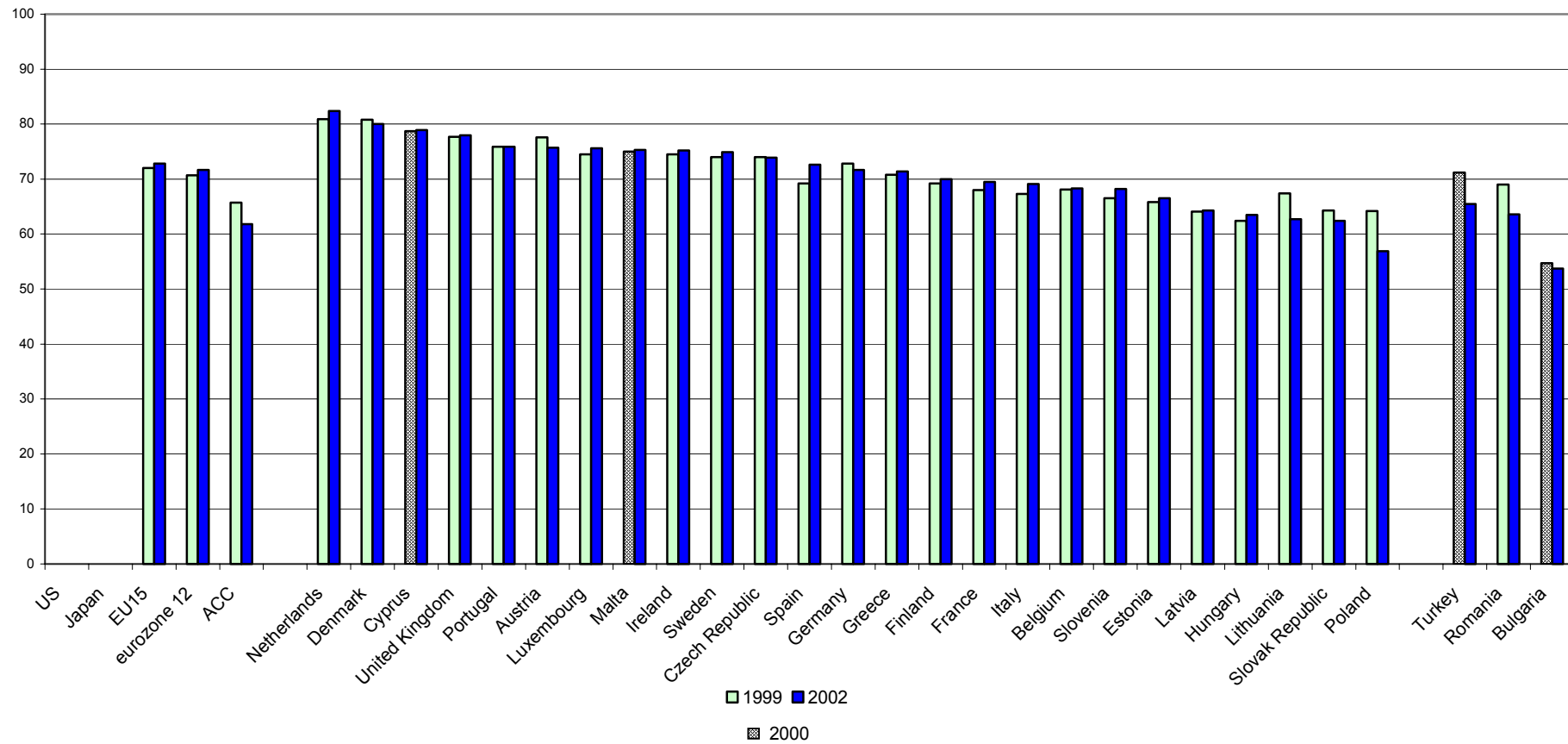

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

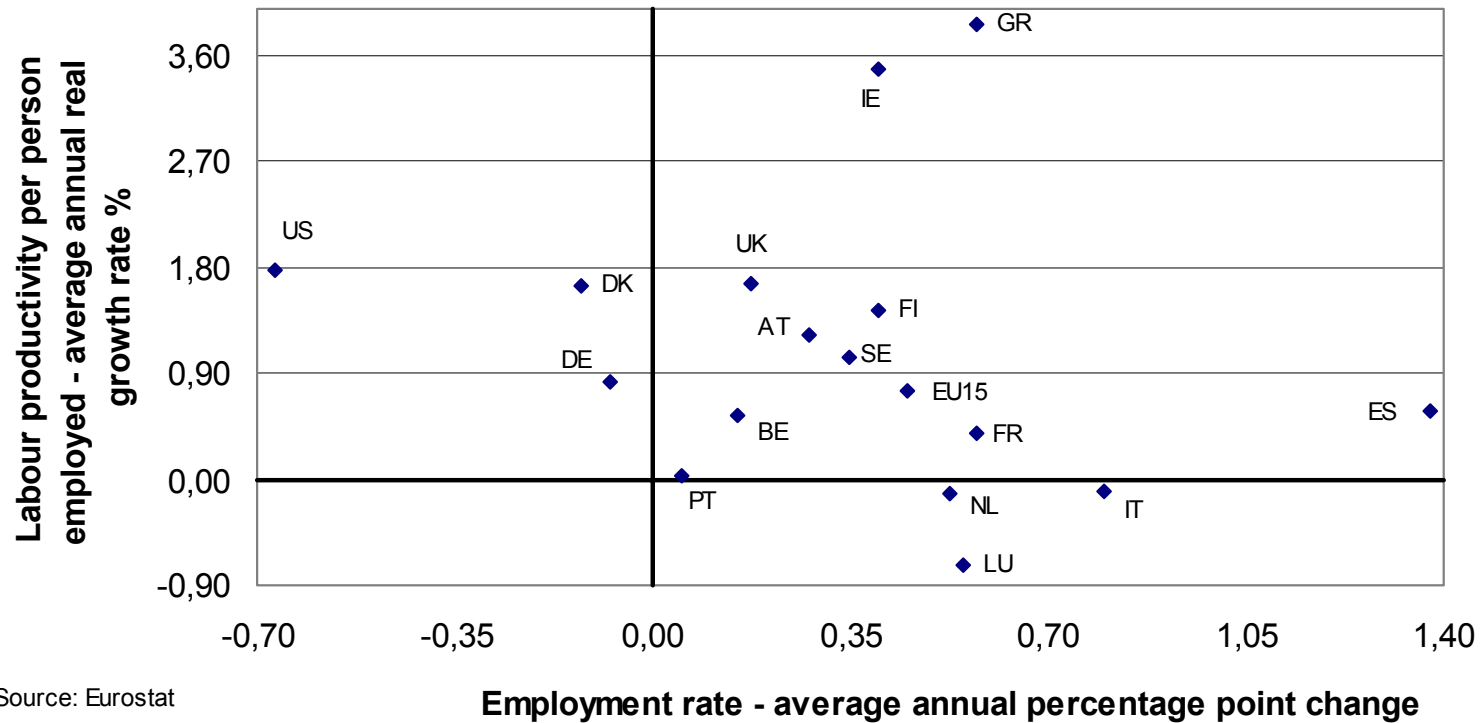
Indicator 3.3 Employment rate – males

Employed men aged 15-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

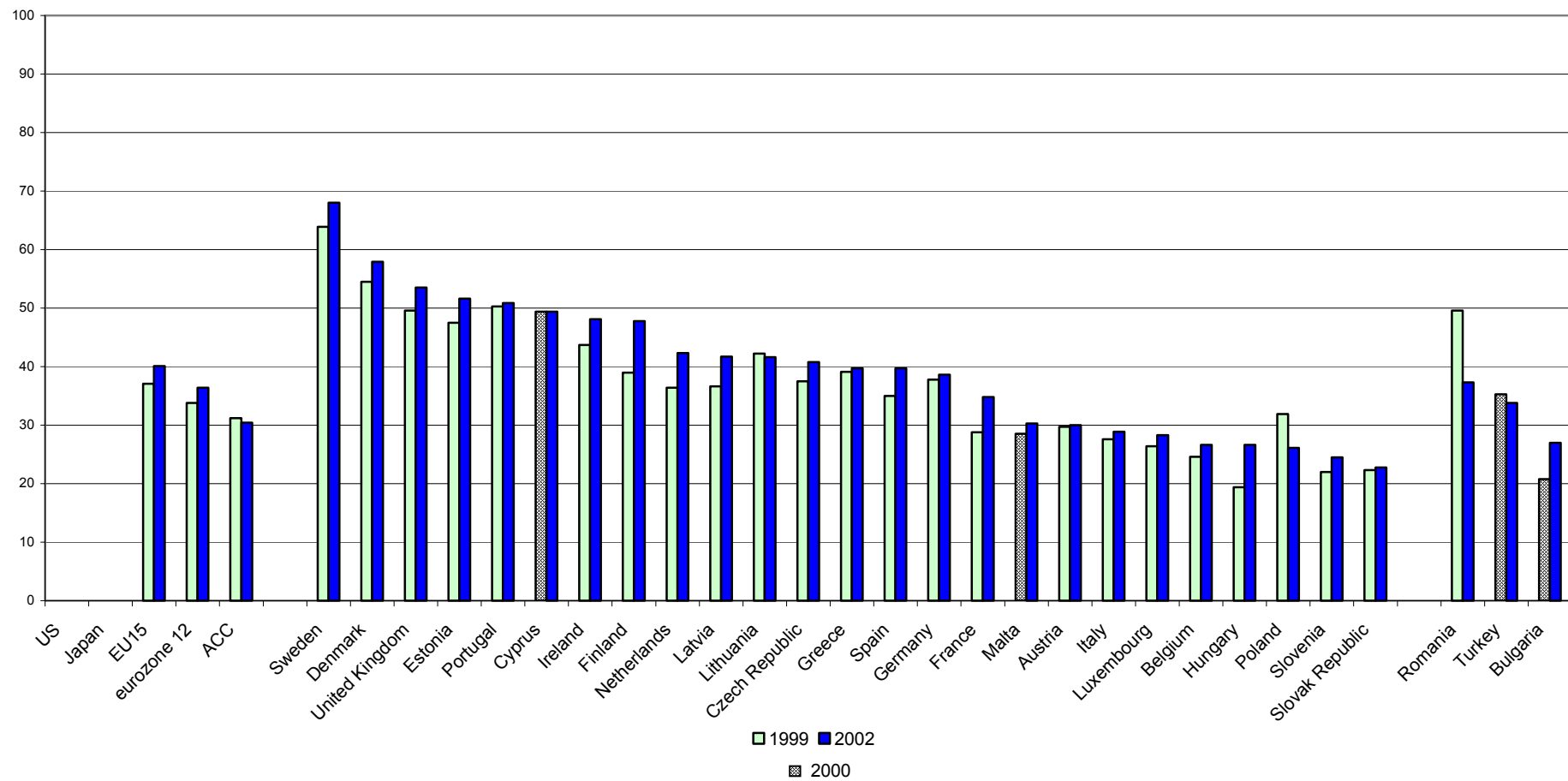
Employment and productivity developments in the EU - 1999-2003

EMPLOYMENT

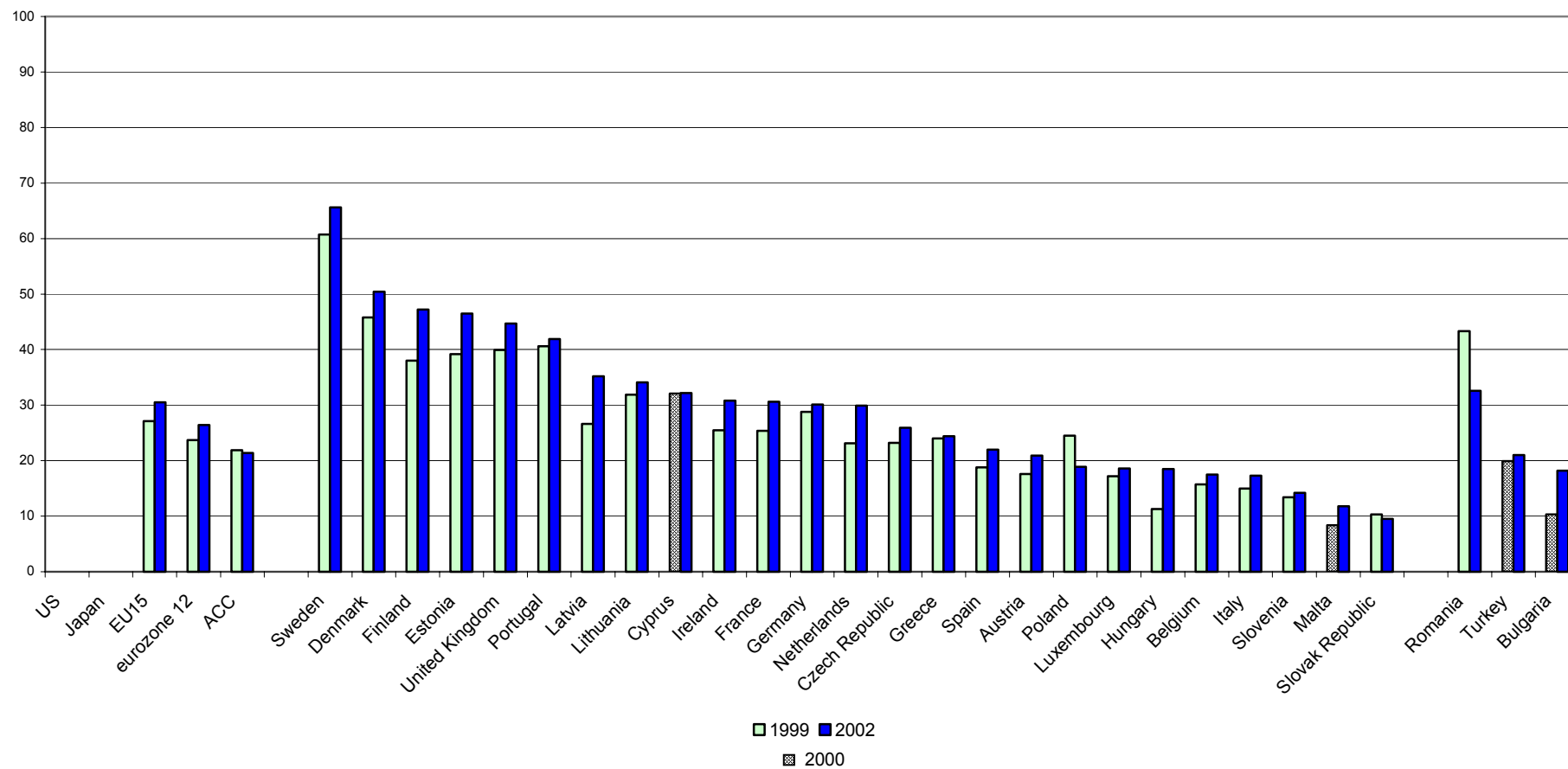
Indicator 4.1 Total employment rate of older workers

Employed persons aged 55-64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 4.2 Employment rate of older workers – females
 Employed women aged 55-64 as a share of the total female population of the same age group

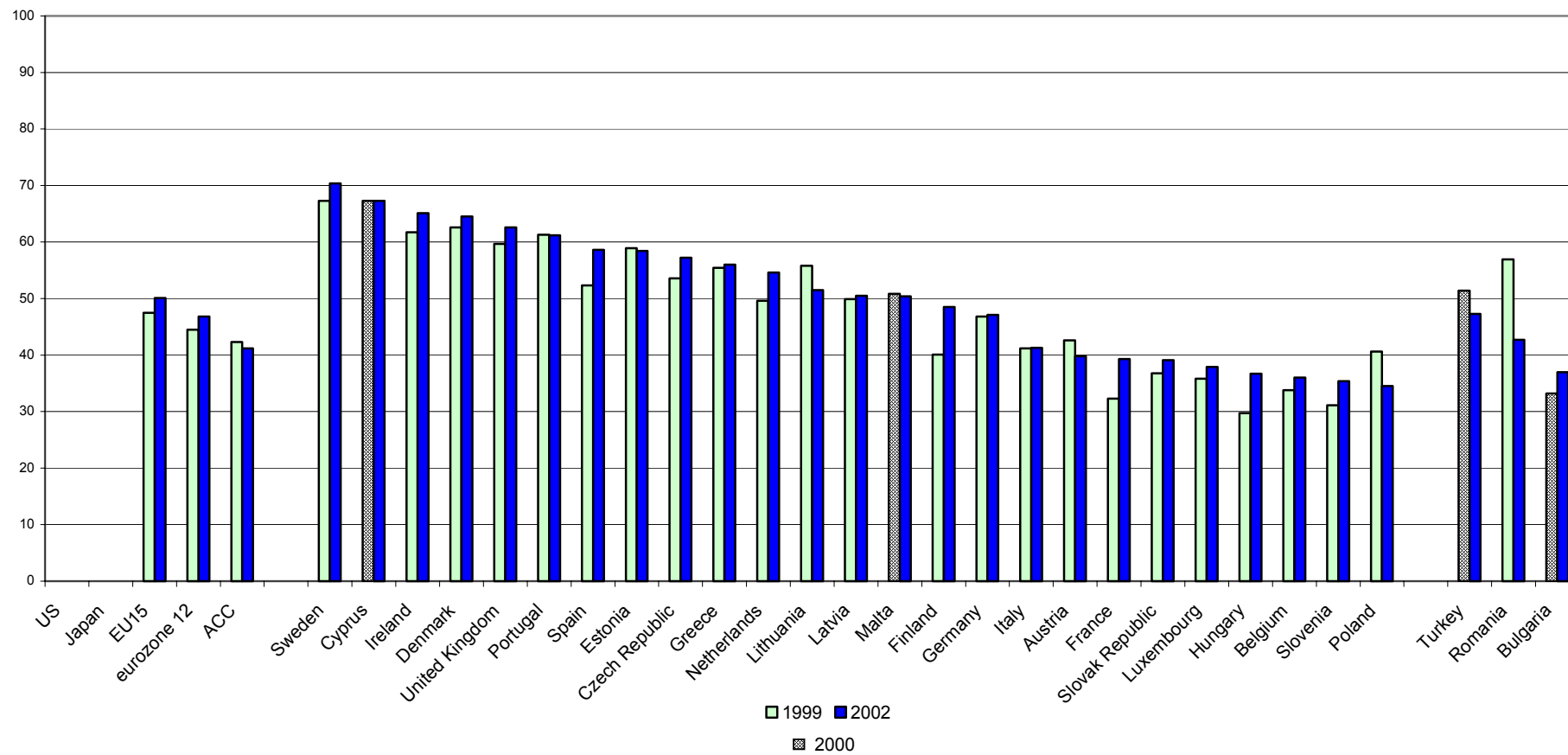

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

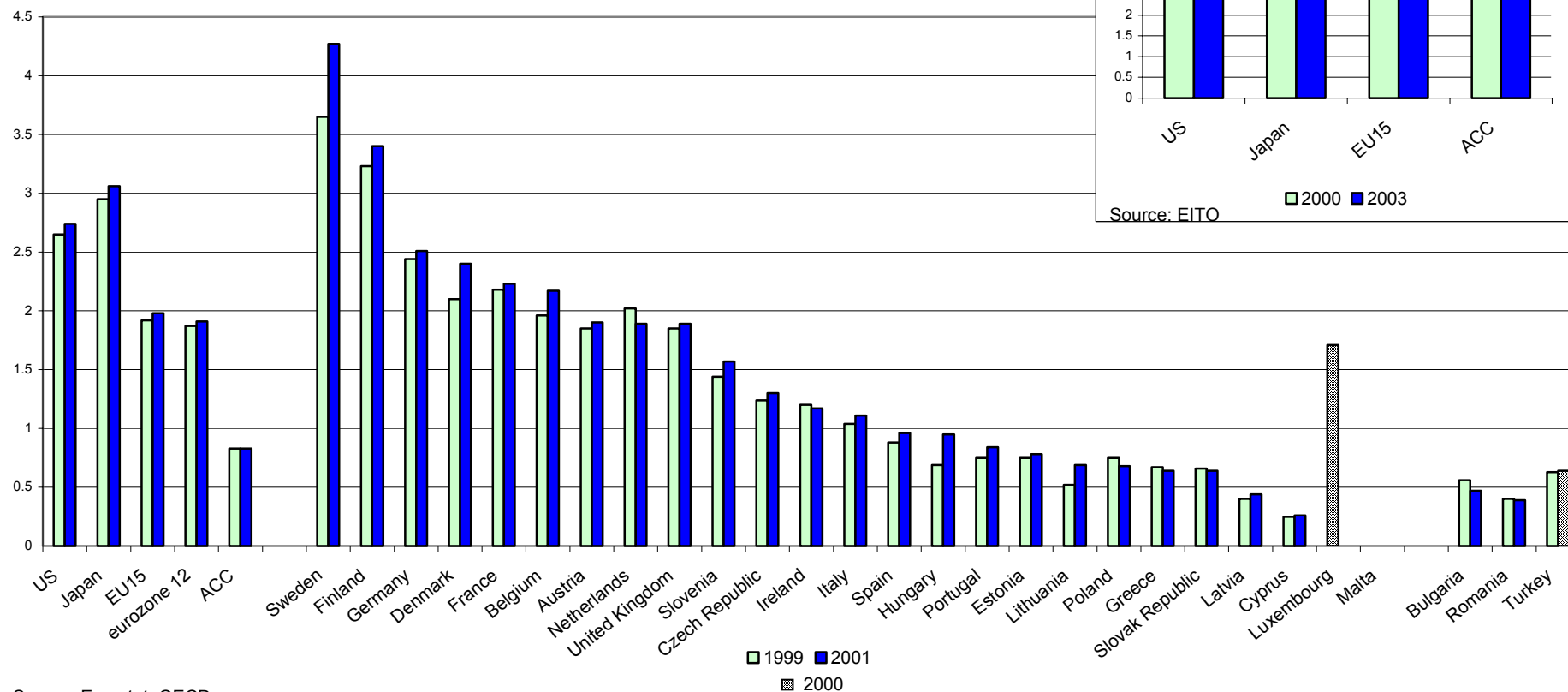
Indicator 4.3 Employment rate of older workers – males

Employed men aged 55-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 5 GERD (Gross domestic expenditure on R&D)
 As a percentage of GDP

Source: Eurostat, OECD

Notes:

US: excludes most or all capital expenditure.

EU15, Eurozone12, ACC (without Malta): OECD estimate

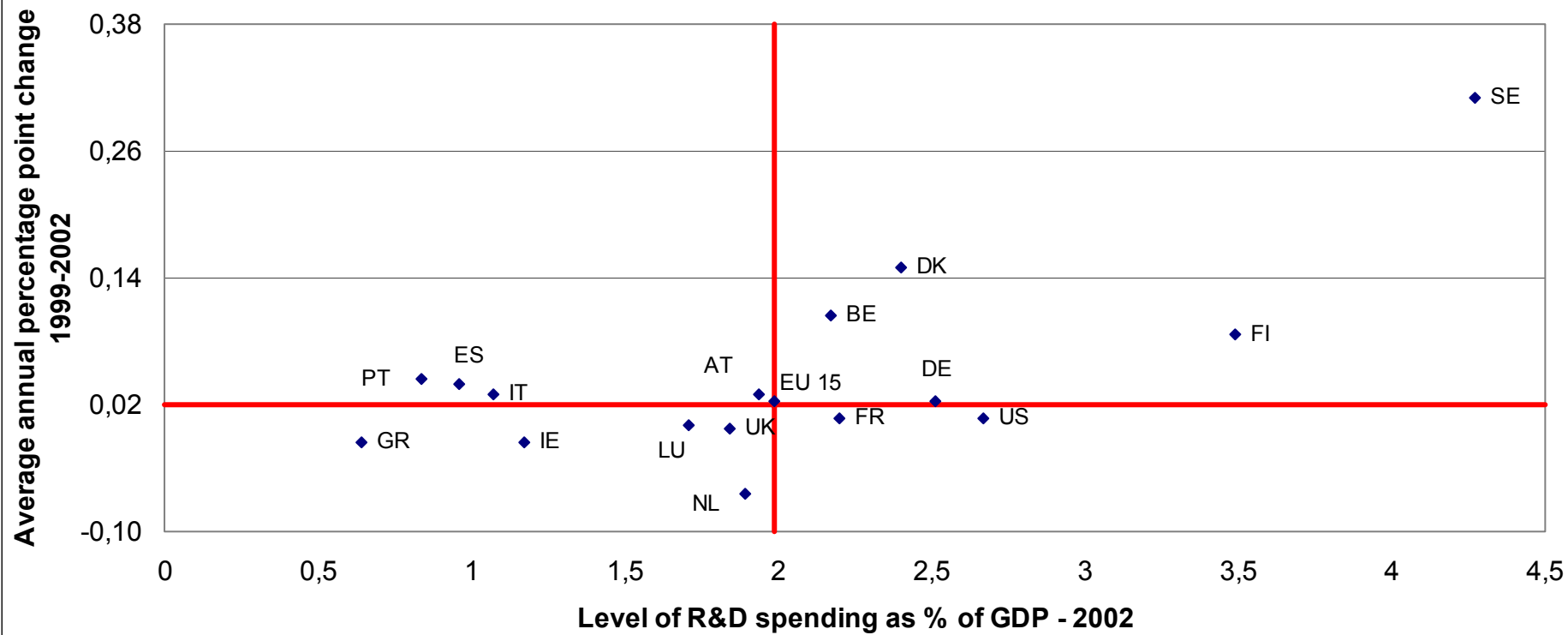
Austria: provisional estimate for 2001, 1999; Belgium, Greece: estimate for 2001, 1999

France: provisional for 2001; Portugal: estimate for 2001

Ireland: estimate for 1999

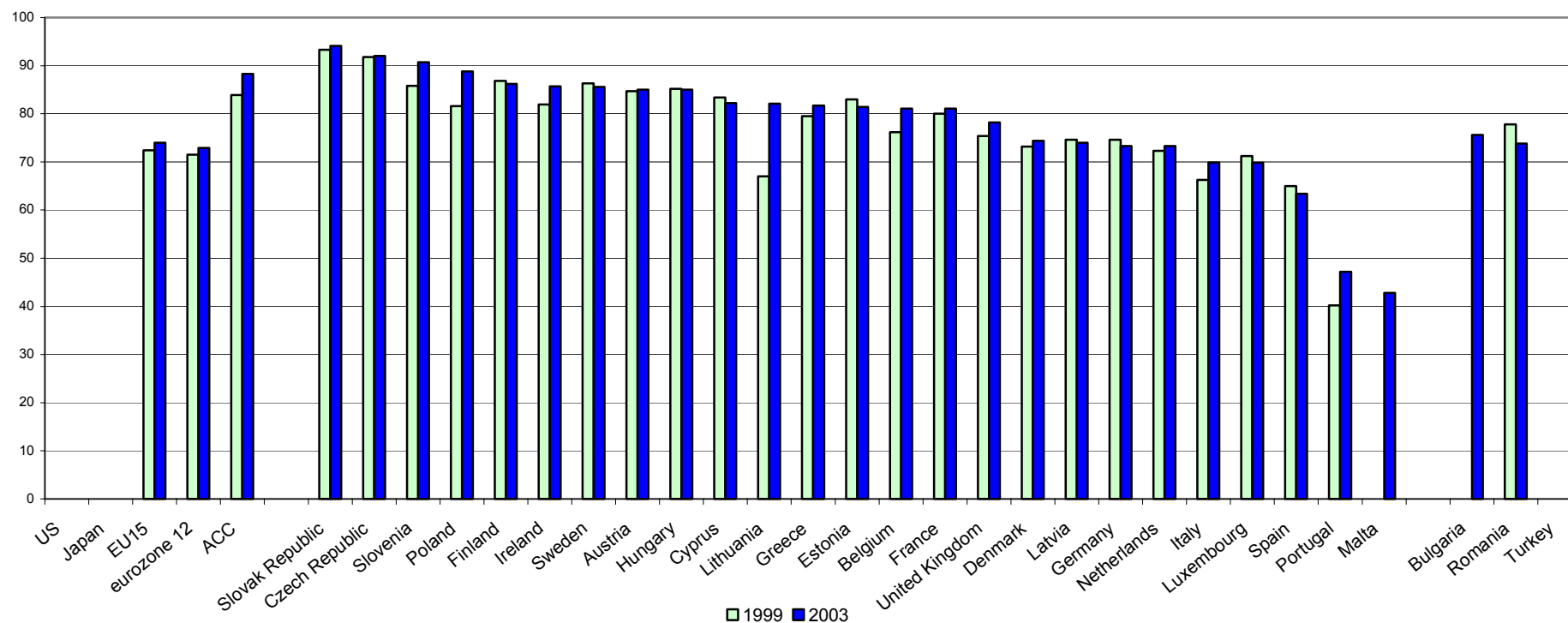
2002 available for US (OECD estimate): 2.67; EU-15 (OECD estimate): 1.99; Austria (provisional estimate): 1.94; Finland (forecast): 3.49; France (estimate): 2.2; Germany (estimate): 2.51; UK (forecast): 1.84; Slovak Republic 0.59

Evolution of R&D spending 1999-2002

Source: Eurostat structural indicators

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.1 Youth education attainment level - total
 Percentage of the population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

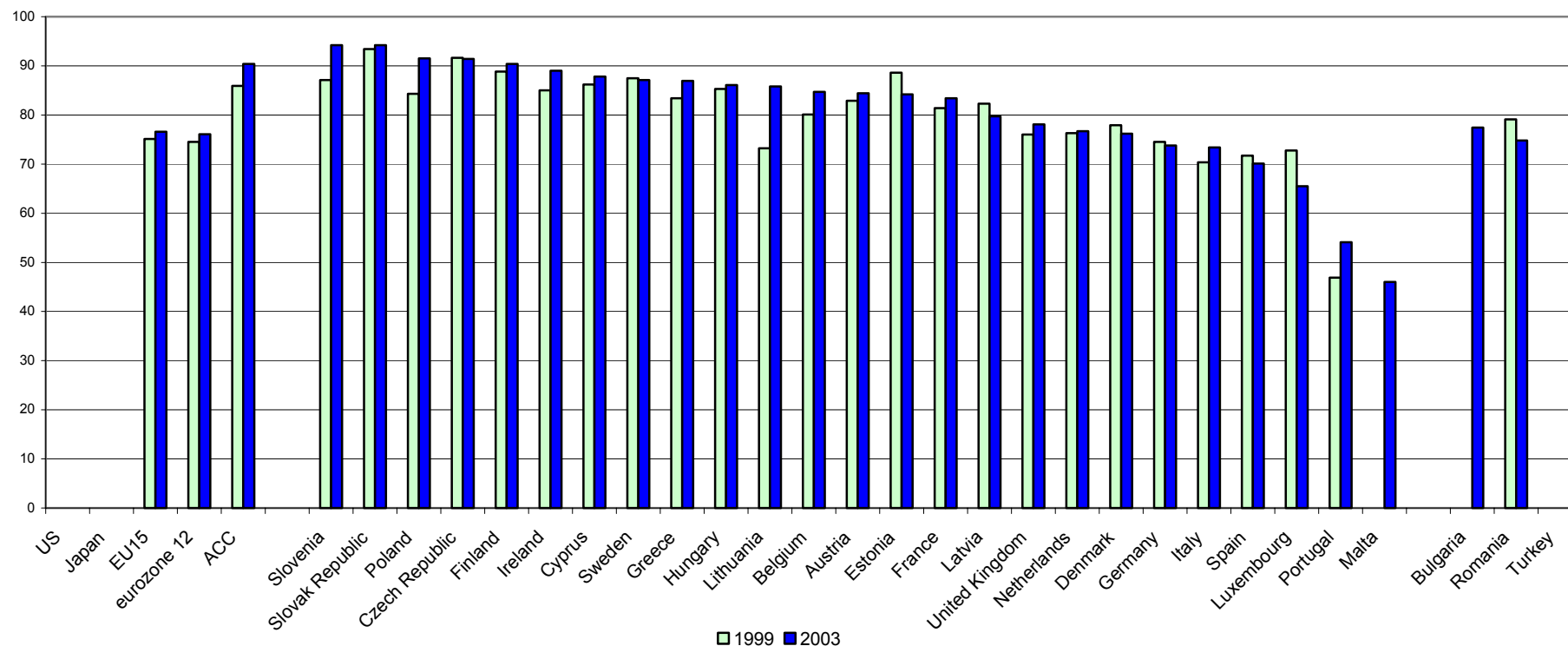
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.2 Youth education attainment level - females
 Percentage of the female population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

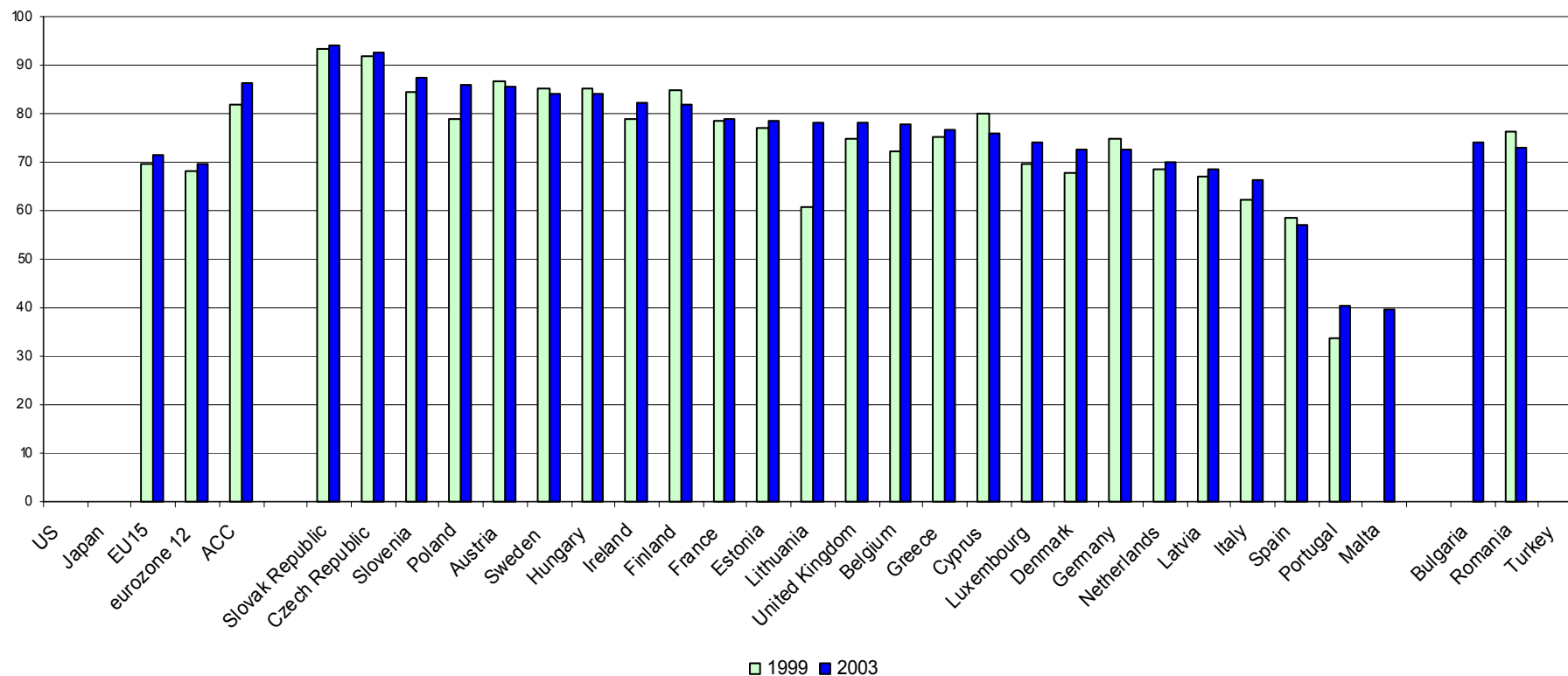
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.3 Youth education attainment level - males
 Percentage of the male population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

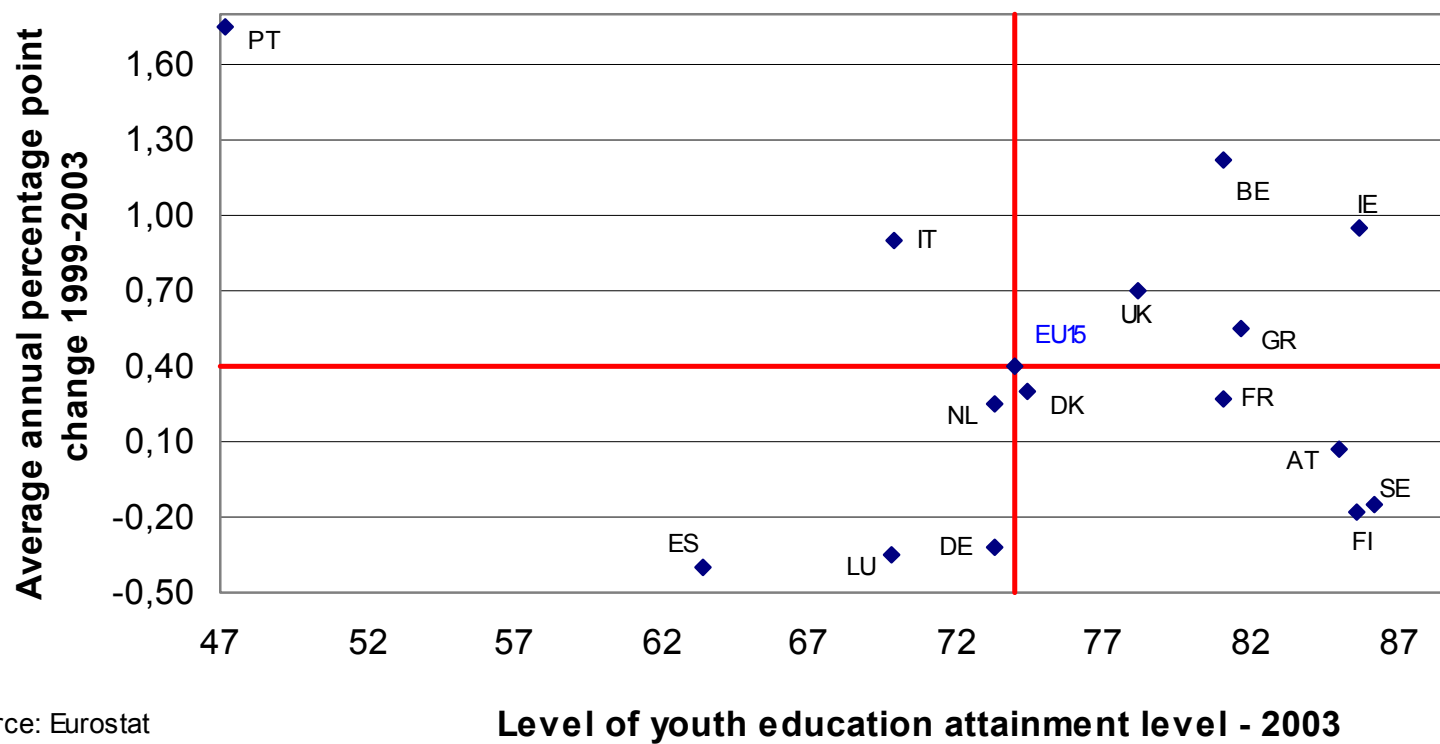
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

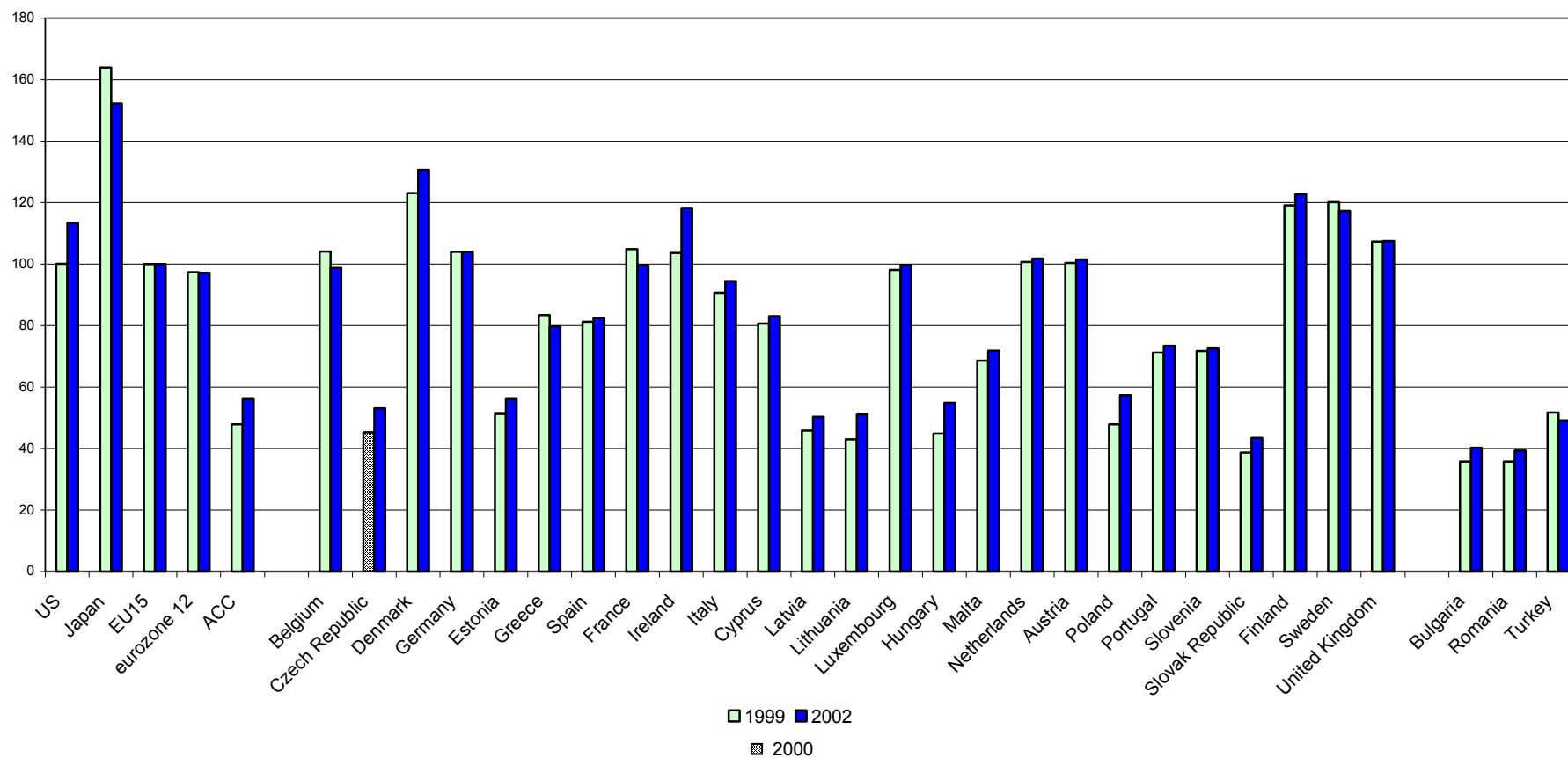
Cyprus: students studying abroad are not covered

Evolution of youth education attainment level 1999-2003

Source: Eurostat

ECONOMIC REFORM
Indicator 7 Comparative price levels
 Comparative price levels of final consumption by private households including indirect taxes (EU-15=100)

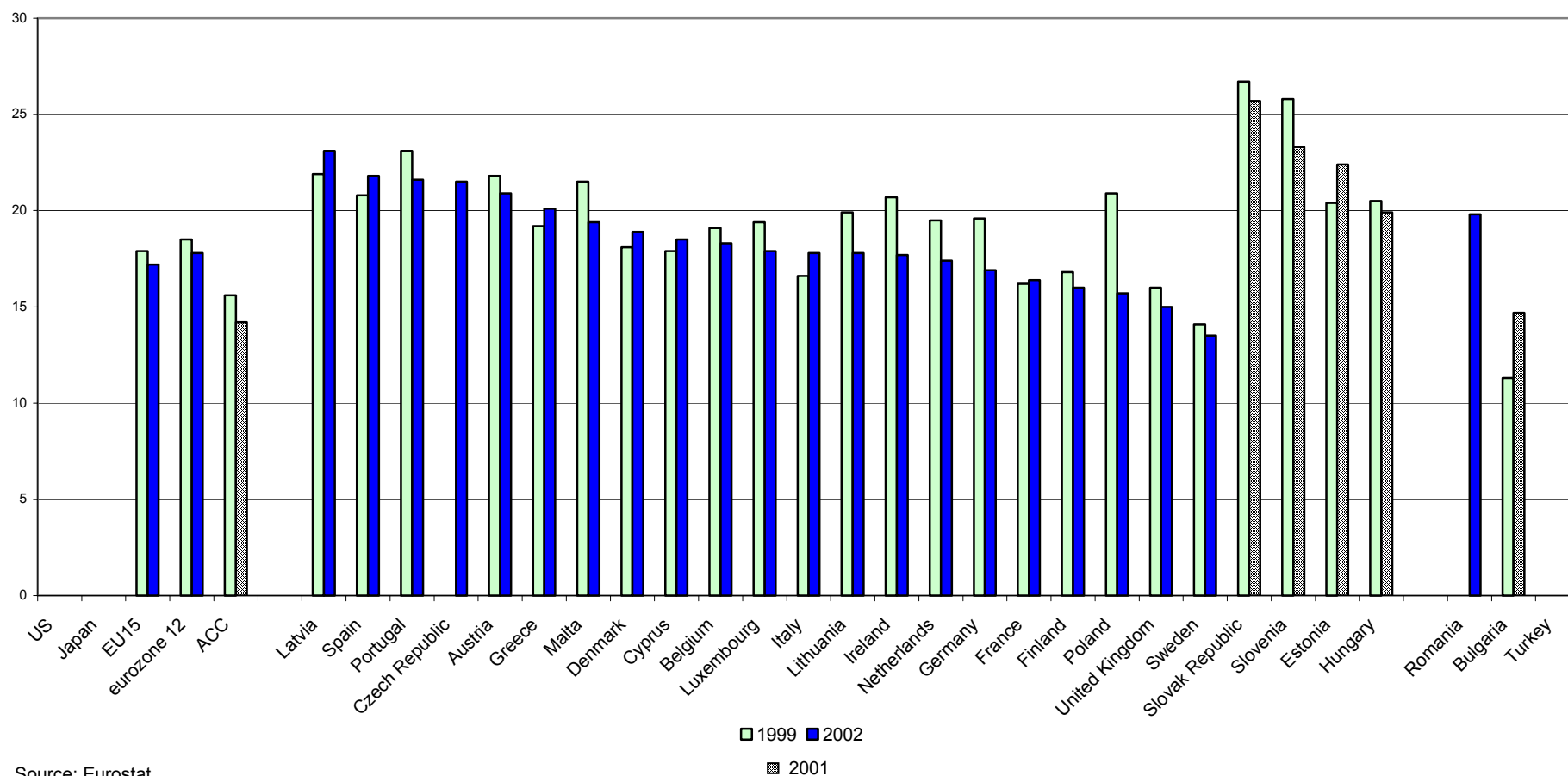

Source: Eurostat, OECD

Notes:

2002: provisional

ECONOMIC REFORM
Indicator 8 Business investment
Gross fixed capital formation by the private sector as a percentage of GDP

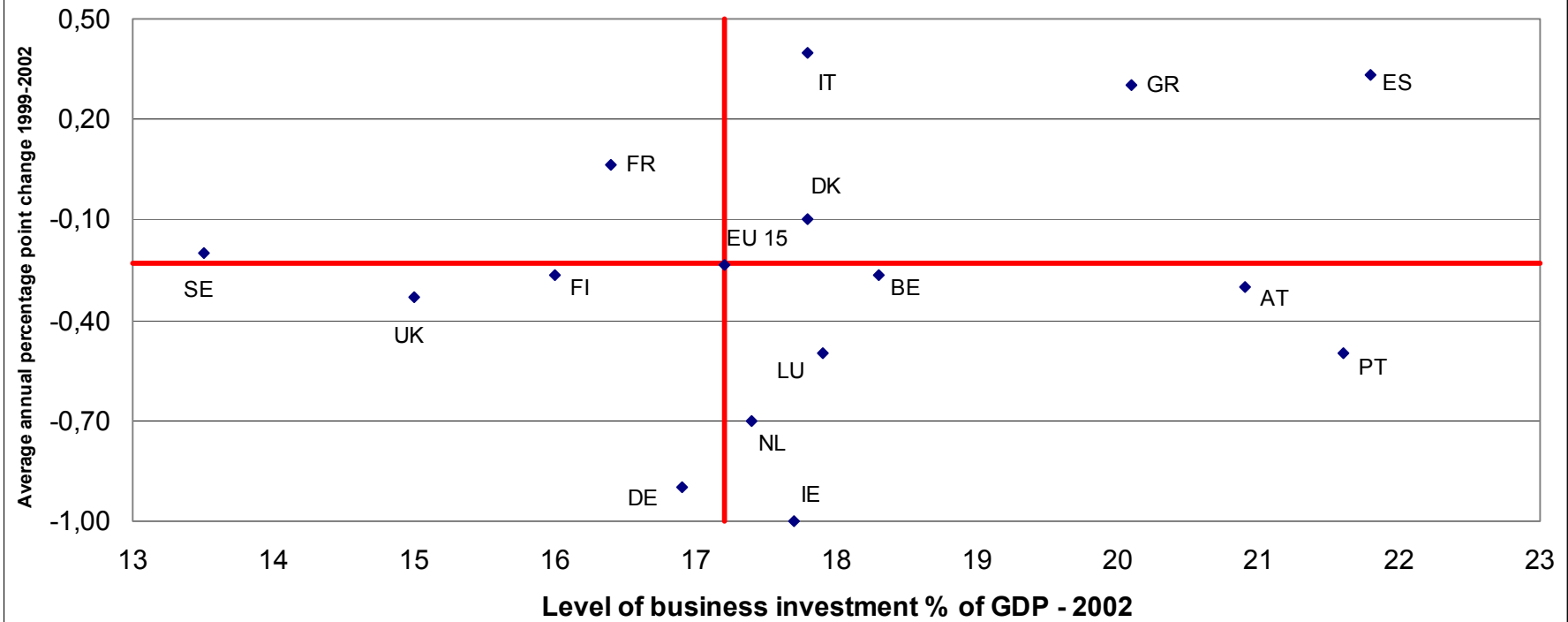

Source: Eurostat

Notes:

ACC: Eurostat estimate for 1999

Evolution of business investment 1999-2002

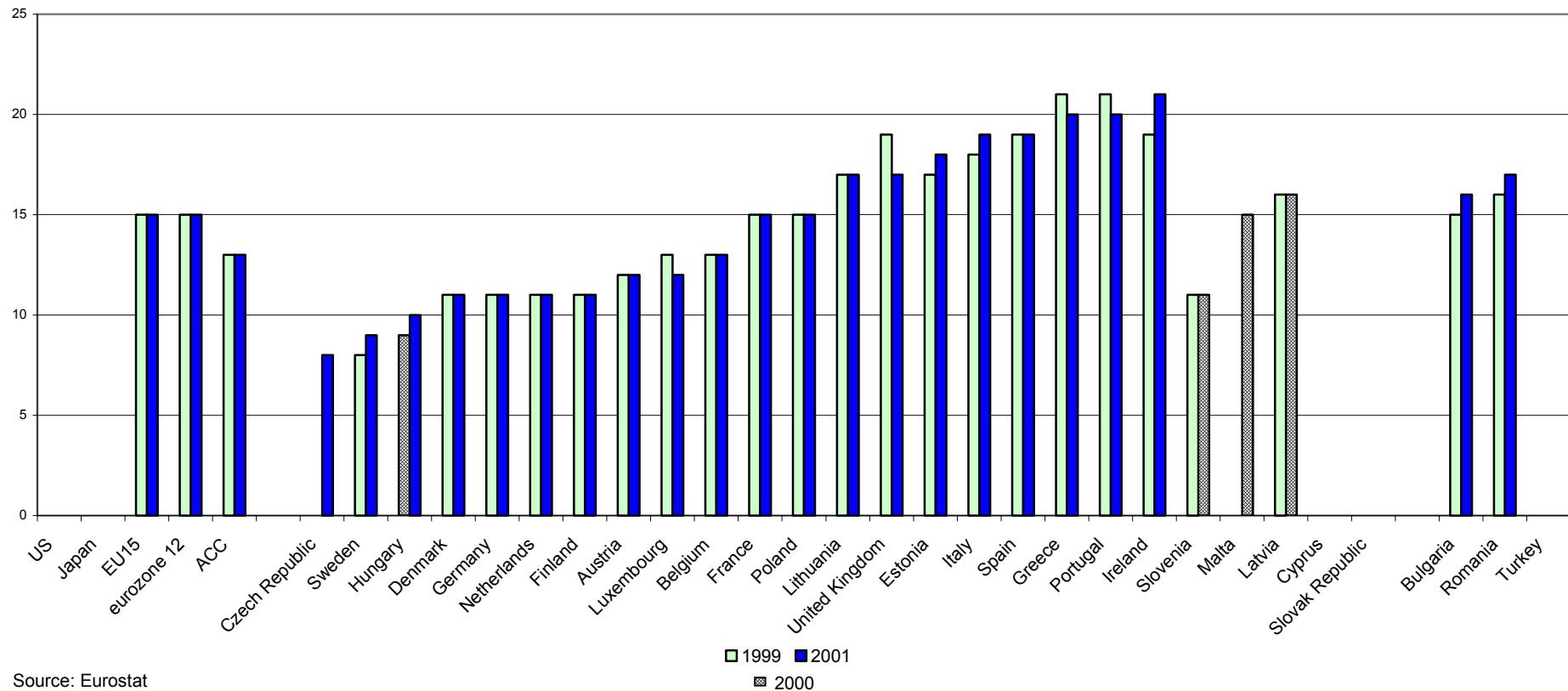

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION

Indicator 9.1 At-risk-of-poverty rate after social transfers – total

The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 16

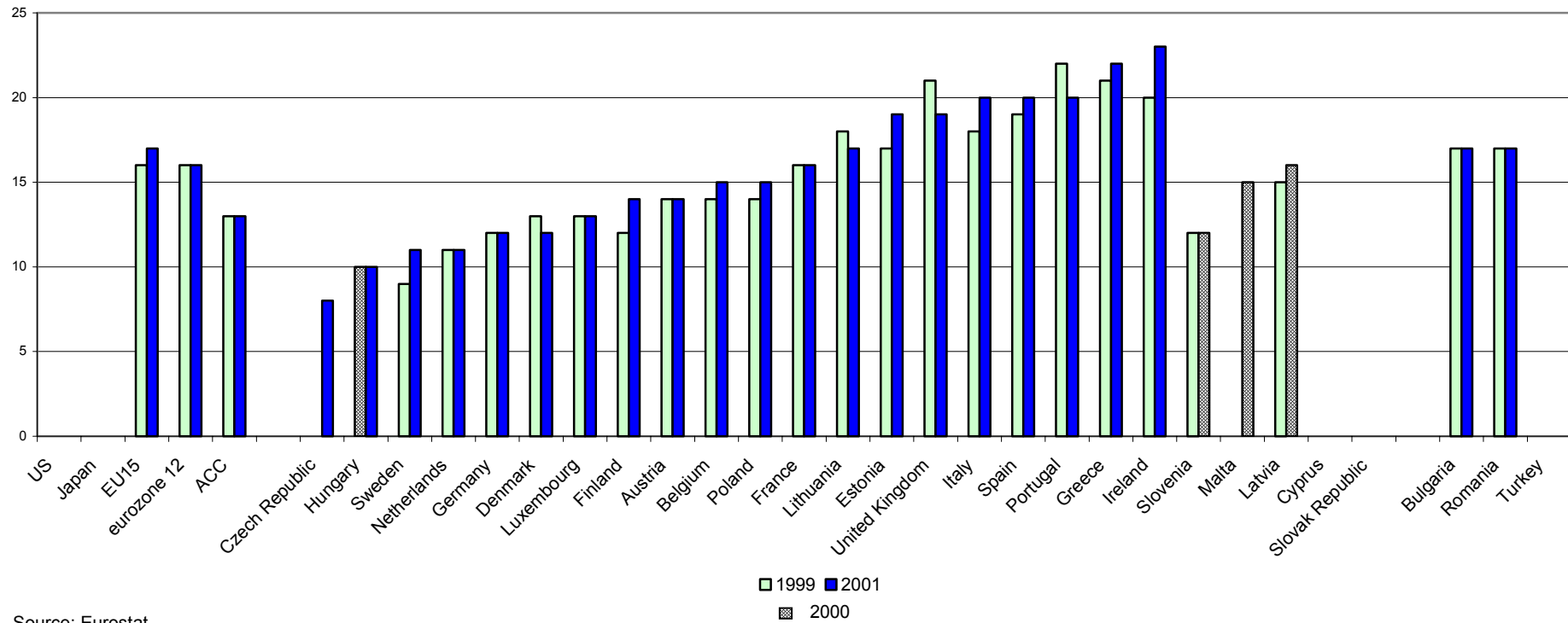
Slovak Republic: figure for 1996: 11, figure for 2003: 5

Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION

Indicator 9.2 At-risk-of-poverty rate after social transfers – females

The share of women with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 18

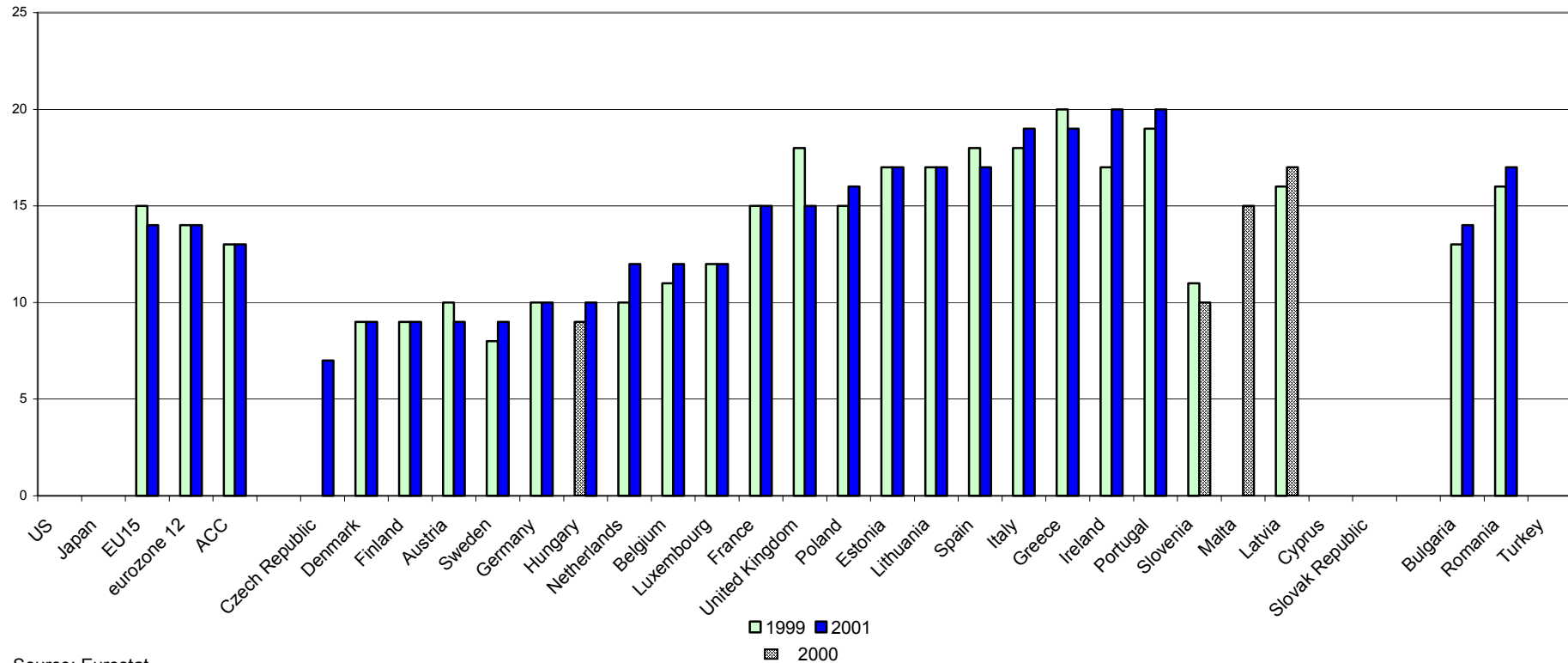
Slovak Republik: figure for 1996: 16, figure for 2003: 12

Turkey: figure for 1994: 24, figure for 2002: 26

SOCIAL COHESION

Indicator 9.3 At-risk-of-poverty rate after social transfers – males

The share of men with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

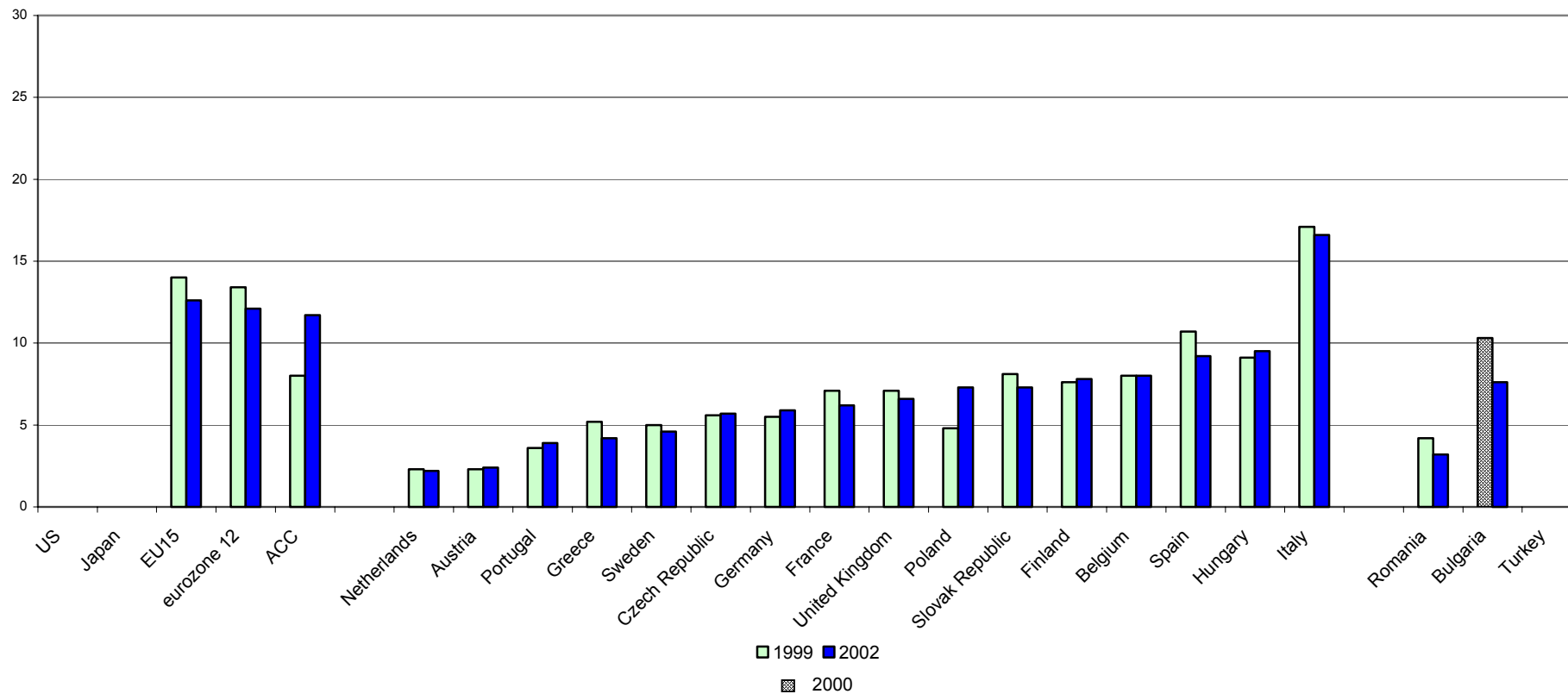
EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 15

Slovak Republik figure for 1996: 10, figure for 2003: 3

Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION
Indicator 10.1 Dispersion of regional employment rates - total
 Coefficient of variation of employment rates across regions (NUTS 2 level) within countries

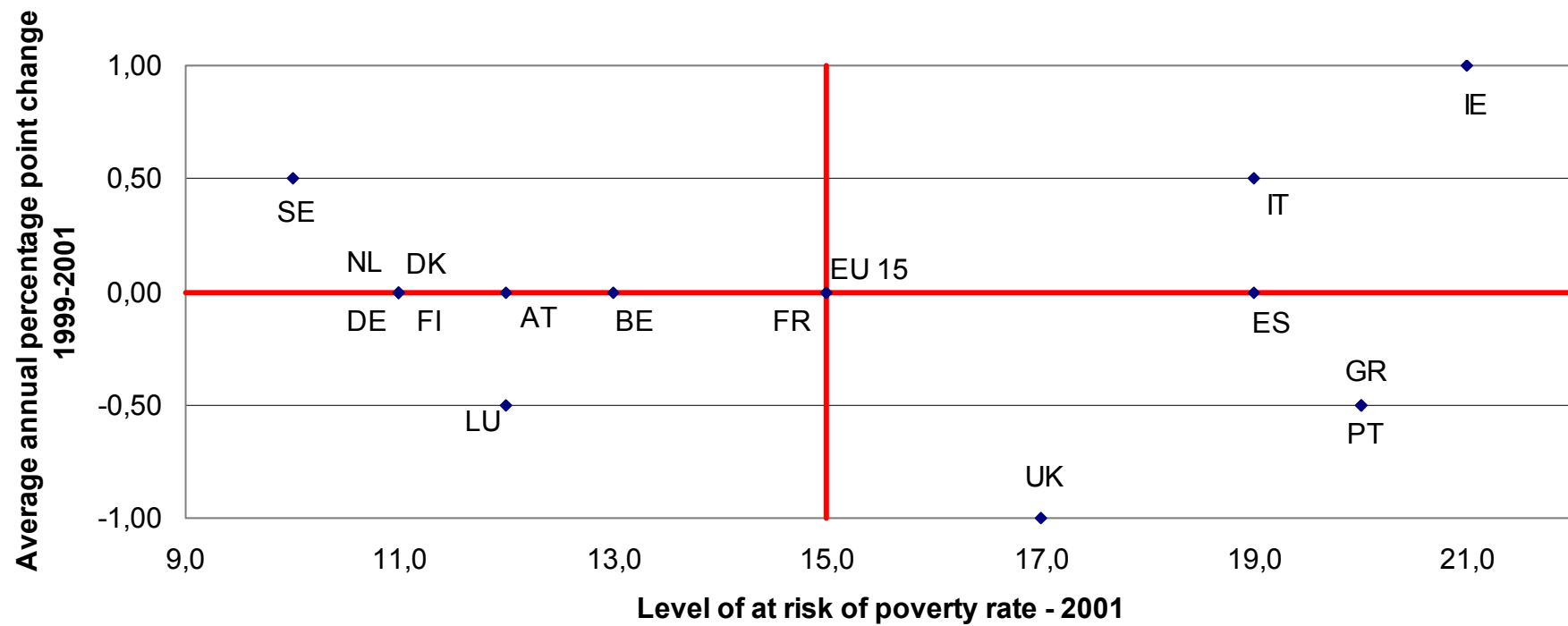

Source: Eurostat

Notes:

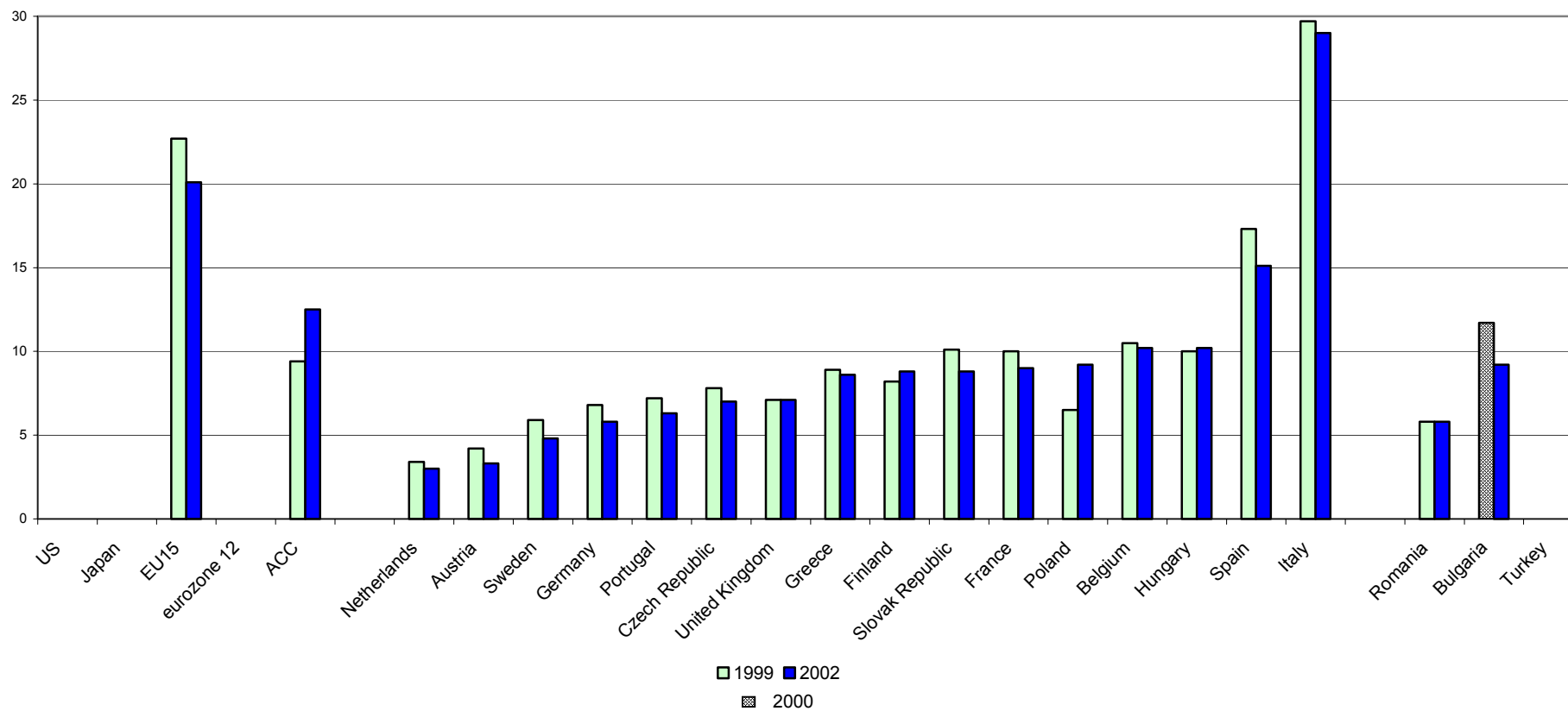
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

Evolution of the at risk of poverty rate 1999-2001

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION
Indicator 10.2 Dispersion of regional employment rates - females
Coefficient of variation of employment rates of women across regions (NUTS 2 level) within countries

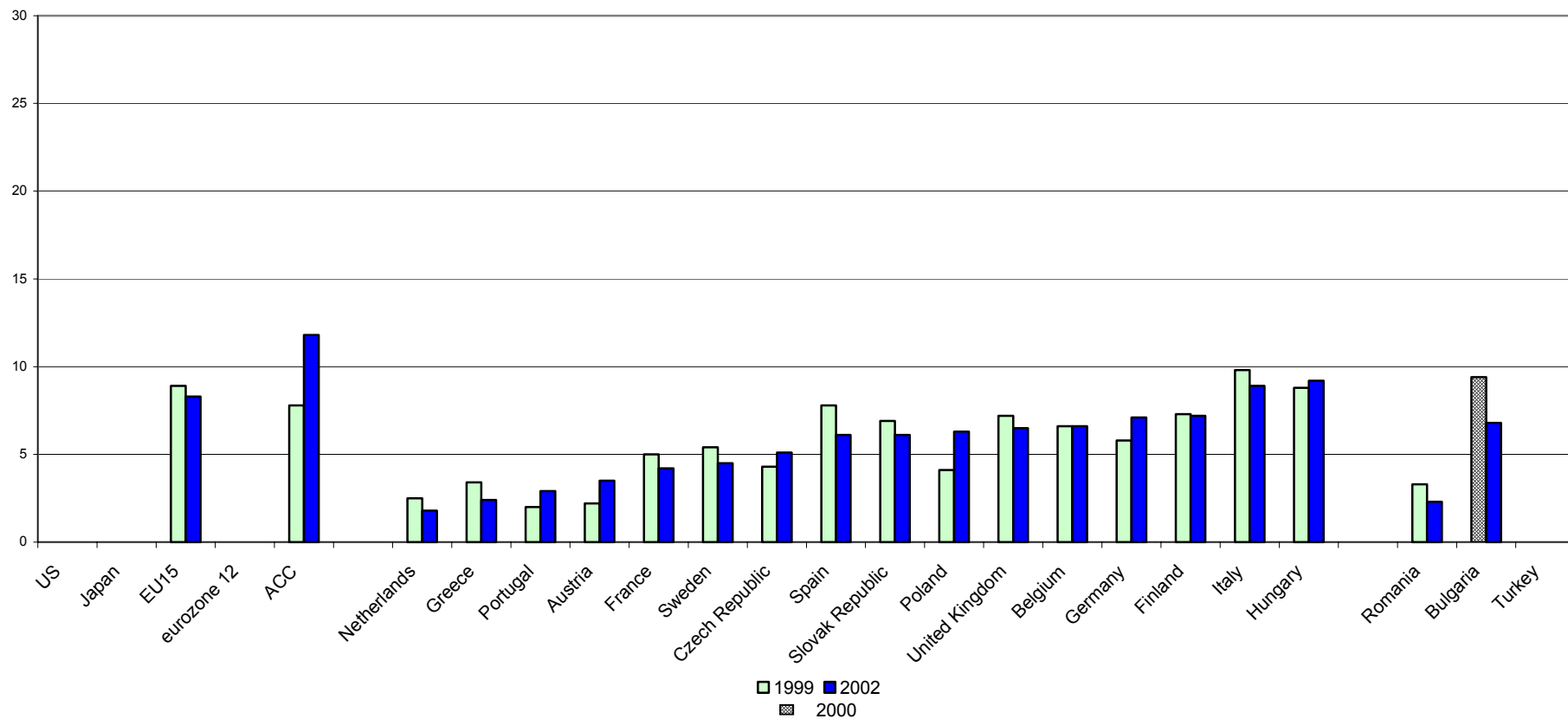

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.3 Dispersion of regional employment rates - males
Coefficient of variation of employment rates of men across regions (NUTS 2 level) within countries

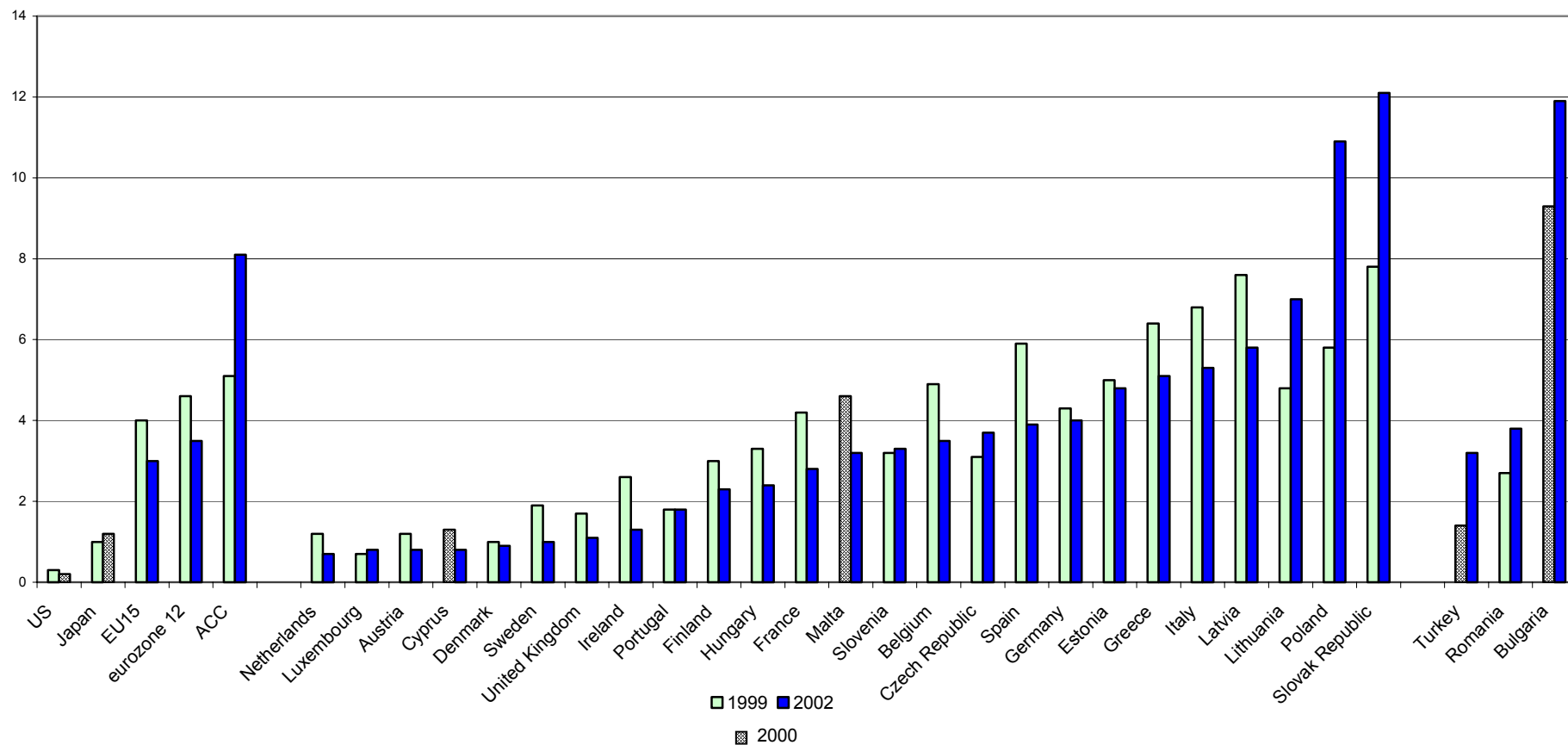

Source: Eurostat

Notes:

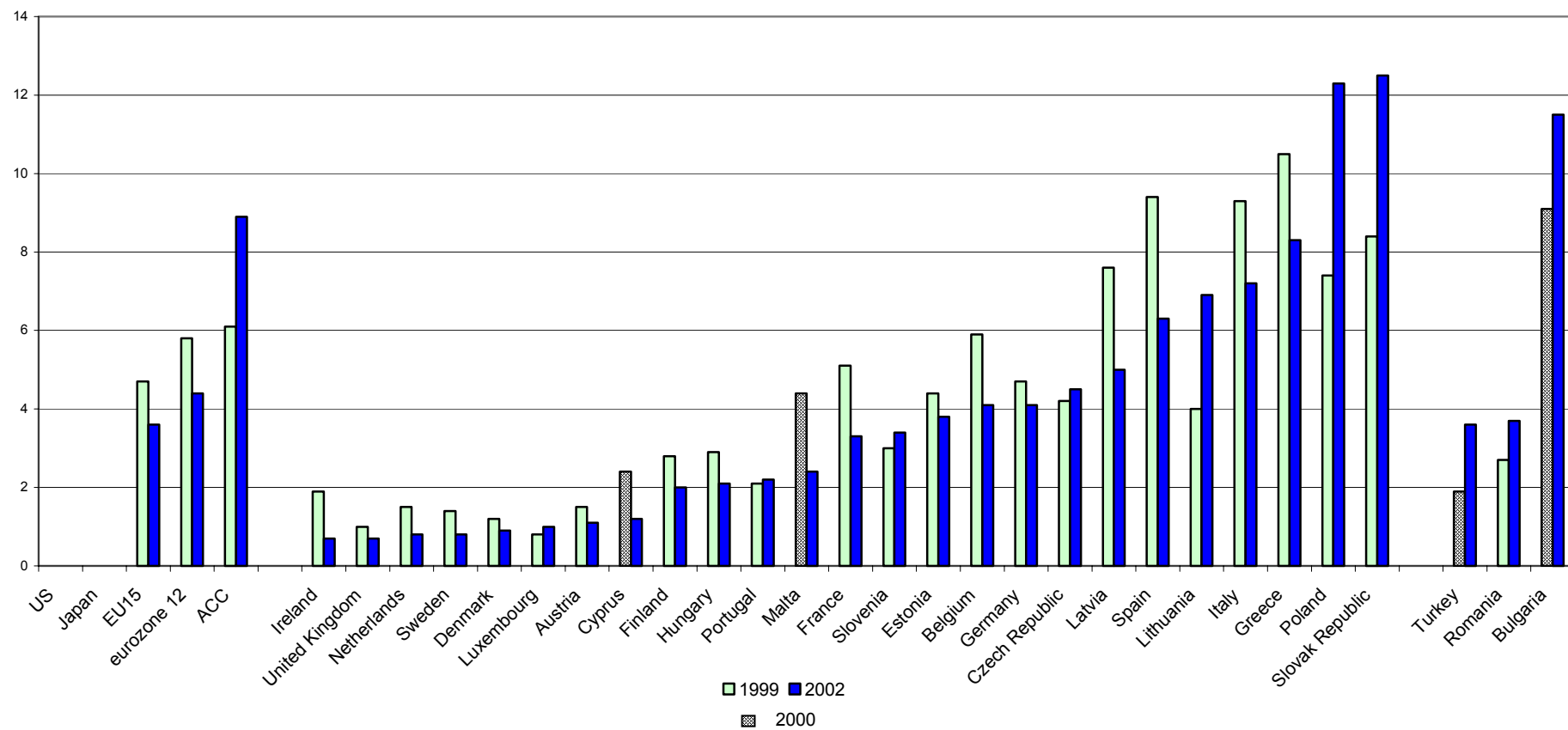
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 11.1 Total long-term unemployment rate
 Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

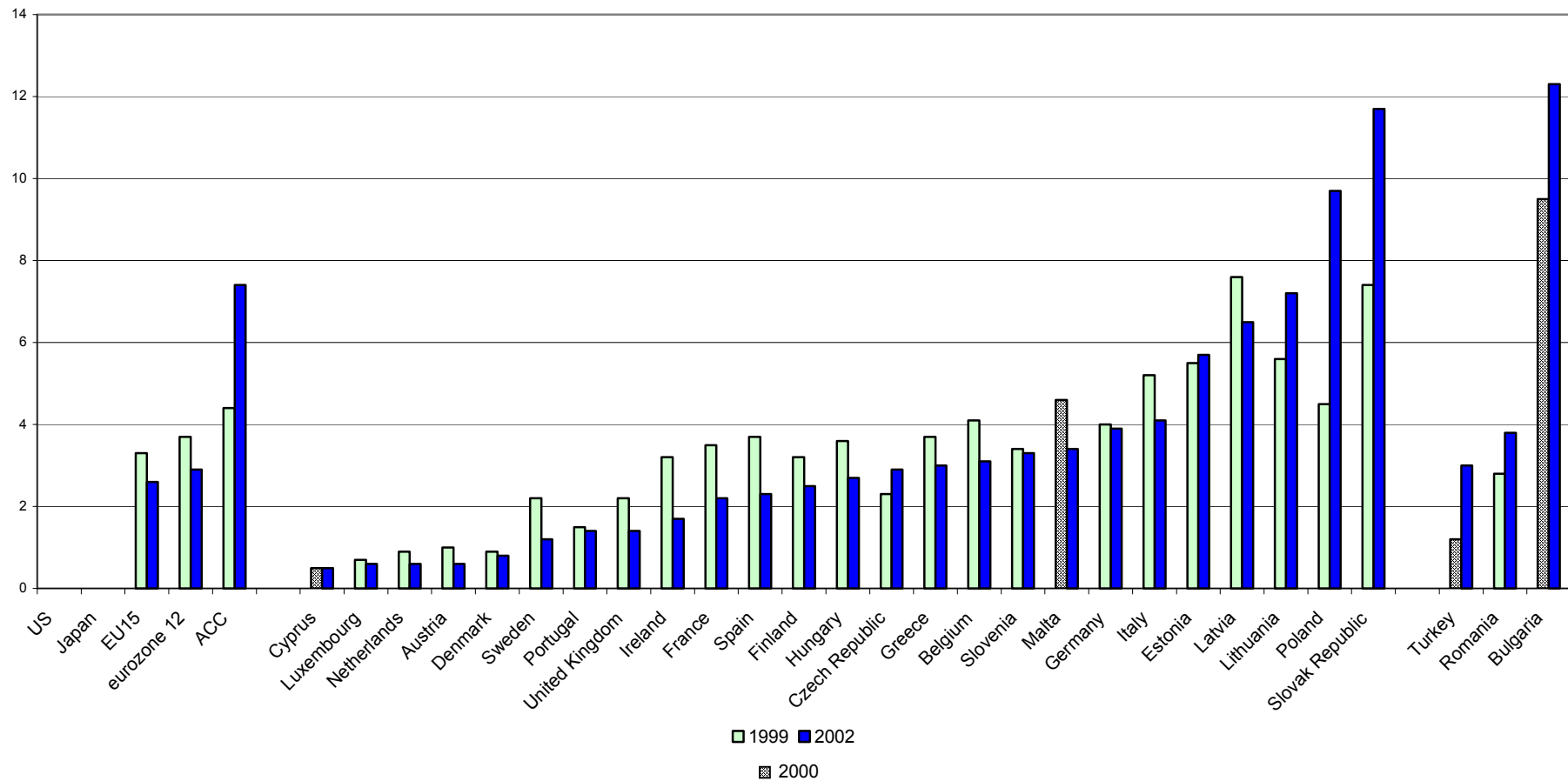
Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.2 Long-term unemployment rate - females
 Long-term unemployed women (12 months and more) as a percentage of the female active population

Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.3 Long-term unemployment rate - males
 Long-term unemployed men (12 months and more) as a percentage of the male active population

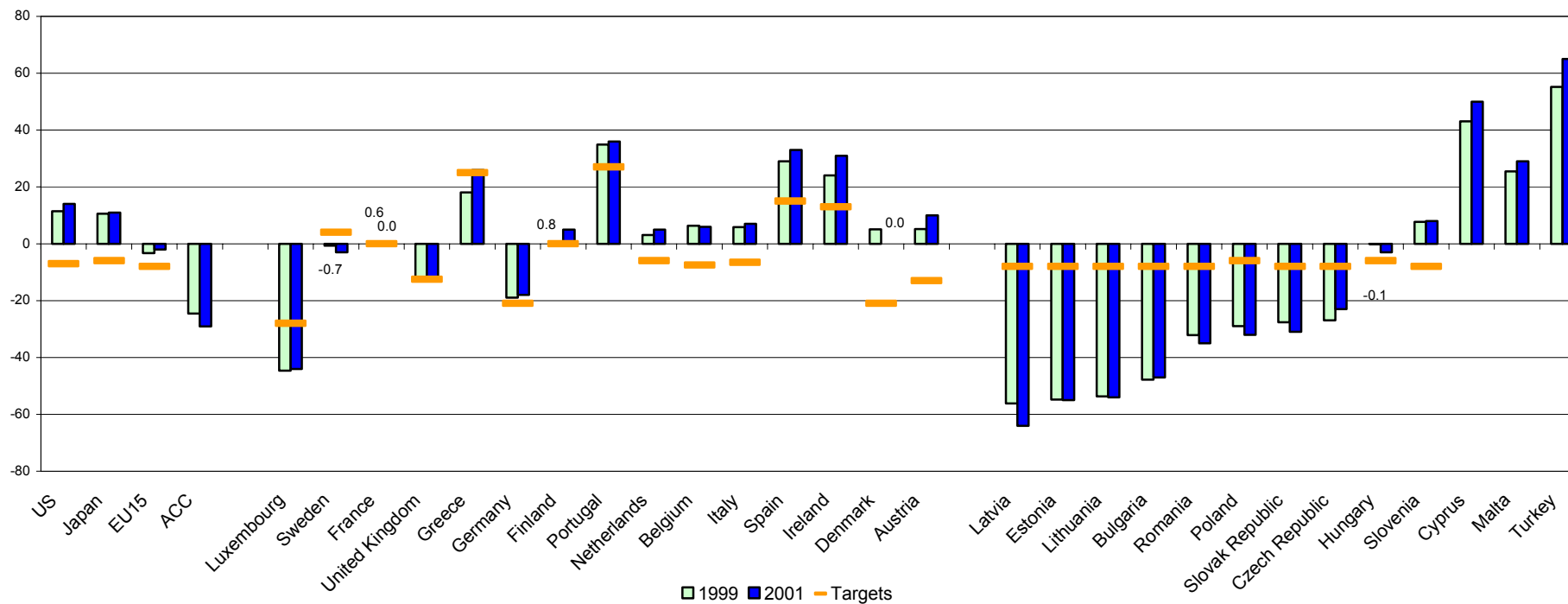

Source: Eurostat

ENVIRONMENT

Indicator 12 Total greenhouse gas emissions

Percentage change since base year and targets according to Kyoto Protocol/EU Council Decision for 2008-2012 (in CO2 equivalents). Indexed on actual base year=100

Sources: European Environment Agency, European Topic Centre on Air and Climate Change

Notes:

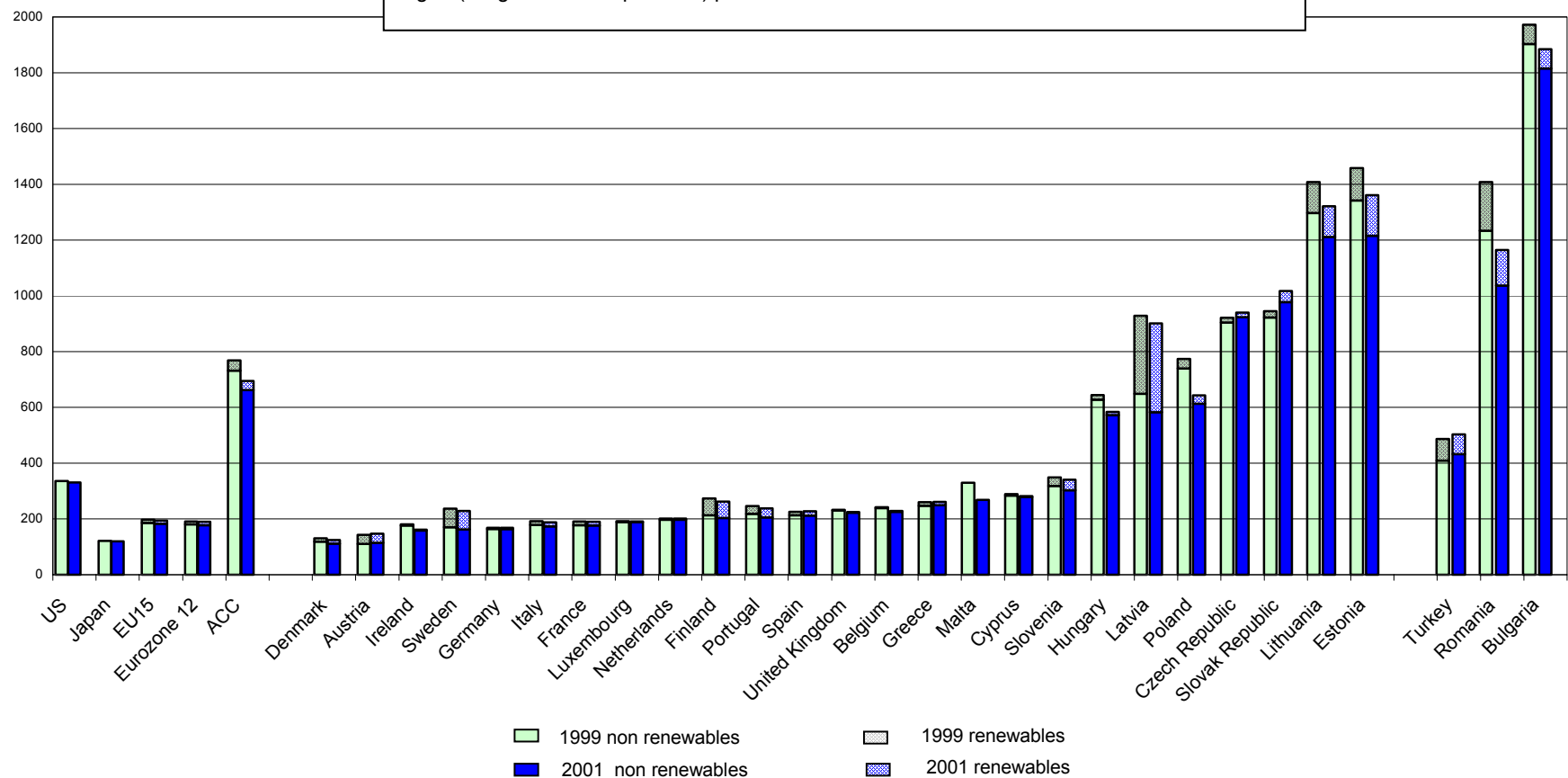
Countries are sorted according to the distance to their targets. For Member States targets are established under the EU Burden Sharing Agreement (Council Decision 2002/358/EC).

Total GHG emissions comprise the Kyoto basket of 6 greenhouse gases; CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs and SF₆.

Data exclude emissions and removals due to land use change and forestry (LUCF).

ENVIRONMENT

Indicator 13 Energy intensity of the economy
 Gross inland consumption of energy divided by GDP (at constant prices, 1995=100)
 – kgoe (kilogram of oil equivalent) per 1000 Euro

Source: Eurostat

Notes:

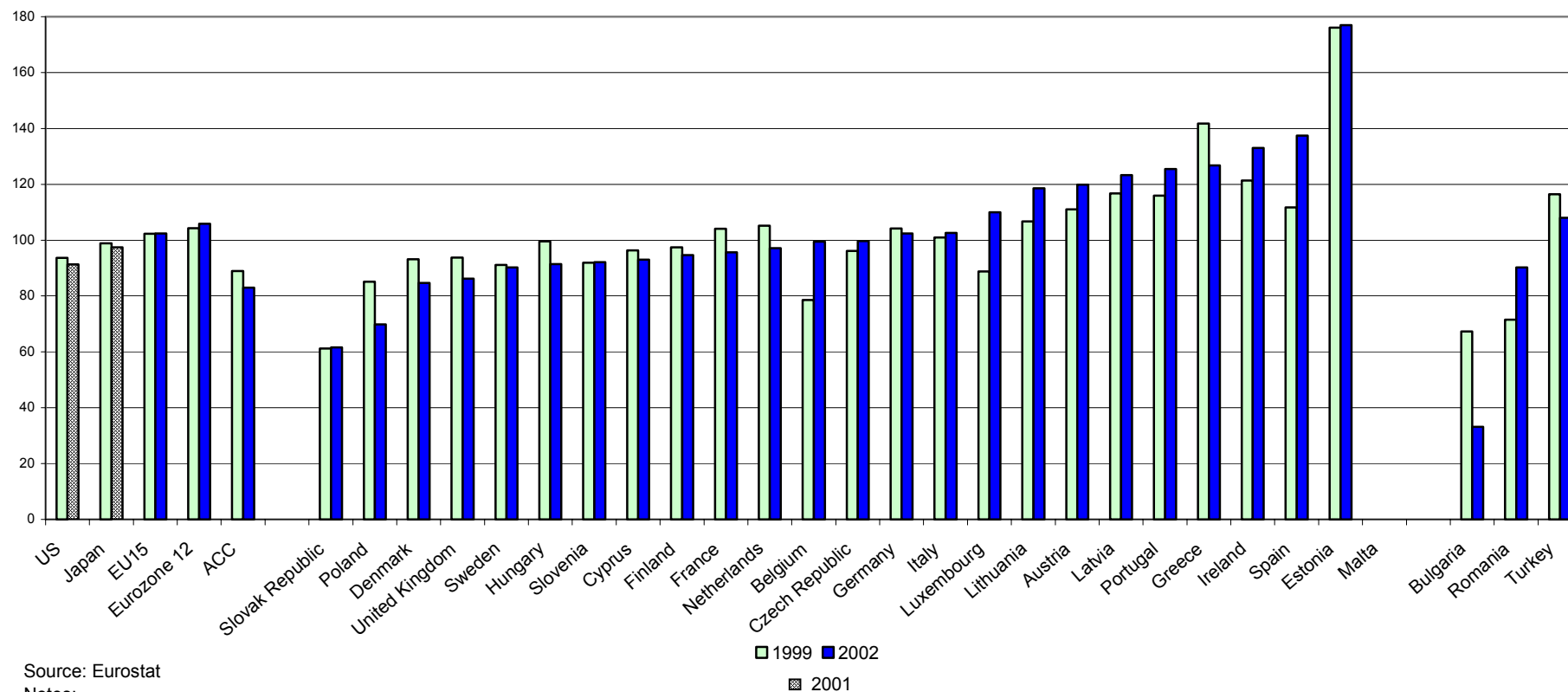
EU15, Eurozone 12, Germany, Italy, Netherlands, Spain: provisional for 2001

ACC : provisional for 1999

ENVIRONMENT

Indicator 14 Transport - Volume of freight transport relative to GDP

Index of inland freight transport volume relative to GDP, measured in tonne-km / GDP (in constant 1995 Euro), 1995=100

Source: Eurostat

Notes:

Includes road, rail and inland waterways.

Greece, Sweden, Cyprus, Slovenia, Bulgaria: estimate for 1999

Belgium, Greece, Italy, Luxembourg, Portugal, UK, Poland : estimate for 2002

Graph 15: Relative performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Levels		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita in PPS (EU 15 = 100)	2003	110,9	106,5	99,3	112,6	87,3	101	103,5	73,5	121,9	98,4	186,5	109,4	69,2	104,4	108,7	100	138,5
Labour productivity (EU 15 = 100)	2003	97,9	118,5	95,7	98,3	95,7	100,1	113,6	91,8	120,4	106	129,7	95,6	63,8	96,1	97	100	120
Employment rate (%)	2002	69,3	59,9	65,3	75,9	58,4	68,1	63	56,7	65,3	55,5	63,7	74,4	68,2	73,6	71,7	64,3	71,9
Employment rate of older workers (%)	2002	30	26,6	38,6	57,9	39,7	47,8	34,8	39,7	48,1	28,9	28,3	42,3	50,9	68	53,5	40,1	59,5
Educational attainment (20-24) (%)	2003	85	81,1	73,3	74,4	63,4	86,2	81,1	81,7	85,7	69,9	69,8	73,3	47,2	85,6	78,2	74	:
Research and development expenditure (% of GDP)	2002	1,9	2,2	2,5	2,4	1,0	3,5	2,2	0,6	1,2	1,1	1,7	1,9	0,8	4,3	1,8	2,0	2,7
Business investment (% GDP)	2002	20,9	18,3	16,9	17,8	21,8	16	16,4	20,1	17,7	17,8	17,9	17,4	21,6	13,5	15	17,2	:
Comparative price levels (EU 15 =100) ¹	2002	102	99	104	131	82	123	100	80	118	95	100	102	74	117	107	100	113
At-risk-of-poverty rate (%)	2001	12,0	13,0	11,0	11,0	19,0	11,0	15,0	20,0	21,0	19,0	12,0	11,0	20,0	10,0	17,0	15,0	:
Long-term unemployment (%)	2002	0,8	3,5	4	0,9	3,9	2,3	2,8	5,1	1,3	5,3	0,8	0,7	1,8	1	1,1	3	0,3
Dispersion of regional employment rates	2002	2,4	8	5,9	n.r	9,2	7,8	6,2	4,2	n.r	16,6	n.r	2,2	3,9	4,6	6,6	12,6	:
Greenhouse gases emissions (Index base year=100) ²	2001	110	106	82	100	133	105	100	126	131	107	56	105	136	97	88	98	114
Energy intensity of the economy	2001	146	228	168	125	227	263	189	261	161	188	191	201	238	229	225	194,2	330,1
Volume of transport	2002	120	100	102	85	137	95	96	127	133	103	110	97	126	90	86	102,4	91,3

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r.: not relevant.

Graph 16: Relative improvement in the performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Evolution		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,4	1,1	0,8	1,2	2,1	2,3	1,3	3,9	4,8	1,2	2,1	0,3	0,6	1,8	2,5	1,4	1,2
Labour productivity	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,2	0,6	0,8	1,6	0,6	1,4	0,4	3,9	3,5	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	1,0	1,7	0,7	1,8
Employment rate	Average annual percentage point change 1999-2002	0,2	0,2	0,0	0,0	1,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,9	0,7	0,9	0,2	0,6	0,2	0,6	-0,7
Employment rate of older workers	Average annual percentage point change 1999-2002	0,1	0,7	0,3	1,1	1,6	2,9	2,0	0,2	1,5	0,4	0,6	2,0	0,2	1,4	1,3	1,0	0,6
Educational attainment (20-24)	Average annual percentage point change 1999-2003	0,1	1,2	-0,3	0,3	-0,4	-0,1	0,3	0,6	0,9	0,9	-0,4	0,3	1,8	-0,2	0,7	0,4	:
Research and development expenditure	Average annual percentage point change 1999-2002	0,03	0,11	0,02	0,15	0,04	0,09	0,01	-0,02	-0,02	0,03	0,00	-0,07	0,05	0,31	0,00	0,02	0,01
Business investment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,30	-0,27	-0,90	-0,10	0,33	-0,27	0,07	0,30	-1,00	0,40	-0,50	-0,70	-0,50	-0,20	-0,33	-0,23	:
Comparative price levels ¹	Average annual percentage point change 1999-2002	0,4	-1,8	0,0	2,5	0,4	1,2	-1,7	-1,2	4,9	1,3	0,5	0,4	0,8	-0,9	0,0	0,0	4,4
At-risk-of-poverty rate	Average annual percentage point change 1999-2001	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,0	0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,5	-1,0	0,0	:
Long-term unemployment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,1	-0,5	-0,1	0,0	-0,7	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5	0,0	-0,2	0,0	-0,3	-0,2	-0,3	0,0
Dispersion of regional employment rates	Average annual percentage point change 1999-2002	0,0	0,0	0,1	n.r	-0,5	0,1	-0,3	-0,3	n.r	-0,2	n.r	0,0	0,1	-0,1	-0,2	-0,5	:
Greenhouse gases emissions ²	Average annual percentage point change 1999-2001	2,4	-0,1	0,5	-2,6	2,0	2,1	-0,3	4,0	3,5	0,5	0,3	1,0	0,5	-1,2	0,5	0,6	1,3
Energy intensity of the economy	Average annual percentage point change 1999-2001	1,4	-7,8	-0,6	-3,6	0,2	-6,5	-1,3	-0,6	-10,2	-2,9	-0,9	-0,5	-4,7	-4,5	-4,8	-2,0	-4,1
Volume of transport	Average annual percentage point change 1999-2002	3,0	7,0	-0,6	-2,8	8,6	-0,9	-2,8	-5,0	3,9	0,6	7,1	-2,6	3,2	-0,3	-2,5	0,0	-0,8

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r: not relevant.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

* Στους ακόλουθους πίνακες δίνεται μια συνοπτική εικόνα επιλεγμένων αποτελεσμάτων των κρατών μελών – επιτευγμάτων αλλά και ελλείψεων – με γνώμονα τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Για κάθε κράτος μέλος καταγράφονται τα αποτελέσματα που το κατατάσσουν στις τρεις καλύτερες ή στις τρεις τελευταίες θέσεις στην ΕΕ, σύμφωνα με τον κατάλογο των 14 διαρθρωτικών δεικτών (βλ. παράρτημα 1). Άλλα στοιχεία βασίζονται στις κατά χώρα αξιολογήσεις που περιλαμβάνονται στις ακόλουθες εκθέσεις: έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των γενικών προσανατολισμών της οικονομικής πολιτικής [COM(2004) 20] και τα σημειώματα των χωρών [SEC(2004) 44], έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της εσωτερικής αγοράς και κυρίως ο πίνακας αποτελεσμάτων [COM(2004) 22], έκθεση σχετικά με την εκπαίδευση και κατάρτιση 2010 [COM(2003) 685] και επισκόπηση της πολιτικής περιβάλλοντος [COM(2003) 745].

	ΒΕΛΓΙΟ	ΔΑΝΙΑ
Επιτεύγματα	❖ Σταθερή μείωση της αναλογίας ΑΕγχΠ-χρέους και μεγάλα (μολονότι μειούμενα) πλεονάσματα ❖ Η μεγαλύτερη βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ Σημαντική αύξηση των δαπανών E&A το 2001 και προσπάθεια για επίτευξη του στόχου του 3% ❖ Πρωτοβουλίες για μείωση των διοικητικών διατυπώσεων και ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας	❖ Μεταρρυθμιστικά μέτρα, στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση της φορολογίας της εργασίας, για την αύξηση της προσφοράς εργασίας ❖ Το μεγαλύτερο συνολικό ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ με 76%, το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στην ΕΕ (άνω του 71%) και το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων με 58% (στοιχεία 2002) ❖ Το μικρότερο συνολικό έλλειμμα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, το μεγαλύτερο ποσοστό μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο για τις οδηγίες «Λισσαβώνας» (85%) και καμία καθυστέρηση άνω των δύο ετών στη μεταφορά οδηγιών ❖ 2^η μεγαλύτερη αύξηση των ακαθάριστων εγχώριων δαπανών για E&A το 2001
Ελλείψεις	➤ Το μικρότερο ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ για τα άτομα ηλικίας 55-64 ετών (25%) ➤ Η μεγαλύτερη αύξηση από το Μάιο του 2003 στο έλλειμμα μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο έλλειμμα μεταφοράς (54 οδηγίες) ➤ Χαμηλό επίπεδο ουσιαστικού ανταγωνισμού στην αγορά ενέργειας ➤ Χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση	➤ Το υψηλότερο επίπεδο τιμών στην ΕΕ, με σημαντική αύξηση κατά την περίοδο 2000-2002 ➤ Η μεσοπρόθεσμη στρατηγική για τα δημόσια οικονομικά σε κίνδυνο εξαιτίας του μεγέθους των κρατικών δαπανών ➤ Πενιχρές επιδόσεις όσον αφορά τους στόχους του Κιότο ➤ Απογοητευτικά στοιχεία για το μορφωτικό επίπεδο των νέων

	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ
Επιτεύγματα	❖ Ατζέντα 2010 – εκτεταμένη αναδιάρθρωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με έντονο αντίκτυπο στις αγορές εργασίας και προϊόντων ❖ Αξιοσημείωτη πρόοδος στην εφαρμογή των συστάσεων του 2003 για την αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης ❖ Μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας ❖ 3^ο μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ όσον αφορά τις ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α το 2001 ❖ Μεταξύ των καλύτερων αποτελεσμάτων ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών	❖ Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης στην ΕΕ όσον αφορά την παραγωγικότητα της εργασίας (1999-2003) ❖ Μέτρα με στόχο την αύξηση των κινήτρων για εργασία και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των ανέργων, καθώς και σημαντική βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ 2^η καλύτερη θέση στις επιχειρηματικές επενδύσεις (1999-2002) με πρωτοβουλίες για την προώθηση της χρήσης των ΤΠΕ και των δαπανών Ε&Α και της καινοτομίας, καθώς και προσπάθειες για απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
Ελλείψεις	➤ Υπερβολικό έλλειμμα επί σειρά ετών, με επανειλημμένες αποκλίσεις στις δαπάνες σε σύγκριση με τα σχέδια του Συμφώνου Σταθερότητας ➤ Απουσία γενναίων μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος ➤ Μεγάλη δυσκαμψία της αγοράς εργασίας και υψηλό ποσοστό ανεργίας ➤ Απογοητευτικά στοιχεία για το μορφωτικό επίπεδο των νέων ➤ 2^ο μεγαλύτερο έλλειμμα στη μεταφορά οδηγιών της εσωτερικής αγοράς στο εθνικό δίκαιο (υπερδιπλάσιο του στόχου του 1,5%)	➤ Υψηλό χρέος που μειώνεται βραδέως, παρά τη μεγάλη ονομαστική μεγέθυνση του ΑΕγχΠ κατά τα τελευταία έτη ➤ 2^ο μικρότερο ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στην ΕΕ και 2^η υψηλότερη μακροχρόνια ανεργία ➤ Καθυστερήσεις στη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης ➤ Δεν έχει διασφαλιστεί ακόμη ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στον τομέα της ενέργειας ➤ Μεγάλο έλλειμμα μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο

	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
Επιτεύγματα	❖ Η μεγαλύτερη αύξηση στο ποσοστό απασχόλησης από το 1999 και η μεγαλύτερη μείωση στο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (1999- 2002), ενώ ελήφθησαν και μέτρα για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών ❖ 2^ο μικρότερο έλλειμμα στη μεταφορά κανόνων της εσωτερικής αγοράς στο εθνικό δίκαιο (αρκετά κάτω από το στόχο του 1,5%) ❖ Θέσπιση του «España.es 2004-2005» – δέσμη μέτρων για την προώθηση και την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας, με παράλληλη προώθηση της πρόσβασης στο διαδίκτυο για τους πολίτες και τις ΜΜΕ ❖ Ψήφιση του νόμου περί ΕΠΕ, που διαμορφώνει ένα απλοποιημένο νομικό πλαίσιο για την ίδρυση μικρών εταιρειών/ΜΜΕ	❖ Εφαρμογή εκτεταμένων μεταρρυθμίσεων στον τομέα των συντάξεων ❖ Σημαντική αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας (1999-2002), αν και το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας εξακολουθεί να είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ ❖ Σημαντική μείωση των επιπέδων των σχετικών τιμών κατά την περίοδο 1999-2002 ❖ Μορφωτικό επίπεδο των νέων σαφώς πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ ❖ Αξιόλογα αποτελέσματα όσον αφορά τους στόχους του Κιότο
Ελλείψεις	➤ Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ με 11,3% το 2002, ποσοστό απασχόλησης των γυναικών κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ κατά 10 και πλέον εκατοστιαίες μονάδες το 2002 και υπερβολική χρήση συμβάσεων ορισμένου χρόνου που παρεμποδίζουν την κινητικότητα ➤ Δεν έχει προγραμματιστεί καμία νέα μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος για το άμεσο μέλλον ➤ Πτώση του δείκτη του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ➤ Ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στη λιανική διανομή είναι ακόμη ανεπαρκής ➤ Μεταξύ των πενιχρότερων αποτελεσμάτων ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών	➤ Υπερβολικό έλλειμμα επί σειρά ετών, με επανειλημμένες αποκλίσεις στις δαπάνες σε σύγκριση με τα σχέδια του Συμφώνου Σταθερότητας. Δεν έχει διασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα των οικονομικών του δημοσίου ➤ Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας ενδέχεται να είναι ανεπαρκείς σε αυτό το στάδιο ➤ Το άνοιγμα των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού παραμένει μικρό ➤ Το μεγαλύτερο έλλειμμα μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο, σε συνδυασμό με πολυάριθμες περιπτώσεις παραβάσεων

	ΙΡΑΝΑΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
Επιτεύγματα	❖ Ποσοστό μεσοπρόθεσμης μεγέθυνσης 5% ❖ Υψηλή και αυξανόμενη παραγωγικότητα εργασίας – σαφώς πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ ❖ Σημαντική πτώση του ποσοστού μακροχρόνιας ανεργίας (1999-2002) ❖ Αξιοσημείωτη άνοδος του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ Αύξηση του ανταγωνισμού στις τηλεπικοινωνίες και στα μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και νέοι κανόνες ανταγωνισμού για τις αγορές ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου ❖ Η μεγαλύτερη μείωση από το Μάιο του 2003 όσον αφορά οδηγίες για την εσωτερική αγορά των οποίων εκκρεμούσε η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο (32 οδηγίες)	❖ Η μεγαλύτερη αύξηση των επιχειρηματικών επενδύσεων (1999-2002) ❖ Το φθινόπωρο του 2003 ανακοινώθηκε μεσοπρόθεσμο σχέδιο μεταρρύθμισης των συντάξεων ❖ Ελήφθησαν μέτρα για την αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας ❖ Εφαρμόστηκε η μεταρρύθμιση του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: ανοδική πορεία του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ Μείωση των μεταφορών στο εθνικό δίκαιο για θέματα εσωτερικής αγοράς, και μεταξύ των τριών καλύτερων στη μεταφορά οδηγίων «Λισσαβόνας»
Ελλείψεις	➤ Μεταξύ των πενιχρότερων επιδόσεων στην ΕΕ ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών ➤ Η μεγαλύτερη αύξηση των επιπέδων των τιμών κατά την περίοδο 1999-2002 ➤ Κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ στις ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α ➤ Η μεγαλύτερη πτώση στις επιχειρηματικές επενδύσεις (1999-2002)	➤ Το χαμηλότερο ποσοστό συνολικής απασχόλησης (55,5%) και απασχόλησης των γυναικών (42%) στην ΕΕ, με το μεγαλύτερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (5,3%) ➤ Σημαντική πτώση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά την περίοδο 1999-2003 ➤ Εκκρεμεί ακόμη η επίτευξη μακροχρόνιας δημοσιονομικής εξυγίανσης, ενώ είναι αβέβαιη η μακροχρόνια βιωσιμότητα των οικονομικών του δημοσίου ➤ Βραδύς ρυθμός απελευθέρωσης του τομέα των υπηρεσιών και των αγορών ενέργειας ➤ Μεγάλος αριθμός παραβάσεων εξαιτίας εσφαλμένης εφαρμογής των κανόνων για την εσωτερική αγορά και μεγάλο έλλειμμα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο όσον αφορά τις οδηγίες για την εσωτερική αγορά

	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ
Επιτεύγματα	❖ Η μεγαλύτερη – αν και φθίνουσα – σχετική παραγωγικότητα εργασίας στην ΕΕ ❖ Πολύ χαμηλή μακροχρόνια ανεργία ❖ Η καλύτερη επίδοση στην ΕΕ όσον αφορά το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών ❖ Η μεγαλύτερη αύξηση στην πρόσβαση των επιχειρήσεων στο διαδίκτυο το 2002 ❖ Αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας	❖ Καταβλήθηκαν ουσιαστικές προσπάθειες για την εξυγίανση και τη βιωσιμότητα των οικονομικών του δημοσίου κατά την πρόσφατη περίοδο της σοβαρής οικονομικής επιβράδυνσης ❖ Πολύ χαμηλή μακροχρόνια ανεργία ❖ Μέτρα για την ενίσχυση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας, στα οποία περιλαμβάνεται και η σύσταση συμβουλίου καινοτομίας ❖ Δόθηκαν αυξημένες αρμοδιότητες στην ολλανδική αρχή ανταγωνισμού προκειμένου να επιτύχει την αύξηση του ουσιαστικού ανταγωνισμού ❖ Στον ορθό δρόμο για την εκπλήρωση των στόχων του Κιότο
Ελλείψεις	➤ 3^η χειρότερη επίδοση στην ΕΕ ως προς το μορφωτικό επίπεδο των νέων, με τα επίπεδα των αποτελεσμάτων σε πτώση (1999-2003) ➤ Πολύ χαμηλό ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 55-64 ετών, ενώ δεν έχει θεσπιστεί κανένα συγκεκριμένο μέτρο σχετικής πολιτικής ➤ Καθυστερήσεις στη μεταρρύθμιση του δικαίου περί ανταγωνισμού ➤ Μεγάλο έλλειμμα μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο και ο μεγαλύτερος αριθμός καθυστερήσεων άνω των 2 ετών	➤ Ισχνή παραγωγικότητα εργασίας κατά τα τελευταία έτη, οφειλόμενη εν μέρει στις απώλειες ανταγωνιστικότητας αλλά και στην έλλειψη ανταγωνισμού σε ορισμένους κλάδους και στην κάμψη της εξειδίκευσης στη μεταποιητική βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας ➤ Η διαφορά των αποδοχών μεταξύ των δύο φύλων στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ ➤ Πτώση των ακαθάριστων εγχώριων δαπανών για Ε&Α το 2001 ➤ 2^η μεγαλύτερη αύξηση του ελλείμματος οδηγιών για την εσωτερική αγορά από το Μάιο του 2003

	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
Επιτεύγματα	❖ Εγκρίθηκε εκτεταμένη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του δημοσίου ❖ Πολύ χαμηλή μακροχρόνια ανεργία ❖ Μορφωτικό επίπεδο των νέων σαφώς πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ στο 85% (1999-2003) ❖ Απλοποίηση του κανονιστικού πλαισίου για τις ΜΜΕ και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις ❖ Σημαντική μείωση του ελλείμματος μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο	❖ Υλοποίηση δράσεων για την προώθηση της χρήσης ΤΠΕ, των δαπανών Ε&Α και της καινοτομίας ❖ Σημαντική άνοδος του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ Σημαντική μείωση του ελλείμματος μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο, χωρίς καμία καθυστέρηση που να υπερβαίνει τα δύο έτη ❖ Το πρόγραμμα «Quadros» παρέχει χρηματική αποζημίωση σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
Ελλείψεις	➤ Κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ στις ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α ➤ Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας αισθητά κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ ➤ Το έλλειμμα μεταφοράς οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο παραμένει μεγάλο ➤ Πενιχρά αποτελέσματα ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών ➤ Σημαντική πτώση των επιχειρηματικών επενδύσεων (1999-2002)	➤ Υπερβολικό έλλειμμα, με αμφισβητήσιμη βιωσιμότητα των οικονομικών του δημοσίου εξαιτίας των προγραμματισμένων δαπανών για τις συντάξεις ➤ Πενιχρά αποτελέσματα στην εκπαίδευση (αν και προσφάτως αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση) με το μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στην ΕΕ (διπλάσιο του μέσου όρου της ΕΕ) ➤ Δεν έχει ακόμη διασφαλιστεί ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην αγορά ηλεκτρισμού και οι τιμές του φυσικού αερίου και του ηλεκτρικού ρεύματος είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ ➤ Πενιχρά αποτελέσματα ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών

	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΣΟΥΗΔΙΑ
Επιτεύγματα	❖ Κατέχει κορυφαία θέση όσον αφορά τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης ❖ Θεσπίστηκαν μεταρρυθμιστικά μέτρα για την αύξηση της απασχόλησης και την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ ο στόχος για το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών μπορεί να επιτευχθεί ❖ Το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο των νέων στην ΕΕ (1999-2003) ❖ Κάτω από το στόχο του 1,5% στο έλλειμμα μεταφοράς οδηγίων για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο και καμία καθυστέρηση άνω των 2 ετών στις προς μεταφορά οδηγίες ❖ Σχετικά καλά αποτελέσματα ως προς τους στόχους του Κιότο	❖ Το μεγαλύτερο ύψος και η μεγαλύτερη αύξηση των ακαθάριστων εγχώριων δαπανών για Ε+Α το 2001 ❖ Ελήφθησαν μέτρα για τη διατήρηση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας και για την προώθηση της συμμετοχής των νέων στο εργατικό δυναμικό ❖ Το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ για τους εργαζόμενους ηλικίας 55-64 ετών και το 2^ο υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης των γυναικών (1999-2002) ❖ Κατέχει κορυφαία θέση όσον αφορά τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης ❖ Καλά αποτελέσματα ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών
Ελλείψεις	➤ Από τις υψηλότερες τιμές στην ΕΕ, με αύξηση στα επίπεδα των τιμών (1999-2002) ➤ Περιορισμένος ανταγωνισμός στις μη εμπορεύσιμες υπηρεσίες ➤ Συνεχιζόμενη μεγάλη διαρθρωτική ανεργία ➤ 3^η χειρότερη θέση και με πτωτική τάση στις επιχειρηματικές επενδύσεις (1999-2002)	➤ Από τις υψηλότερες τιμές στην ΕΕ, αν και τα επίπεδα των τιμών έχουν σημειώσει κάμψη (1999-2002) ➤ Το χαμηλότερο και με πτωτική τάση επίπεδο επιχειρηματικών επενδύσεων στην ΕΕ (1999-2002) ➤ Ατελής ανταγωνισμός σε ορισμένους κλάδους, κυρίως στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα

	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
Επιτεύγματα	❖ Χαμηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας με άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των νέων (1999-2003) ❖ Βελτιωμένη ποιότητα στις δαπάνες του δημοσίου (για εκπαίδευση και μεταφορές) όπου περιλαμβάνεται μεταρρυθμιστική πρωτοβουλία για την τόνωση της κατάρτισης και των βασικών δεξιοτήτων ❖ Καλά αποτελέσματα ως προς το στόχο του Κιότο και τους δείκτες επιμερισμού των βαρών ❖ Κάτω από το στόχο του 1,5% στο έλλειμμα μεταφοράς οδηγίων για την εσωτερική αγορά στο εθνικό δίκαιο ❖ Επέκταση της έκπτωσης φόρου για επενδύσεις E&A στις μεγάλες επιχειρήσεις και προσδιορισμός τομέων προτεραιότητας για αύξηση της παραγωγικότητας
Ελλείψεις	➤ Απογοητευτικά επίπεδα παραγωγικότητας της εργασίας, παρά την πρόσφατη αύξηση (1999-2003). ➤ Διογκούμενο δημοσιονομικό έλλειμμα ➤ Καθυστέρηση στο άνοιγμα των ταχυδρομικών αγορών στον ανταγωνισμό ➤ Απογοητευτικό επίπεδο ακαθάριστων εγχώριων δαπανών για E&A το 2001 και το 2^ο χαμηλότερο επίπεδο επιχειρηματικών επενδύσεων στην ΕΕ (1999-2002)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2005

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Συμβούλιο	Πριν από τη λήξη της παρούσας κοινοβουλευτικής περιόδου (τον Απρίλιο του 2004)	Πριν από την ενδιάμεση επανεξέταση (το Μάρτιο του 2005)
Ανταγωνιστικότητα	Κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας	- Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων* - Έννομη προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας* - Συνεργασία για την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών* - Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές* - Κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (πρόταση για την ίδρυση δικαστηρίου και σύμβαση του Μονάχου) - Δυνατότητα κατοχύρωσης του λογισμικού με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας - Οδηγία-πλαίσιο για τις υπηρεσίες - REACH
ECOFIN	- Οδηγία για τη διαφάνεια - Οδηγία για τις επενδυτικές υπηρεσίες	
Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Ενέργεια	2^η δέσμη μέτρων για τους σιδηροδρόμους - Ασφάλεια στη θάλασσα - ΔΕΔ – μεταφορές	- Οδηγία-πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια* - Ενεργειακός εφοδιασμός και απόδοση 3^η δέσμη μέτρων για τους σιδηροδρόμους - Τιμολόγηση οδικών μεταφορών με βαρέα φορτηγά οχήματα (ευρωβινιέτα) - Πρόγραμμα e-Content (ηλεκτρονικό περιεχόμενο) - Σχέδιο δράσης για την ασφάλεια του διαδικτύου - ΔΕΔ - ενέργεια
Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Καταναλωτές	- Κανονισμός 1408/71 - Ευρωπαϊκή ασφάλισης υγείας κάρτα - Προσωρινή εργασία	Οδηγία άρθρ. 13 (δεν περιλαμβάνονται οι επαγγελματικοί κύκλοι)
Εκπαίδευση και Πολιτισμός		- Πρόγραμμα-πλαίσιο για τη διά βίου μάθηση - Νέα γενιά προγραμμάτων για μετά το 2006
Περιβάλλον	- Περιβαλλοντική ευθύνη - Μηχανισμός ευελιξίας του Κιότο	Σύμβαση του Aarhus

* Κοινή θέση πριν από τον Ιούνιο του 2004.